

សេចក្តីថតត្រូវបានណែនាំអំពី

យុទ្ធនាការតស៊ូបតិ

មាតិកា

ទំព័រ

- ❖ សៀវភៅណែនាំអំពីការរៀបចំយុទ្ធនាការតស៊ូមតិដើម្បីពង្រីក
បរិយាកាសប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា..... ១
- ❖ សេចក្តីណែនាំអំពីការតស៊ូមតិ..... ៣
- ❖ ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ..... ១៣
- ❖ ការរៀបចំនិងអនុវត្តនៃយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ..... ១៦
- ❖ ពិនិត្យមើលឡើងវិញ និង ការកែប្រែយុទ្ធនាការ..... ២៥
- ❖ ការទំនាក់ទំនងជាមួយអង្គការសំខាន់ៗ : រដ្ឋាភិបាល និង ប្រព័ន្ធឃោសនា..... ២៦
- ❖ សមិទ្ធផលសម្រេចបាន, ការលំបាកប្រឈមមុខនិងមេរៀនសំរាប់អនាគត..... ៣១
- ❖ ករណីសិក្សា
  - សហគមន៍នេសាទ និងការធ្វើឱ្យចេញជាលទ្ធផលលើយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ..... ៣៥
  - ភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុង..... ៤២
- ❖ ឧបសម្ព័ន្ធ
  - ឧបសម្ព័ន្ធ ក : សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន..... ៤៨
  - ឧបសម្ព័ន្ធ ខ : ដំណើរការតាត់តែងច្បាប់..... ៥៤
  - ឧបសម្ព័ន្ធ គ : ញាតិ និង លិខិតគាំទ្រ..... ៥៧
  - ឧបសម្ព័ន្ធ ឃ : ប្រភពផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និង អ៊ុនធឺណែត..... ៥៩

តារាងប្រែប្រួល

ACHR	សម្ព័ន្ធអាស៊ីសំរាប់សិទ្ធិសង់ទីលំនៅ
ADB	ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី
CDMC	ក្រុមប្រឹក្សាគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍
CSARO	ក្រុមកែច្នៃនិងអនាម័យសហគមន៍
DOF	នាយកដ្ឋានជលផល
FACT	សម្ព័ន្ធភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល
MAFF	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
MOWA	ក្រសួងកិច្ចការនារី និងអតីតយុទ្ធជន
Oxfam/GB	អុកហ្វាម ច ក្រុមការងារអង្គការ
PADEK	សហប្រតិបត្តិការដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា
PLWHA	អ្នកផ្ទុកមេរោគហ៊ីវ និងជម្ងឺអេដស៍
SUPF	សាមគ្គីភាព និងសេរីភាពនៃជនក្រីក្រនៅទីក្រុង
UNDP	កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ
UN-Habitat	កម្មវិធីតាំងទីលំនៅប្រជាជនរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ
UPDF	អភិវឌ្ឍន៍កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅទីក្រុង
UPRS	យុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅទីក្រុង
UPWD	អភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រីក្រីក្រនៅទីក្រុង
URC	មជ្ឈមណ្ឌលធនធានសំរាប់ទីក្រុង
USG	គណៈកម្មការសំរាប់សំរួលអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ :

នេះជាសមិទ្ធផលដែលប្រសូត្រចេញពីកិច្ចខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នារបស់អង្គការទាំងឡាយដែលមានការចាប់អារម្មណ៍លើការលើកតម្កើងនូវសមត្ថភាពតស៊ូមតិនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលខ្មែរ ។ អង្គការទាំងនោះរួមមាន ADHOC, ACILS, មជ្ឈមណ្ឌលស្ត្រីមានវិបត្តិ(CWCC) ជំនួយព្រះវិហារដាណាម៉ាក (DCA), Forum Syd, Oxfamអង់គ្លេស, Pact, គំរោងប្រឆាំងនិងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងអង្គការស្តារកម្ពុជា ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអង្គការ លោក-លោកស្រីទាំងឡាយដែលបានចូលរួមវិភាគទានជាពេលវេលា រូបថត និងព័ត៌មានសំរាប់ការបោះពុម្ពនេះ ។ សូមកត់សំគាល់ថា អត្ថបទខ្មែរត្រូវបានប្រែសម្រួលពីភាសាអង់គ្លេសដោយផ្នែកទៅលើអត្ថន័យជាគោល គឺមិនមែនផ្អែកទៅលើពាក្យនិមួយៗឡើយ ។

និពន្ធដោយ :

- ក. ត្រីស្តីនណា មែនហ្វីល លោក ឃីត ម៉ាកឡៅដឺ
- ក. ហារីន ត្រីនលីហូ និង ក. ប៉ាប់ពី អាណិចស៍សានឌីរ

កែសម្រួល និងរៀបរៀងអត្ថបទដោយ :

- ក. អេនី ប៊ីកហូដ លោក រស់ សុដ្ឋា
- លោក សេង សុផល លោក ផាន ភីព្វ បារីមី
- លោក លី មុនីទ្រី និងលោក យៀង វីរុបុត្រ

សៀវភៅណែនាំអំពី :

ការរៀបចំយុទ្ធនាការតស៊ូមតិដើម្បីពង្រីក បរិយាកាសប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា

សេចក្តីណែនាំ

សៀវភៅណែនាំនេះត្រូវបានគ្រោងរៀបចំឡើងសម្រាប់អ្នកទទួលខុសត្រូវលើកម្មវិធី និងអ្នកឯកទេសលើការអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀតដែលមានការចាប់អារម្មណ៍បច្ចុប្បន្ននៅក្នុងបញ្ហាតស៊ូមតិនៅកម្ពុជា ។ ឯកសារនេះត្រូវបានបោះពុម្ពបន្ទាប់ពីការបោះពុម្ពសៀវភៅដែលមានចំណងជើងថា **ការតស៊ូមតិនៅកម្ពុជា** ដែលវិភាគទៅលើបទពិសោធន៍ល្អ និង មិនល្អនៃយុទ្ធនាការតស៊ូមតិនៅកម្ពុជាតាមរយៈវិស័យចំនួន៨ខុសៗគ្នា ។ ទិសដៅនៃគោលការណ៍ណែនាំនេះគឺផ្តល់យុទ្ធសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសដែលជាបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងសម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិយកទៅអនុវត្តក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននិងទៅអនាគត ។

ការតស៊ូមតិមានសារៈសំខាន់សម្រាប់លើកកម្ពស់គោលនយោបាយជាសកលឆ្ពោះទៅរកសមធម៌ និង សមភាព ។ អ្នកតស៊ូមតិជួយក្រុមពង្រីកវិសាលភាពនានាដើម្បីនិយាយប្រឆាំងនឹងច្បាប់ទម្លាប់ដែលមិនត្រឹមត្រូវ ហើយផ្តល់អំណាចដល់សហគមន៍នៅក្នុងការបង្កើតយុទ្ធនាការតស៊ូមតិហ្មត់ចត់មួយរបស់គេផ្ទាល់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិដែលត្រូវបានគ្រោងផែនការបានត្រឹមត្រូវ គឺមានការចូលរួមពីសហគមន៍ដែលមានការប៉ះពាល់ អាជ្ញាធរ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗដោយជំរុញឱ្យមានការសហការគ្នារវាងភាគីទាំងសងខាងតាមលក្ខណៈសមស្រប នៅទីបំផុតឈានទៅដល់ដំណោះស្រាយដែលនាំមកនូវផលចំណេញសម្រាប់ទាំងសងខាង ។ ទិសដៅរបស់អ្នកតស៊ូមតិគឺឈ្នះយល់ពីវិធីដែលអង្គការសង្គមស៊ីវិលសហគមន៍មូលដ្ឋាន មន្ត្រីដែលជាប់ឆ្នោត និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់អាចលើកកម្ពស់ដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ និងលើកកម្ពស់គុណភាពនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល ។

សៀវភៅណែនាំយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ជាជំនួយសម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិអាចយកជាមូលដ្ឋាននៅពេលធ្វើយុទ្ធនាការ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី យើងមិនមែនកំណត់ឱ្យអ្នកតស៊ូមតិត្រូវអនុវត្តតាមឯកសារនេះទាំងស្រុង ដោយមិនបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រផ្ទាល់ខ្លួននោះទេ ។ យើងខិតខំចងក្រងគំនិតល្អៗបំផុតមួយចំនួនសម្រាប់ជួយដល់អ្នកតស៊ូមតិ ដើម្បីអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររបស់គេ ។ ដូច្នេះឯកសារនេះមិនមែនជាការបង្កាប់បញ្ជាដែលតម្រូវថាត្រូវតែធ្វើតាមនោះឡើយ ។

^១ ការតស៊ូមតិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា : ការពង្រីកបរិយាកាសប្រជាធិបតេយ្យ ដោយ ត្រីស៊ីណា.មែនហ្វេល និង លោក ឃីត ម៉ាកឡារដ៍ ។
Pact ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០២ ។ មានផ្សាយនៅក្នុង Website របស់ Pact : www.pactworld.org

សៀវភៅណែនាំនេះមានគំនិតទាក់ទងនឹងយុទ្ធសាស្ត្រដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់នៅក្នុងការពិនិត្យពិចារណាមើលការអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្រមុនពេល ក្នុងកំឡុងពេល និង ក្រោយពេលយុទ្ធនាការ ។ ផ្នែកទី ១ គឺពិនិត្យលើន័យនៃការតស៊ូមតិដោយផ្ដោតជាពិសេសទៅលើបរិបទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ បន្ទាប់មកសៀវភៅណែនាំនេះពន្យល់ពីរបៀបធ្វើផែនការ និងសកម្មភាពយុទ្ធនាការតស៊ូមតិតាមដំណាក់កាលនីមួយៗ ។ ផ្នែកនីមួយៗនៃដំណើរការនេះត្រូវបានបកស្រាយហើយផ្តល់ជូននូវបទពិសោធន៍ល្អៗសម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិ ។ សៀវភៅណែនាំនេះក៏មាននិយាយអំពីរបៀបទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋាភិបាល និងប្រព័ន្ធឃោសនាដើម្បីទទួលបានការគាំទ្រនិងចូលរួមក្នុងយុទ្ធនាការ ។ មានករណីសិក្សាពីរ៖ ១-ការតស៊ូមតិនៅតាមតំបន់ទីក្រុង និង ២-តំបន់ជនបទក្នុងប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានលើកយកមកបង្ហាញ ដើម្បីផ្តល់ការវិភាគឱ្យស៊ីជម្រៅទៅលើអ្វីដែលអាចធ្វើទៅបាននិងអ្វីដែលមិនអាចធ្វើទៅបាននៅក្នុងពេលកន្លងមក ។ នៅចុងបញ្ចប់មានឧបសម្ព័ន្ធសម្រាប់ជួយដល់ផ្នែកយុទ្ធនាការតាមប្រព័ន្ធឃោសនា ដំណើរការបង្កើតច្បាប់ និងកិច្ចខិតខំបញ្ចុះបញ្ចូល ។

សេចក្តីណែនាំអំពី

ការតស៊ូមតិ

១. និយមន័យនៃការតស៊ូមតិ ~

តើពាក្យនេះមានន័យយ៉ាងណា?

ខាងក្រោមនេះគឺជានិយមន័យរបស់ពាក្យតស៊ូមតិ ដែលធ្លាប់បានប្រើប្រាស់ក្នុងមកដោយស្ថាប័នតស៊ូមតិនានា ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា :

ការតស៊ូមតិ គឺជាការរៀបចំនូវសកម្មភាពជាបន្តបន្ទាប់ដើម្បីបញ្ចុះបញ្ចូលនិងធ្វើឱ្យមានឥទ្ធិពលដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែលមានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល នយោបាយ ឬ អ្នកមានឥទ្ធិពលខាងសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីអោយពួកគេអនុវត្តន៍តាមគោលនយោបាយជាសាធារណៈក្នុងគោលបំណងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលគ្មានអំណាចផ្នែកនយោបាយនិងមានធនធានសេដ្ឋកិច្ចតិចតួច ។

គេមានមធ្យោបាយបីយ៉ាងសម្រាប់ ការផ្លាស់ប្តូរ តិរិយាបទរបស់បុគ្គល ក្រុម ឬ ស្ថាប័ននានា ដែលប្រើអំណាចរបស់ខ្លួនរំលោភលើអ្នកដទៃត្រឹមត្រូវ :

១. ធ្វើការដោយផ្ទាល់ ជាមួយនិងអ្នកមានអំណាចទាំងនោះ

ដើម្បីបង្ខំតបង្ខំប្រញុះបញ្ចូលគេឱ្យធ្វើ ការកែសម្រួលនូវគោលនយោបាយសាធារណៈដើម្បីផ្តល់ជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកទន់ខ្សោយ ។

២. ប្រើឥទ្ធិពលទៅលើអ្នកមានអំណាច តាមរយៈការធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយនិងអ្នកទន់ខ្សោយ ហើយជួយណែនាំអប់រំដល់ពួកគេឱ្យបានយល់ដឹងពីរបៀបធ្វើការតស៊ូមតិសម្រាប់យកទៅប្រើប្រាស់នៅក្នុងការប្រើឥទ្ធិពលលើអ្នកមាន អំណាចដើម្បីឱ្យពួកគេសម្រួលដល់គោលនយោបាយនានាកាន់តែប្រសើរឡើង ។

៣. ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន តាមរយៈបណ្តាញយោសនានិងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដទៃទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យសាធារណជនបានយល់ដឹងអំពីបញ្ហាការតស៊ូមតិដែលជាមធ្យោបាយសម្រាប់ការគោរពសង្កត់ជាសាធារណៈលើអ្នកមានអំណាច ។

យុទ្ធនាការតស៊ូមតិដែលទទួលបានជោគជ័យច្រើនគឺអាស្រ័យដោយមានការរួមផ្សំពីកត្តាទាំងបីនេះ ។ ប្រសិនបើបុគ្គល ក្រុម ឬស្ថាប័នមិនយល់ពីភាពគ្រោះថ្នាក់ដែលពួកគេកំពុងតែបង្កឡើង ព័ត៌មានចាំបាច់ណាស់សំរាប់ឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា ឬ គោលនយោបាយនានារបស់គេឱ្យបានសមស្រប ។ បើបុគ្គល ក្រុម ឬស្ថាប័នមានការយល់ដឹងទៅលើបញ្ហានេះប៉ុន្តែនៅតែមិនមានវិធានការដើម្បីធ្វើការកែប្រែ នោះការគោរពសង្កត់ប្រហែលគួរត្រូវអនុវត្តន៍ ។

អង្គការស្ត្រីសម្រាប់ការកែលម្អស្ថានភាពស្ត្រីកម្ពុជា

ជនណាដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ដោយផ្ទាល់នូវការចំណាយទៅលើស្ថានភាពជីវិតជាអ្នកដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ ។
 អ្នកដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធជាទូទៅរាប់បញ្ចូលទាំងសហគមន៍ បុគ្គលទូទៅ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អង្គការមហា
 ជននៅក្នុង សហគមន៍ រដ្ឋាភិបាល និង ក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មដែលទទួលបានផលប៉ះពាល់ ។

អ្នកតស៊ូមតិធ្វើការដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពី
 បញ្ហាអ្វីមួយនៅក្នុងចំណោមក្រុមមនុស្សជាច្រើន (សាធារណ
 ជន) ដើម្បីទទួលបានការគាំទ្រពីពួកគេ ។ វិធីសាស្ត្រ
 នេះគេហៅថា **ការប្រើការគាបសង្កត់ជាសាធារណៈ** ។ ការកែ
 សម្រួលគោលការណ៍និងការអនុវត្តដែលធ្វើឡើងដោយអ្នក
 ពាក់ព័ន្ធតែម្នាក់ ជាញឹកញាប់កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនៅ
 ពេលដែលមានការបញ្ចូលការគាបសង្កត់ជាសាធារណៈផង ។
 បើការគាបសង្កត់ជាសាធារណៈ និង យុទ្ធនាការបញ្ចុះបញ្ចូល
 ត្រូវបានឃ្លាតឆ្ងាយ ធ្វើឱ្យបុគ្គល ក្រុម ឬស្ថាប័ន ផ្តួចផ្តើម
 ដោះស្រាយបញ្ហាមានភាពកក់ក្តៅហើយមានផលប៉ះពាល់
 អវិជ្ជមានទៀតផងក្នុងការបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។

ការតស៊ូមតិ ដែលផ្តោតលើ គោលនយោបាយ
 សាធារណៈ ជាការធ្វើការគាបសង្កត់លើអ្នកសម្រេចលើ
 គោលនយោបាយ គឺជាវិធីដ៏មានប្រសិទ្ធភាពឈានទៅធ្វើការ
 កែប្រែប្រព័ន្ធច្បាប់នានា ។ ការតស៊ូមតិបែបនេះមានប្រសិទ្ធភាព
 ភាពបំផុត នៅពេលដែលគោលនយោបាយសាធារណៈត្រូវ
 បានគេបង្កើតឡើងតាមរយៈដំណើរការពិគ្រោះយោបល់
 ហើយមានយន្តការដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមនៅក្នុង
 ការបញ្ចេញមតិ ដើម្បីសុំឱ្យមានការកែប្រែ ឬធ្វើគោល
 នយោបាយបែបណាមួយនោះ ។ នៅពេលដែលផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ
 អនុម័តលើគោលនយោបាយសាធារណៈរួចហើយ ចាំបាច់
 ត្រូវតែមានរដ្ឋាភិបាលនិងប្រព័ន្ធតុលាការមួយត្រឹមត្រូវ
 សម្រាប់កែប្រែអ្វីដែលបានសរសេរនៅលើក្រដាសឱ្យទៅជា
 ការអនុវត្តជាក់ស្តែង និង ធ្វើឱ្យច្បាប់មានសុពលភាព ។

អ្នកតស៊ូមតិនៅប្រទេសកម្ពុជាត្រូវស្គាល់ការលំបាក
 នានាក្នុងការប្រឈមមុខចំពោះបរិយាកាសនយោបាយក្នុង
 ស្រុក ។ ដោយឡែកការខ្វះគណនេយ្យភាពឬការទទួលខុស
 ត្រូវផ្ទាល់ខ្លួននិងភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៃយន្តការ និងសុពលភាព
 នៃច្បាប់ បង្កបានជាការលំបាកប្រឈមមុខចំពោះកិច្ចខិតខំ
 ប្រឹងប្រែងនៃការតស៊ូមតិ ។ អ្នកពាក់ព័ន្ធត្រូវចងចាំពីការ
 លំបាកប្រឈមទាំងនេះនៅពេលធ្វើផែនការដឹកនាំ និង
 យុទ្ធនាការតស៊ូមតិរបស់លោកអ្នក ។

**២ តើយុទ្ធនាការតស៊ូមតិមានលក្ខណៈ
 បែបណា?**

ទីមួយ : ការតស៊ូមតិ **ខិតខំស្វែងរកការកែប្រែលើគោល
 នយោបាយសាធារណៈ ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពនៃការរស់
 នៅរបស់ក្រុមមនុស្សដែលខ្សែតម្រូវ ឬដែលវាយរងគ្រោះ** ។
 ក្រុមទាំងនេះច្រើនតែមិនមានសមត្ថភាព ឬ ធនធានដើម្បី
 ចងក្រងគ្នាឬដើម្បីសម្តែងមតិ តំណាងឱ្យក្រុមខ្លួន ។
 អ្នកតស៊ូមតិគឺជាបុគ្គលឬអង្គការ (អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
 ឬស្ថាប័នរដ្ឋ) ដែលចងក្រងឡើង ឬឡើងសម្តែងមតិជំនួស
 មុខឱ្យក្រុមមនុស្សដែលមិនអាចតស៊ូមតិដោយខ្លួនឯងបាន ។
 គួរសង្កត់ធ្ងន់ថាគោលបំណងចុងក្រោយរបស់អ្នកតស៊ូមតិ គឺ
 ជានិច្ចកាលតែងតែផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ក្រុមមនុស្សឱ្យចេះធ្វើ
 សកម្មភាពដោយខ្លួនឯង ។ ដូច្នេះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ អ្នក
 ត្រូវតែមានការចូលរួមខ្ពស់ពីអ្នកដែលទទួលរងគ្រោះ ឬ
 ប៉ះពាល់ ។

ការផ្តល់សិទ្ធិដល់អ្នកតស៊ូមតិ

ទីពីរ : ការតស៊ូមតិត្រូវការព័ត៌មាននៃចម្លើយច្បាស់លាស់ និងអាចទុកចិត្តបាន ពីព្រោះយុទ្ធនាការតស៊ូមតិជាការខិតខំ ដើម្បីបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកមានឥទ្ធិពលដោយសំអាងលើព័ត៌មាន ជាក់ស្តែង ។ អ្នកត្រូវស្វែងយល់បញ្ហាដែលនៅជុំវិញឱ្យបាន សព្វគ្រប់ស្ថិតស្ថាន ដើម្បីទាក់ទាញអ្នកដែលមិនគាំទ្រដល់ផល ប៉ះពាល់របស់អ្នក ។ ការចងក្រងឯកសារស្រាវជ្រាវហើយ ចែកចាយទៅដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធដូចជាអ្នកធ្វើច្បាប់ អ្នកកាសែត និង សាធារណជន គឺជាផ្នែកសំខាន់សម្រាប់ការងារតស៊ូមតិ ។ អ្នកដែលបានបង្កើតឬកែប្រែគោលនយោបាយគឺចង់បាន ដំណោះស្រាយ មិនមែនចង់បានតែបញ្ហាពីអ្នកតស៊ូមតិ ប៉ុណ្ណោះទេ ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាព័ត៌មានទាំងអស់ត្រូវ តែមានជាភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស ។

ទីបី : ការតស៊ូមតិជាការងារដែលត្រូវតែធ្វើឡើងជា សកម្មភាពបន្តបន្ទាប់ សកម្មភាពមួយ ឬពីរ ដែលដាច់ៗពីគ្នា មិនមែនជាយុទ្ធនាការតស៊ូមតិទេ ។ អ្នកមិនអាចរំពឹងថានឹង មានការកែប្រែបានស្ថិតស្ថេរមួយកើតមានពិតប្រាកដបាន ឡើយ ប្រសិនបើអ្នកមិនធ្វើទៅតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ឬមានការជួយពង្រឹងពីគ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងរយៈពេលវែង ។ អាស្រ័យហេតុនេះគេត្រូវយល់ថាការតស៊ូមតិគឺជា **យុទ្ធសាស្ត្រ** និង **យុទ្ធនាការ** ជាជាងសកម្មភាពនីមួយៗ ។

ចំណុចចុងក្រោយ : ការតស៊ូមតិស្វ័យស្វ័យរកការកែប្រែ លើតុល្យភាពនៃអំណាច ដើម្បីឱ្យក្រុមដែលវាយរបគ្រោះ អាចគ្រប់គ្រងបានកាន់តែច្រើនលើជីវិតរបស់គេ ។ ទោះជា យ៉ាងណាក៏ដោយស្ថាប័ននិងមនុស្សដែលមានអំណាចជា ធម្មតាមិនងាយបោះបង់ចោលអំណាចរបស់គេទេ ។ ការ ប៉ុនប៉ងដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរអតុល្យភាពនៃអំណាច ពិតជា ធ្វើឱ្យអ្នកកាន់អំណាចគិតថាគេកំពុងស្ថិតនៅក្រោមការគំរាម កំហែង ឬមានអារម្មណ៍មិនល្អ ។ ដោយសារហេតុនេះអ្នកតស៊ូ

ជាញឹកញាប់ណាស់ដំណោះស្រាយមួយ អាចប្រើប្រាស់ សម្រាប់បញ្ហាមួយ។ ដំណោះស្រាយគួរកែតម្រូវ ឬ ដោះស្រាយបញ្ហាបានក្នុងរយៈពេលយូរ និងមាននិរន្តរភាព ។

មតិត្រូវប្រមើលមើលនូវស្ថានភាពដែលមិនល្អ និងត្រូវមខ្លួន ជាស្រេចដើម្បីដោះស្រាយឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។ នៅពេលជា មួយគ្នានោះ ដំណោះស្រាយដែលអ្នកលើកឡើងគួរតែមាន ភាពសមល្មមចំពោះអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ និងដំណោះស្រាយ ទាំងនោះ ។ អ្នកមិនគួរបង្កភាពអមិត្តជាមួយនិងក្រុមមនុស្ស ដែលអ្នកត្រូវការធ្វើការជាមួយ ដោយធ្វើការទាមទារណា មួយដែលមិនសមស្របនោះទេ ។ បើទិសដៅរបស់អ្នកធ្វើ ហួសប្រមាណអ្នកនឹងមិនអាចសម្រេចបានអ្វីទាំងអស់ ។ ពេល ខ្លះត្រូវចាប់ផ្តើមពីទិសដៅតស៊ូមតិតូចៗល្មម រួចហើយឈាន ទៅរកទិសដៅធំៗបន្ទាប់ពីធ្វើបានសម្រេចជ័យជំនះលើទិស ដៅតូចៗទាំងនោះហើយ ។

៣ បញ្ហានៃការតស៊ូមតិ តើយុទ្ធនាការ តស៊ូមតិមួយធ្វើឡើងដើម្បីទទួលបាន សមិទ្ធផលអ្វី?

គេអាចរៀបចំបង្កើតយុទ្ធនាការនៃការតស៊ូមតិឡើង ដោយហេតុផលច្រើនយ៉ាង ។ ជារឿយៗគេចាប់ផ្តើមយុទ្ធនា ការនៃការតស៊ូមតិនៅពេលណាដែលមានក្រុមណាមួយដឹងថា ស្ថានភាពណាមិនមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ ក្នុងករណីគ្មានបំណាច់ ប្តូរកម្រិតតាក់តែងគោលនយោបាយទាំងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ឬ ថ្នាក់ជាតិណានោះ ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមការងារដើម្បីសិទ្ធិ នេសាទក្នុងតំបន់ បានទទួលស្គាល់ថាគោលនយោបាយរបស់

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់អង្គការសិទ្ធិមនុស្ស

រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បីឱ្យសហគមន៍ បានទទួលនូវសិទ្ធិបន្ថែមទៀតទៅលើផ្នែកជលផល (សូម ពិនិត្យមើលករណីសិក្សាដែលបានភ្ជាប់មកជាមួយសម្រាប់ ធ្វើការពិភាក្សាបន្ថែមទៀតចំពោះបញ្ហាជលផល) ។

ការតស៊ូមតិអាចតម្រង់ទិសដៅឆ្ពោះទៅរកគោល នយោបាយ និងការអនុវត្តន៍នានាចំពោះស្ថាប័នផ្សេងៗដូចជា បណ្តាក្រុមហ៊ុន ធនាគារ ពហុភាគី ឬសាកលវិទ្យាល័យនានា ។ ដោយសារតែច្បាប់ ឬគោលនយោបាយមួយចំនួន ហួសសម័យ ឬមិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ដូច្នេះអ្នកធ្វើច្បាប់ ទាំងឡាយគឺជាមុខព្រួយចម្បងសម្រាប់ការខិតខំប្រឹងប្រែង ក្នុងការតស៊ូមតិ ។ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិដែលតម្រង់ទិសដៅទៅ រកគោលនយោបាយសាធារណៈពោលគឺផ្តោតការយកចិត្ត ទុកដាក់ទៅលើការកែតម្រូវគោលនយោបាយដែលមិនពេញ ចិត្ត (តួយ៉ាងដូចជាច្បាប់ចាស់ដែលទាក់ទងរឿងដីធ្លី) ឬការ ផ្តោតអារម្មណ៍ទៅលើការបង្កើតឱ្យមាននូវគោលនយោបាយ ថ្មីមួយដែលមិនត្រូវបានគេលើកឡើង (ឧទាហរណ៍ ដូចជា អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនាទសវត្សរ៍ ៩០) ។

វាជាការចាំបាច់ណាស់សម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិក្នុងការ ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់របស់ខ្លួនលើសកម្មភាពបង្កើត និង ធ្វើឱ្យច្បាប់មានសុពលភាពប៉ុណ្ណោះទេ គឺត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ លើសកម្មភាពការពារផងដែរ ។ ឧទាហរណ៍ អង្គការនានា ដែលធ្វើការផ្នែកអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារដែលកំពុងធ្វើការ ជាមួយក្រសួងកិច្ចការនារី និងអតីតយុទ្ធជន(MOWA) បាន ខិតខំដើម្បីធ្វើឱ្យប្រាកដថា ពង្រាងច្បាប់អំពើហិង្សាក្នុង គ្រួសារជួយការពារស្ត្រីទាំងឡាយដែលរងនូវការរំលោភលើ សិទ្ធិនៃអំពើរំលោភទាំងឡាយដែលនឹងកើតមាននៅថ្ងៃខាង មុខទៀត ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការអប់រំ និងការបង្កើនការយល់ដឹងអំពីអំពើហិង្សានិងសិទ្ធិស្ត្រី ជាសកម្មភាព ការពារបានផ្តល់នូវអំណាចដល់ស្ត្រីទាំងឡាយ

ការអនុវត្តន៍សង្គមស៊ីវិលមានដូចជា : សេរីភាពក្នុងការ និយាយស្តី បោះឆ្នោត សេរីភាពខាងសារពត៌មាន សេរីភាពបង្កើតសមាគម និងសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាមួយមន្ត្រីដែលបានជ្រើសតាំងក្នុងបរិយាយ កាលប្រជាធិបតេយ្យ ។ បរិយាកាសនេះគឺជាកន្លែងមួយដែលអ្នកណាម្នាក់អនុវត្តសេរីភាព របស់ខ្លួនដោយគ្មានការភ័យខ្លាច ហើយត្រូវបានធានាដោយ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ។

នេះជាគោលបំណងចុងក្រោយរបស់នៃការតស៊ូមតិ និងក៏ជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលមានប្រសិទ្ធភាពមួយផងដែរ ។ ការតភ្ជាប់ទង្វើស្របច្បាប់និងកម្មវិធីអប់រំនានា ជាការចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើឱ្យចលនាតស៊ូមតិមានប្រសិទ្ធភាពកាន់តែច្រើន ថែមទៀត ។

លោកអ្នកអាចបង្កើតយុទ្ធនាការតស៊ូមតិរបស់ខ្លួន ដែលលើកឡើងពី បញ្ហាសង្គម បញ្ហានយោបាយ និង បញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ។ ឧទាហរណ៍ដូចជា :

- **បញ្ហាសង្គម** : រួមមានផ្នែកសុខភាព សិក្សាធិការ វប្បធម៌ សិល្បៈ ការជួញដូរមនុស្ស បរិស្ថាន សមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី (យេនឌ័រ) និងការមិនសូវឱ្យតម្លៃដល់ក្រុមមនុស្ស ដូចជា ក្រុមជនពិការ ចាស់ ជរា និងក្មេងកំព្រាជាដើម ។ រាល់បញ្ហាសង្គមទាំងអស់មានពាក់ព័ន្ធនូវបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច និង ទិដ្ឋភាពនយោបាយចូលជាមួយផងដែរ ។ ជាទូទៅមានការ ជួយជ្រោមជ្រែងចំពោះការតស៊ូមតិជុំវិញបញ្ហាសង្គមច្រើន ជាងការគាំទ្រទៅលើបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច និង នយោបាយ ។ នេះក៏ ដោយសារតែ ម្យ៉ាងគឺភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយជាធម្មតាជាយូរយាងយកចិត្ត ទុកដាក់ជួយដល់ក្រុមជនដែលគេមិនសូវឱ្យតម្លៃថាមាន សារៈសំខាន់ ហើយម្យ៉ាងវិញទៀតគឺដោយសារបញ្ហាសង្គម មើលទៅដូចជាមានការគំរាមកំហែងតិចតួចណាស់ទៅលើ អ្នកកំពុងកាន់អំណាច ។ ដូច្នេះហើយការផ្លាស់ប្តូរបែបនេះ ទំនងជាបានទទួលផ្លែផ្កាច្រើនជាង ។

- **បញ្ហានយោបាយ:** រួមមានសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការបញ្ចេញមតិចូលជាសមាគមបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមេដឹកនាំសិទ្ធិក្នុងការផ្តល់នូវយោបល់ដើម្បីដាក់បញ្ចូលក្នុងគោលការណ៍ និងសិទ្ធិទាមទារឱ្យមាននូវការទទួលខុសត្រូវពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល ។ ការតស៊ូមតិចំពោះរឿងនយោបាយមានបំណងពង្រីកវិសាលភាពប្រជាធិបតេយ្យដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយមានការសន្ទនាគ្នារវាងរដ្ឋាភិបាល និងសង្គមស៊ីវិល ច្បាប់បោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺជា ឧទាហរណ៍មួយនៃការតស៊ូមតិដែលទាក់ទិនទៅនឹងបញ្ហានយោបាយ ។

- **បញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច :** ទាក់ទងទៅនឹងការរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរួមបញ្ចូលទាំងការបានប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិធនធានកត្តាប្រកួតប្រជែងទីផ្សារនិងគោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្មទីផ្សារសេរី ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ច្បាប់ដីធ្លីសិទ្ធិផ្នែកនេសាទនិងការងារកាត់ដេរ គឺជាឧទាហរណ៍នៃបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចដែលធ្វើឱ្យមានការបង្កើតឡើងនូវយុទ្ធនាការនៃការតស៊ូមតិ ។ តាមបែបផែនតូចមួយ អាជីវករនៅទីផ្សារមួយចំនួនអាចរៀបចំនូវយុទ្ធនាការនៃការតស៊ូមតិមួយបាន ឧទាហរណ៍ដូចជានៅពេលដែលពួកគាត់មានការមិនពេញចិត្តចំពោះតំលៃស្តង់ដារកំទេចដែលថ្លៃហួសហេតុ ពេក ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ជាទូទៅបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវបានទទួលការយកចិត្តទុកដាក់ពីសំណាក់អ្នកតស៊ូមតិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាប៉ុន្មានឡើយ ។

ក្នុងនាមជាអ្នកតស៊ូមតិ ត្រូវសិក្សានូវវិស័យទាំងបី នេះ ព្រោះវាអាចជួយលោកអ្នកដើម្បីជួយដល់ ក្រុមទាំងឡាយដែលត្រូវបានគេដកហូតយកសិទ្ធិអំណាចហើយប្រែក្លាយពួកគេឱ្យមានសម្លេងឡើងវិញ ។ ជាលទ្ធផល ចលនាទៅកាន់សិទ្ធិមនុស្សជាសកលនឹងត្រូវបានធ្វើឡើង ។

៤- ការកំណត់រៀបចំលើយុទ្ធនាការរបស់អ្នក-តើខ្ញុំគួរតែប្រើប្រាស់យុទ្ធនាការតស៊ូមតិប្រភេទណា?

មុននឹងចាប់ផ្តើមរៀបចំគម្រោងយុទ្ធនាការតស៊ូមតិមួយ លោកអ្នកគួរតែពិចារណាឱ្យបានល្អិតល្អន់អំពីបញ្ហាដែលលោកអ្នកចង់លើកឡើង ហើយនិងសហគមន៍ដែលលោកអ្នកចង់ធ្វើការតស៊ូមតិជាមួយ ។ ការពិចារណាទៅលើបញ្ហាទាំងប៉ុន្មានខាងក្រោមនេះ ពិតជាជួយចំណែកជួយលោកអ្នកបង្កើតនូវយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាព ។

អ្នកដែលទទួលបានយុទ្ធនាការ :

សំណួរ : អ្នកណាខ្លះដែលទទួលបានពីយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ?

ការតស៊ូមតិអាចត្រូវបានរៀបចំបង្កើតឡើងជំនួសមុខឱ្យបុគ្គល ឬពលរដ្ឋជាច្រើន ។ ឧទាហរណ៍មួយនៃការតស៊ូមតិដែលជំនួសមុខឱ្យបុគ្គល គឺយុទ្ធនាការដើម្បីឱ្យមានការដោះលែងអ្នកទោសនយោបាយ ។ ការតស៊ូមតិជាមួយប្រជាជនដែលរងគ្រោះរួមមាន ប្រជាជនផ្ទុកមេរោគហ៊ីវ ឬជំងឺអេដស៍ (PLWHA's) ហើយការតស៊ូមតិគឺត្រូវបញ្ចុះបញ្ចូលរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីឱ្យលោកផ្តល់នូវសេវាថែរក្សាសុខភាព និង ថ្នាំពេទ្យ ។ ការតស៊ូមតិអាចតម្រង់ទិសដៅទៅរកក្រុមមនុស្សមួយក្រុមដែលជួបបញ្ហា ឬមានចរិតលក្ខណៈដូចខ្លាដែលគេស្គាល់ថាជា **ក្រុមចាប់អារម្មណ៍** ។ ឧទាហរណ៍ការតស៊ូមតិដើម្បីក្រុមចាប់អារម្មណ៍អាចមានដូចជាការគាំទ្រ កម្មករពិការ ឬ កសិករ ។

អ្នករៀបចំយុទ្ធនាការ :

សំណួរ : អ្នកណាជាអ្នកផ្តួចផ្តើមយុទ្ធនាការ ? នរណាខ្លះ
នឹងប្រឡូកនៅក្នុងយុទ្ធនាការនេះហើយស្ថិតនៅក្នុង
សមត្ថភាពប៉ុណ្ណា? តើសហគមន៍រងគ្រោះនឹងត្រូវបានដាក់
បញ្ចូលហើយផ្តល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យយុទ្ធនាការដោយរបៀបណា ?

ការតស៊ូមតិ អាចរៀបចំដោយជនទាំងឡាយណា
ដែលកំពុងជួបបញ្ហាដោយខ្លួនពួកគេផ្ទាល់ ឬក៏អាចរៀបចំ
ឡើងដោយបុគ្គលមួយក្រុម ឬទីភ្នាក់ងារណាមួយដែលមាន
ការព្រួយបារម្ភចំពោះស្ថានភាពណាមួយ ។ បុគ្គល ឬ
សហគមន៍ដែលងាយរងគ្រោះកាន់តែទំនងជាអ្នករៀបចំការ
តស៊ូមតិដោយខ្លួនពួកគេផ្ទាល់ ប្រសិនបើមានការពង្រឹង
អំណាចដល់ពួកគេ ។ ក្រុមអ្នកភូមិដែលធ្វើការតវ៉ាប្រឆាំងនឹង
រឿងទំនាស់ដីធ្លីហើយពុំទាន់មានដំណោះស្រាយកម្មកររោង
ចក្រកាត់ដេរដែលចូលរួមធ្វើកូដកម្មទាំងនេះសុទ្ធតែជា
ឧទាហរណ៍នៃការតស៊ូមតិដែលរៀបចំឡើងដោយជនដែល
កំពុងជួបបញ្ហាដោយផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ ។ ការផ្តល់
សិទ្ធិអំណាចតិចតួចតែងតែនាំឱ្យបុគ្គល ឬ ភ្នាក់ងារខាង
ក្រៅមានការព្រួយបារម្ភ ហើយផ្តួចផ្តើមសកម្មភាពតស៊ូ
មតិឡើង ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ប្រសិនបើពួកគេចង់ឱ្យ
សកម្មភាពរបស់ខ្លួននៅតែដំណើរការទៅមុខបានក្រុមជន
ដែលរងការប៉ះពាល់បញ្ហាទាំងនោះចាំបាច់ត្រូវមានជំនាញនៃ
ការតស៊ូមតិដ៏មាំមួនមួយហើយបញ្ចូលយុទ្ធនាការរបស់ខ្លួន
ទៅក្នុងការខិតខំប្រឹងប្រែងបង្កើតឱ្យមានការតស៊ូមតិរបស់
អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហគមន៍ (CBOs)
ចាប់តាំងពីដំបូងមក ។ ឧទាហរណ៍ដ៏សមរម្យមួយដែលទាក់
ទងក្នុងរឿងនេះ គឺករណីបុគ្គលដែលផ្ទុកមេរោគហ៊ីវ
(HIV+) បើទោះជាអង្គការសុខភាពអាចផ្តួចផ្តើមការតស៊ូមតិ
ជំនួសពួកគេក៏ដោយតែយុទ្ធនាការមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាព

ជាងនេះទៅទៀតនោះគឺ ត្រូវតែផ្តោតអារម្មណ៍លើការចូល
រួមពីសំណាក់អ្នកផ្ទុកមេរោគហ៊ីវ(HIV) ឱ្យពួកគេធ្វើការ
ប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការរើសអើងនិង ការតស៊ូមតិអោយមាន
ការព្យាបាលនិងថែទាំសុខភាពផងដែរ ។

ការវិវត្តកម្មវិស័យសាស្ត្រ :

សំណួរ : ក្រុមដែលរងគ្រោះស្ថិតនៅឯណា ?
ប្រសិនបើបុគ្គលទាំងឡាយក្នុងក្រុមនេះស្ថិតនៅរាយប៉ាយពី
គ្នា តើពួកគេដឹងថាមានបញ្ហារួមគ្នាដែរឬទេ ?

សហគមន៍ទាំងឡាយដែលទទួលរងគ្រោះនូវបញ្ហា
មួយដូចជា ភូមិ ឃុំ ខេត្ត ។ល។ ឬក៏ពួកគេនៅរាយប៉ាយក្នុង
ចំណោមប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ។ ឧទាហរណ៍ កម្មកររោងចក្រ
ពួកគេរស់នៅក្នុងតំបន់ប្រមូលផ្តុំ ចំណែកជនពិការដោយ
សារគ្រាប់មីនវិញរស់នៅពាសពេញប្រទេស ។ អ្នកតស៊ូមតិ
ដើម្បីក្រុមទាំងពីរនេះ គេប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រខុសគ្នា
អាស្រ័យទៅលើលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រប្រមូលផ្តុំ ឬរាយប៉ាយ
របស់សហគមន៍ដែលរងការប៉ះពាល់ ។ ការតស៊ូមតិដែល
តម្រង់ទិសដៅទៅរកប្រជាជនដែលស្ថិតនៅតំបន់តាមភូមិ
សាស្ត្រប្រមូលផ្តុំ មានលក្ខណៈងាយស្រួលជាងការតស៊ូមតិ
ដែលប្រាថ្នាចង់ទៅដល់ ឬចង់ទទួលបានការគាំទ្រពីសំណាក់
បុគ្គលនៅរាយប៉ាយទូទាំងប្រទេសដែលមានលក្ខណៈស្មុគ
ស្មាញច្រើន និងមានការពិបាកក្នុងការរៀបចំព្រោះទាមទារ
ឱ្យមាននូវប្រភពធនធានច្រើនទៀតផង ។

កម្រិតនៃការឆ្លើយតប :

សំណួរ : តើគួរចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការថ្មីមួយ ឬប្រើប្រាស់
យុទ្ធនាការដែលកំពុងមាន ?

យោងទៅតាមសភាពនិងការបែងចែកភូមិសាស្ត្រនៃ
បញ្ហាយុទ្ធនាការនៃការតស៊ូមតិអាចតម្រង់ទៅរកកម្រិត

ការវិវត្តកម្មវិស័យសាស្ត្រ

ថ្នាក់មូលដ្ឋាន ថ្នាក់ជាតិ ឬថ្នាក់អន្តរជាតិ ។ ប្រសិនបើមាន ភូមិភាគមួយដែលមានបញ្ហាជម្លោះដីធ្លី ចម្លើយដ៏សមរម្យមួយ គឺជាការឆ្លើយតបដែលតម្រូវទិសដៅទៅរកភូមិ ឃុំ ស្រុក ឬ អាជ្ញាធរខេត្តជាការសមស្រប ។ ប្រសិនបើបញ្ហានោះមាន នៅពាសពេញប្រទេស ការឆ្លើយតបអាចចាំបាច់ជាកម្រិត ថ្នាក់ជាតិ ។ ប្រសិនបើមានបញ្ហាឆ្លងដែនណាមួយដូចជាការ ជួញដូរផ្លូវភេទ ហ៊ីវ (HIV) ឬបញ្ហាពាណិជ្ជកម្មនានា ចម្លើយ តបអាចនឹងដោះស្រាយទៅតាមកម្រិតថ្នាក់អន្តរជាតិ ។ ប្រសិន បើអង្គការរបស់លោកអ្នកខ្លះធនធានដើម្បីធ្វើឱ្យ ការងារប្រព្រឹត្តទៅនៅកម្រិតថ្នាក់ជាតិ ឬអន្តរជាតិបាន លោកអ្នកអាចចងសម្ព័ន្ធជាមួយនិងបណ្តាយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ដទៃទៀត ដែលពួកគេកំពុងធ្វើការនៅត្រឹមកម្រិតទាំងនេះ ស្របពេលគ្នាដែលលោកអ្នកតម្រូវទិសដៅទៅរកកម្រិតថ្នាក់ មូលដ្ឋាន ។ ឧទាហរណ៍ ការខំប្រឹងប្រែងដើម្បីបញ្ឈប់ការ ជួញដូរស្ត្រីភេទ និងកុមារ ចាំបាច់ត្រូវតែផ្តួចផ្តើមឡើងនៅ កម្រិតថ្នាក់មូលដ្ឋាន ថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់អន្តរជាតិ ដើម្បី ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

ជារឿយៗប្រភេទនៃបញ្ហា និងកម្រិតចាំបាច់នៃការ ឆ្លើយតបនឹងកំណត់ឱ្យយើងឃើញថាតើវាជាប់ទាក់ទង នឹងអ្នកតស៊ូមតិណាខ្លះហើយត្រូវប្រើយុទ្ធសាស្ត្រណាខ្លះ តាមធម្មតាបញ្ហាមូលដ្ឋានគឺអ្នកមូលដ្ឋានជាអ្នកដោះស្រាយ មានដូចជា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ និងមេដឹកនាំសហគមន៍ ជាដើម ។ អង្គការពហុភាគី និងអង្គការអន្តរជាតិដូចជា ធនាគារពិភពលោក ឬក៏អង្គការសហប្រជាជាតិ គឺជាអ្នក ដែលសមនឹងដោះស្រាយបញ្ហាសកល ដូចជាភាពមិន សមាមាត្រផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម និងការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺ អេដស៍លើពិភពលោក ។ ដើម្បីឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពជាងនេះ ទៅទៀតនោះ អង្គការទាំងនេះនឹងត្រូវធ្វើការរួមជាមួយនិង អង្គការជាតិ ឬ អន្តរជាតិនានាដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ ក្នុងរឿងនេះ ។

វិធីឆ្លើយតប :

សំណួរ : តើយុទ្ធនាការតស៊ូមតិរបស់លោកអ្នកទាមទារការ ដោះស្រាយកម្រិតណា ?

ពេលណាស្ថានភាពនៃការតស៊ូមតិ មិនមានការ គំរាមកំហែងឬបន្ទាន់ សកម្មភាពផ្ទាល់មិនសូវជាល្អដូចជា យុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែងឡើយ ។ ជារឿយៗយុទ្ធនាការ ទាំងនេះរួមបញ្ចូលនូវយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែង ដើម្បីបង្កើត ឬផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយនិងរួមទាំងការចរចាកម្រិតខ្ពស់ ។ លោកអ្នកគួរតែបង្កើតឱ្យមានបរិយាកាសប្រជាធិបតេយ្យ ជាចាំបាច់ដើម្បីពិភាក្សា និងចរចាអំពីបញ្ហាតស៊ូមតិទាំង ឡាយនោះ ។ កម្រិតនៃការទាមទារដើម្បីដោះស្រាយគួរ តែត្រូវបានសិក្សា ដោយអនុលោមតាមតម្រូវការរបស់ក្រុម ដែលរងការប៉ះពាល់ និងពិនិត្យតាមស្ថានភាពនៃពេល វេលា ។ កំលាំង និងប្រភេទយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ វាអាស្រ័យទៅលើថា តើស្ថានការណ៍នោះវាគំរាមកំហែង ប៉ុណ្ណាដែលអាចធ្វើឱ្យជះឥទ្ធិពលដល់ក្រុមមនុស្សក្នុងតំបន់ នោះបាន ។ ជម្លោះកើតឡើងនៅពេលណាដែលក្រុមមួយ អត់ទ្រាំនឹងបញ្ហាមួយលែងបានតទៅទៀត ទើបពួកគេក៏ សម្រេចចិត្តចាត់វិធានការណ៍ ។ ជម្លោះអាចជា ហិង្សា ឬ អហិង្សា អាចគ្រប់គ្រងបាន ឬមិនអាចគ្រប់គ្រងបាន អាចបណ្តាលឱ្យមានមហន្តរាយ ឬក៏អាចនាំមកនូវលទ្ធផលជា ផ្នែកផ្កា ។ រាល់ជម្លោះទាំងអស់មិនមែនសុទ្ធតែនាំមក នូវការខូចខាតដល់ប្រយោជន៍នោះទេ តែផ្ទុយទៅវិញវាអាច នាំមកនូវ សារប្រយោជន៍ក្នុងការធ្វើយុទ្ធនាការតស៊ូមតិបាន ប្រសិនបើជម្លោះនោះត្រូវបានគេរៀបចំត្រឹមត្រូវតាមបែប ផែនបច្ចេកទេសដោយមានការជួយជ្រោមជ្រែង ពីបណ្តាអ្នក តស៊ូមតិដទៃទៀត ។ ឧទាហរណ៍សហគមន៍នេសាទមួយចំនួន

ការណែនាំសម្រាប់អង្គការអន្តរជាតិ

បានធ្វើការរឹបអូសម៉ាស៊ីនបូមទឹកខុសច្បាប់យកទៅប្រគល់ឱ្យមន្ទីរជលផលមូលដ្ឋានដើម្បីទាមទារឱ្យមានការចុះធ្វើប្រតិបត្តិការណ៍អង្កេត ។ អ្នកធ្វើការតស៊ូមតិមិនត្រូវព្យាយាមធ្វើអ្វីមួយឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ការអំពាវនាវនានាសំដៅឱ្យមានសកម្មភាពពីសហគមន៍ទាំងឡាយនោះទេ តែពួកគេគួរតែព្យាយាមជួយធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីណែនាំ ឬជួយសម្រួលយ៉ាងណាឱ្យសមស្របក្នុងយុទ្ធនាការតស៊ូមតិដែលមានទ្រង់ទ្រាយធំជាងនេះ ។

ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ

កំណត់នូវអត្តសញ្ញាណនៃបញ្ហា

កំណត់គោលបំណង

គោលការណ៍ ៥ ជំហានដើម្បីរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ

កំណត់ចន្លោះគោលដៅមានឥទ្ធិពលសមស្រប

ការប៉ាន់ប្រមាណលើធនធាន

ការធ្វើផែនការ

ជំហានទី១ ការកំណត់នូវអត្តសញ្ញាណនៃបញ្ហា

ជំហានដំបូងក្នុងការរៀបចំនិងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រតស៊ូមតិមួយ គឺត្រូវវិភាគបញ្ហាដែលអ្នកចង់តម្រង់ទិសដៅទៅរក ។ ការយល់ឱ្យបានច្បាស់និងស៊ីជម្រៅដល់បុព្វហេតុនៃបញ្ហា វាពិតជាសំខាន់ណាស់ក្នុងការបង្កើតឱ្យមានរូបរាងយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍ពីសំណាក់អ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្ត ។ តាមធម្មតាបញ្ហាទាំងឡាយដែលបានកើតឡើងចេញពីគោលនយោបាយគឺពិតជាមិនអាចដោះស្រាយក្នុងកម្រិតបុគ្គលនោះបានឡើយ ។ វាត្រូវតែដោះស្រាយតាមវិធីដែលមានការរៀបចំត្រឹមត្រូវដែលអាចនាំទៅរកគោលនយោបាយមួយប្រសើរជាងនេះបាន ។

បើសិនជាបញ្ហាមួយកើតឡើងនៅតំបន់មួយជាក់លាក់នោះអ្នក និងអ្នកតស៊ូមតិទាំងឡាយផ្សេងទៀត គួរតែចុះទៅមើលតំបន់ និងសហគមន៍នៅជុំវិញនោះផង ដើម្បីអោយដឹងថា តើពួកគេធ្លាប់បានជួបប្រទះបញ្ហាដូចគ្នានេះដែរឬទេ ។ បើសិនជាបញ្ហានោះកើតមានឡើងនៅក្នុងតំបន់ទាំងឡាយជុំវិញនោះដែរ វាជាការចាំបាច់ក្នុងការប្រមូលព័ត៌មានឱ្យបានសុក្រិត្យ ហើយកត់ត្រាជាឯកសារនូវទំហំនៃបញ្ហានោះ ។ ដំណើរការនៃការយល់ដឹងនូវបញ្ហា គួរតែបញ្ចូលសហគមន៍នានាដែលទទួលរងការប៉ះពាល់ពីបញ្ហាផង ។ អ្នក

ភូមិនិងសហគមន៍ដែលជួបបញ្ហា គឺជាប្រភពធនធានដ៏សំខាន់និងជាដៃគូរបស់អង្គការ ក្នុងការស្វែងយល់អំពីបញ្ហានាពេលបច្ចុប្បន្ន និងទៅអនាគត ។

សំណួរជាគន្លឹះមួយចំនួនដែលលោកអ្នកត្រូវតែឆ្លើយឱ្យបានមុនបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្ររបស់លោកអ្នក :

- តើប្រវត្តិរបស់បញ្ហានោះវាយ៉ាងណា? តើវាកើតតាំងពីពេលណាមក ? តើវានៅតែកំពុងកើតឡើងឬទេ ?
- តើនរណាខ្លះទទួលបានផលប៉ះទង្គិចពីវា ?
- តើនរណាមានសិទ្ធិអំណាចបង្ក្រាប ឬក៏ប្តូរវាបាន ?
- តើធ្លាប់មានយុទ្ធសាស្ត្រតស៊ូមតិផ្សេងៗដែលចង់ផ្តល់ប្តូរស្ថានភាពនោះហើយឬនៅ ?
- តើមានក្រុមដទៃណាទៀត (អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ទិភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយផ្នែកឯកជន នាយកដ្ឋាន រដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការសង្គមស៊ីវិលដទៃទៀត) ដែល ចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការចូលរួមធ្វើការជាមួយអ្នកដែរ ឬទេ ?
- តើបញ្ហានោះកំពុងកើតឡើងក្នុងកម្រិតណាមួយ ? តើវាគ្រាន់តែជាបញ្ហានៅក្នុងភូមិមួយ ឬក៏វាជាផ្នែកមួយដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហាគោលនយោបាយចម្បងណាមួយ ?
- តើមានអ្វីខ្លះទៀតដែលលោកអ្នកចាំបាច់ត្រូវដឹងដើម្បីឱ្យបានយល់ពីបញ្ហាពេញលេញ ?
- តើមានឯកសារស្ថិតិស្រាវជ្រាវណាមួយអាចផ្តល់នូវភស្តុតាងបន្ថែមអំពីបញ្ហានោះដែរឬទេ ?

ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ

ចូរចងចាំថានេះគឺគោលការណ៍ណែនាំមួយប៉ុណ្ណោះ

លោកអ្នកសាកសួរខ្លួនឯងទៅមើល ថាតើមានអ្វីខ្លះទៀត ដែលលោកអ្នកចាំបាច់ត្រូវតែដឹងស្តីអំពីបញ្ហាជាក់លាក់ណា មួយនោះ ។

ជំហានទី ២ កំណត់គោលបំណងជាក់លាក់

បន្ទាប់ពីលោកអ្នកបានបញ្ជាក់ឫសគល់នៃបញ្ហារួច មក លោកអ្នកគួរតែសម្រេចចិត្តទៅលើ **គោលបំណងជាក់លាក់ណាមួយសម្រាប់គម្រោងការតស៊ូមតិរបស់លោកអ្នក** ។ ជារឿយៗយុទ្ធនាការតស៊ូមតិអាចមានកំហុស ដោយការ កំណត់គោលបំណងនិងគោលនយោបាយស្នើឡើងខ្ពស់ពេក ដែលមិនអាចទទួលយកបានពីសំណាក់អ្នកតាក់តែងគោល នយោបាយ ឬក៏វាមានចន្លោះតិចតួចពេកសម្រាប់ការចរចា បើ ដូច្នោះមែន ឱកាសទទួលបានលទ្ធផលល្អមានតិចតួច ណាស់ ។ វាជាការប្រសើរ រឺបើ លោកអ្នកចាប់ផ្តើមជាមួយនិង គោលបំណងដែលសមល្មមនឹងអាចទទួលយកបាន ហើយ ពង្រីកវិសាលភាពរបស់វាទៅតាមជោគជ័យនានាជាបន្ត បន្ទាប់វិញ ។ គោលបំណងរបស់អ្នកត្រូវតែគិតឱ្យទទួលបាន ជោគជ័យនិងសមហេតុសមផល ។ ប្រសិនបើមានគោល បំណងខ្ពស់ពេក អង្គការរបស់លោកអ្នកអាចនឹងខ្វះប្រភព ធនធាន និងបាត់បង់នូវការខំប្រឹងប្រែងមុននឹងលោកអ្នកបាន ទទួលនូវគោលបំណងនោះ ។

គោលបំណងសម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិខាងក្រៅណាម្នាក់ គួរតែបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រមួយដែលចុងបញ្ចប់នឹងផ្តល់អំណាច ដល់សហគមន៍ដែលរងគ្រោះទាំងឡាយនោះ ។ ការផ្តល់សិទ្ធិ អំណាចគួរតែគិតថាជាគោលដៅមួយក្នុងចំណោមគោលដៅ ជាច្រើនរបស់លោកអ្នក ។ សហគមន៍ទាំងនេះគួរតែដឹក

នាំឱ្យមានការផ្តួចផ្តើមមួយដើម្បីធានាឱ្យយុទ្ធនាការមាន នូវដំណើរការទៅមុខ ។ ថ្វីបើអ្នកខាងក្រៅអាចបំពេញ តួនាទីជាកាតាលីករដ៏សំខាន់ក្នុងយុទ្ធនាការក៏ដោយ វាជាការ សំខាន់ណាស់ដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមើលឃើញ សហគមន៍ដែលពួកគេធ្វើការជាមួយថាជាភ្នាក់ងារនៃ បំណាស់ ឬរដែលមានលទ្ធភាពតាក់តែងនូវរបៀបវារៈ សម្រាប់ការតស៊ូមតិបាន ។

តាំងតែពីដើមរៀងមកការកំណត់វត្ថុបំណងជាក់លាក់ ជាចំណុចខ្សោយមួយស្ទើរតែនៅគ្រប់យុទ្ធសាស្ត្រការ តស៊ូមតិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ករណីសិក្សាពីរដែលបាន ដាក់បង្ហាញជូនបានបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា យុទ្ធនាការដែលមិន បានទទួលផលគឺដោយសារតែកង្វះភាពច្បាស់លាស់ក្នុង ការកំណត់គោលបំណង និងយុទ្ធសាស្ត្រ ។

សកម្មភាពខ្លះទៀតមានតែនៅលើក្រដាស ប៉ុន្តែនៅ ពេលអនុវត្តន៍មិនឃើញមានឥទ្ធិពលអ្វីជាធំដុំ ហើយការប្រើ ប្រាស់ធនធានក៏មិនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។ ឧទាហរណ៍ អ្នកតស៊ូមតិពេលខ្លះសម្រេចធ្វើបាតុកម្មជាការចាំបាច់មួយ ដើម្បីសម្តែងនូវការមិនពេញចិត្តទៅលើរឿងអ្វីមួយ ។ ពិត មែនតែបាតុកម្ម គឺជាយន្តការមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាព តែវា ទាមទារពេលវេលា និងការខិតខំច្រើនក្នុងការរៀបចំឡើង ។ បើមនុស្សមកចូលរួមមានចំនួនតិច ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយមិនយក ចិត្តទុកដាក់បានគ្រប់គ្រាន់ ហើយអ្នកធ្វើគោលនយោបាយក៏ មិនមានការចាប់អារម្មណ៍ដែរ ។ អ្នកគាំទ្រត្រូវវិភាគទៅលើ ប្រយោជន៍នៃសកម្មភាពតស៊ូមតិ ហើយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមាន សកម្មភាពធ្វើជាបន្តដើម្បីពង្រឹងបន្ថែមសកម្មភាពនោះ ។

គោលបំណងទូទៅ(Goal) ខ្លះៗដែលអ្នកត្រូវកំណត់មុនពេល ចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការស្តីអំពី :

- **គោលបំណងទូទៅរយៈពេលខ្លី :** (Short Term Goals) អ្វីដែលអ្នកចង់សម្រេចបាន នៅក្នុងពេល អនាគតដ៏ខ្លី ចំពោះមុខនេះ ។
- **គោលបំណងទូទៅរយៈពេលវែង :** (Long Term Goals) អ្វីដែលអ្នកចង់សម្រេចបាននៅ ក្នុងរយៈ ពេលវែងទៅមុខ ។
- **គោលបំណងទូទៅជាក់ស្តែង (Content Goals)** ការផ្លាស់ប្តូរពិតប្រាកដមួយ ដែលអ្នកចង់ឱ្យ វាកើតមានឡើង (ឧទាហរណ៍ ការផ្លាស់ប្តូរលើ គោលនយោបាយ)
- **គោលបំណងជំរុញដំណើរការ (Process Goals)** អ្វីដែលអ្នកចង់ឱ្យអង្គការរបស់ អ្នកទទួលបានពី យុទ្ធនាការនេះ (ឧទាហរណ៍ ការកសាងសមត្ថភាព នៅក្នុងរង្វង់អង្គការ របស់អ្នក)
- **គោលបំណងនៃការផ្តល់សិទ្ធិអំណាច :** (Empowerment Goals) ការប្រែប្រួលដែលអ្នកចង់ឱ្យមាននៅតាម សហគមន៍ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហា ដើម្បីឱ្យពួក គេអាចគ្រប់គ្រងបានលើ មធ្យោបាយរស់នៅ របស់ពួកគេ ។

ជំហានទី៣ កំណត់តួអង្គគោលដៅមាន ឥទ្ធិពលសមរម្យ

តើអ្នកចង់ធ្វើយុទ្ធនាការមាន ទិសដៅទៅរកអ្នក ណាពិតប្រាកដ? នៅពេលរៀបចំនូវយុទ្ធសាស្ត្រស្តីអំពី អ្នកត្រូវប្រាកដថាមនុស្សគោលដៅដែលមានឥទ្ធិពល គឺជាអ្នកដែលមានអំណាចផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ ។

ជាទូទៅកំហុសដែលច្រើនមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺគេរិះរិះធ្វើ ការស៊ើបអង្កេតជាមួយនិងរាជការថ្នាក់ក្រោមហើយនៅពេលជា មួយគ្នានោះពួកគេក៏ភ្លេចរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីធ្វើការបញ្ចុះ បញ្ចូលមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ដែលជាអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តចុងក្រោយ។

ការនេះមានន័យថា អ្នកត្រូវមានការយល់ឱ្យបាន ច្បាស់ទៅលើទំនាក់ទំនងនៃអំណាចនិងលំដាប់ថ្នាក់នៅក្នុង ស្ថាប័នមួយ ដើម្បីយល់បានបែបនេះអ្នកប្រហែលជាត្រូវការ ជំនួយបច្ចេកទេសពីអ្នកឯកទេសដែលមានការយល់ដឹងពី ស្ថាប័ននោះច្បាស់លាស់ ។ ឧទាហរណ៍ អ្នកធ្វើការស្តីអំពី អាចទាត់ចោល ឬចាប់ផ្តើមបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកដែលមានសិទ្ធិ សម្រេចចិត្តយ៉ាងសំខាន់ ឬអាចចាប់ផ្តើមធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូល ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលខុសនៅមុនពេលកំណត់ឱ្យបានច្បាស់ថា តើនរណានៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលដែលមានការទទួលខុសត្រូវ លើគោលនយោបាយនោះ ។

វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវកំណត់ពីបុគ្គល ឬក្រុម ដែលមានសមត្ថភាពធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលអាជ្ញាធរ ក្រុមទាំង នេះរួមមានប្រព័ន្ធយោសនា និងមជ្ឈដ្ឋានសំខាន់ៗដូចជា ទីភ្នាក់ងារម្ចាស់ជំនួយ ស្ថានទូត និង ក្រុមអ្នកដើរបញ្ចុះ បញ្ចូល ។ អង្គការសិទ្ធិមនុស្សតាមទម្លាប់កន្លងមក ពូកែជាង គេខាងបញ្ចុះបញ្ចូលរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ដូច្នេះ បើអ្នកធ្វើការលើបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស អ្នកគួរតែទៅ ទាក់ទងនឹងអង្គការទាំងនេះ ។ ក្នុងករណីដែលអាចធ្វើបាន ត្រូវបង្កើតការទាក់ទងជាប់លាប់ជាមួយ និងអង្គការដែលមាន ទំនាក់ទំនងរឹងមាំជាមួយនិងអ្នក សម្រេចការនានាដើម្បីទាញ យកប្រយោជន៍ពីទំនាក់ទំនង ដែលមានជាប់លាប់មកនោះ ។

ការរៀបចំយុទ្ធនាការត្រូវតែមានការស្រាវជ្រាវ

មានការឯកភាពរួមមួយគឺថា ជាទូទៅម្ចាស់ជំនួយកំពុង តែបែរពីផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ទៅរកការតស៊ូមតិ និង អភិបាលកិច្ច ម្ចាស់ជំនួយនិងអង្គការអន្តរជាតិធានាអាច ផ្តល់ដល់អ្នកនូវការគាំទ្រផ្នែកថវិកា និងការដាក់ការគ្រប់ គ្រងទៅលើរដ្ឋាភិបាលឱ្យធ្វើការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ របស់ខ្លួន ។ ដូច្នេះធ្វើយ៉ាងណាកុំភ្លេចបញ្ចូលពួកគេទៅក្នុង ផ្នែកមួយនៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍ គាំទ្រពីប្រជាជន ហិរញ្ញវត្ថុ និង នយោបាយ ។

សំណួរលើកិច្ចប្រយោជន៍ការកំណត់តួអង្គគោលដៅដែលមានឥទ្ធិពល :

- តើមនុស្សនិងស្ថាប័នណាដែលអ្នកត្រូវការប្រាស្រ័យ ទាក់ទងជាមួយ ?
- តើកម្រិតណាមួយនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលដែលអ្នកចង់ ប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយ ហើយថាតើគេស្តាប់នូវអ្វី ដែលអ្នកចង់ប្រាប់គេដែរឬទេ ?
- តើតួអង្គដ៏ទៃណាខ្លះដែលនឹងអាចធ្វើឱ្យមានឥទ្ធិពល ដល់ពួកគេ (ឧទាហរណ៍ ភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជា ជាតិ ភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយនិងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល) ដែលធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូល ? ។

ជំហានទី ៤ ការផ្តល់ប្រមាណលើធនធាន

នៅពេលកំណត់ បានអ្នកត្រូវធ្វើ ការសម្រេចហើយ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណលើធនធានទាំងអស់ដែលមាន សម្រាប់យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។ ចាំបាច់ត្រូវយល់ពីអ្វីដែលជា សេចក្តីត្រូវការសម្រាប់ចាត់ចែងយុទ្ធនាការមួយ ហើយមាន ធនធានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ឈានទៅសម្រេចបំណងជាក់លាក់ (Objective) ។ បើមិនដឹងច្បាស់ពីធនធានដែលខ្លួនមានទេ នោះ យុទ្ធនាការរបស់អ្នកអាចខ្វះធនធានសមស្របដើម្បី សម្រេចបានជោគជ័យលើបំណងជាក់លាក់របស់អ្នក ។

បើយុទ្ធនាការរបស់អ្នកត្រូវការនិរន្តរភាពក្នុងកំឡុង ពេលយូរ ជាការល្អអ្នកគួរតែតភ្ជាប់ជាមួយនិងបុគ្គលិកនៃ

អង្គការដែលជួយគាំទ្រ ឬអង្គការដែលជាដៃគូណាមួយនិង បុគ្គលិករបស់គេ ហើយថែមទាំងបញ្ចូលការគាំទ្ររបស់អ្នក ស្ម័គ្រចិត្តដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍ទាំងធនធានមនុស្ស និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ។

ប្រមាណលើធនធានសំខាន់ៗរបស់អ្នក

- **ធនធានមនុស្ស** តើបុគ្គលិកអង្គការរបស់អ្នកមានចំណុច ខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយអ្វីខ្លះ? តើមនុស្សប៉ុន្មាននាក់នៅក្នុង អង្គការរបស់អ្នកដែលអាចធ្វើការបានលើយុទ្ធនាការ? តើគេមានជំនាញអ្វីខ្លះ (បច្ចេកទេសទំនាក់ទំនងសង្គម) តើបទពិសោធន៍របស់គេលើការតស៊ូមតិមានកម្រិតណា? តើត្រូវមានការកសាងសមត្ថភាពបន្ថែមអ្វីខ្លះដល់ធនធាន មនុស្សសម្រាប់សកម្មភាពយុទ្ធនាការ ?
- **បណ្ណាញ** តើនរណានឹងជួយអ្នក? តើគេមានចំណុច ខ្សោយនិងចំណុចខ្លាំងអ្វីខ្លះ? តើអ្នកមានទំនាក់ទំនង យ៉ាងដូចម្តេចជាមួយនិងអង្គការ? តើគេមានបណ្ណាញរឹង មាំដែលមានក្រុមការងារធ្វើការលើបញ្ហាដែលអ្នកកំពុង តែពិចារណាដែរឬទេ ?
- **ធានាសុវត្ថិភាព** តើមានថវិកាប៉ុន្មាន? តើបានពីខាងណាមក? តើប្រភពថវិកាអាចសម្រុះសម្រួលដល់គោលបំណងនៃ យុទ្ធនាការបានដែរឬទេ?

ជំហានទី ៥ ការធ្វើផែនការ

នៅពេលដែលអ្នកយល់ ច្បាស់ ពី សមត្ថភាពនៃ អង្គការរបស់អ្នក និងគោលបំណងជាក់លាក់ (Objective) ដែលអ្នកចង់សម្រេចបណ្ណាញដែលមានស្រាប់ ឬដែលនឹងត្រូវ បង្កើតឡើងព្រមទាំងធនធានហិរញ្ញវត្ថុហើយអ្នកត្រូវធ្វើផែន ការសកម្មភាព ។ ផែនការនេះកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រ ឬ សកម្មភាពជាក់លាក់នានាដែលរៀបរយនិងយោងតាមពេល វេលាគឺថា : ត្រូវដឹងច្បាស់នូវអ្វីដែលអ្នកចង់ធ្វើហើយនិងធ្វើ

ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រាវជ្រាវនៃការតស៊ូមតិ

នៅពេលណា ។ ទោះជាផែនការរបស់អ្នកត្រូវបានធ្វើឡើង
 ដោយយោងតាមព្រឹត្តិការណ៍ក៏ដោយ តែបើគ្មានការព្រម
 ព្រៀងគ្នារវាងដៃគូធ្វើការរួមគ្នានោះទេ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ
 នឹងមានកង្វះខាតប្រសិទ្ធភាពខ្លះៗមិនខាន ។

ផែនការលើយុទ្ធនាការ គួរតែត្រូវមាន :

- គោលបំណងទូទៅ គោលបំណងជាក់លាក់ និង សកម្មភាព ច្បាស់លាស់ ។
- សន្ទស្សន៍សម្រាប់វាស់វែងសកម្មភាព ។
- ការវិភាគដែលរៀបរាប់ពីអ្វីដែលអ្នកនឹងសម្រេចនិងពេលវេលា ។
- ការកំណត់អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ហើយនិងវិធីបញ្ជូនពួកគេទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់អ្នក ។
- ការយល់ចំណេះដឹងរបស់អ្នកច្បាស់លាស់ លើអ្វីឱ្យអ្នកចូលរួមចំណែកក្នុងការកំណត់ចុះអ្វី ?
- វិធីសាស្ត្រច្បាស់លាស់នៅក្នុងការប្រមូលនិងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន បញ្ចុះបញ្ចូលផលវិបាកគ្នាគ្នា ។
- វិធីសម្រាប់ធ្វើការតាមដាននិងវាយតម្លៃយុទ្ធនាការ ។
- យន្តការសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។
- ផែនការបម្រុងទុកផ្សេងទៀតសម្រាប់ត្រៀមទុកប្រសិនបើយុទ្ធសាស្ត្រស្នូលរបស់អ្នកមិនមានប្រសិទ្ធភាពទេនោះ ។

សិក្ខាសាលាស្តីអំពី “ ស្ត្រីនិង អភិបាលកិច្ចល្អ ” នៅខេត្តពោធិសាត់ដែល
 គាំទ្រដល់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ទាំងឡាយនៅក្នុងធាតុនយោបាយនិងបង្កើនការ
 ពិភាក្សាគ្នារវាងបេក្ខជន និងបេក្ខនារីទាំងឡាយ។

ការរៀបចំ និងអនុវត្តយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ

ការណែនាំ ៥ ជំហានសម្រាប់ការអនុវត្តន៍ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ

នៅពេលអ្នកកំណត់បានបញ្ហាសម្រាប់ លើកយកមក ធ្វើការតស៊ូមតិ ដូចជាគោលបំណងជាក់លាក់ (Objective) បុគ្គលដែលមានឥទ្ធិពល ធនធាន និងផែនការសម្រាប់រយៈពេលយូរ ហើយអ្នកអាចរៀបចំប្រការមួយៗដោយឡែកៗ សម្រាប់យុទ្ធនាការ ។ ការដែលមិនមានរូបមន្តអ្វីដែលប្រាកដ ប្រជាសម្រាប់ធ្វើឱ្យយុទ្ធនាការតស៊ូមតិទទួលបាននូវជោគជ័យនោះ អ្នកគួរចងចាំទុកនូវចំណុចជាគន្លឹះចំនួនបី ។ ទីមួយ៖ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិដែលទទួលបានជោគជ័យគួរផ្ដោត អារម្មណ៍លើបញ្ហាផ្ទាល់ជាជាងរង់ចាំបញ្ហានោះត្រូវបានគេ ដោះស្រាយ ។ ឧទាហរណ៍ ការញែកឱ្យដាច់រវាងគោល បំណងយុទ្ធនាការ និងការបំពេញលើអាទិភាពពកជន និង អង្គការ ។ ទីពីរ៖ យុទ្ធនាការដែលទទួលបានជោគជ័យប្រហែល ត្រូវការបច្ចេកទេស និងវិធីសាស្ត្រថ្មីៗខ្លះ ។ ចូររៀនសូត្រពី យុទ្ធនាការតស៊ូមតិនៅក្នុងពេលកន្លងមកហើយ ថ្លៃប្រឌិត នៅក្នុងការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសប្រវត្តិវិទ្យាទាំងនោះ ។ ទីបី៖ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិដែលទទួលបានជោគជ័យ គឺត្រូវប្រើប្រាស់ សកម្មភាពទាំងឡាយដែលមានវិសាលភាពទូលាយ និងស៊ី សង្វាក់ជាជាងសកម្មភាពតែមួយ ឬក្រុមសកម្មភាពដែលមិន មានការទាក់ទងគ្នា ។

ជំហានទី ១ ប្រមូលនិងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន

ការប្រមូលនិងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានជួយពង្រឹងដល់ យុទ្ធនាការរបស់អ្នក និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកសម្រេចចិត្តរួម ទាំងភស្តុតាងអំពីភាពចាំបាច់និងហេតុផលដែលត្រូវធ្វើការ

កែទម្រង់ ។ មានព័ត៌មានបីប្រភេទដែលអ្នកគួរប្រមូលនិង ចែកចាយ គឺព័ត៌មានស្តីពីបញ្ហា ព័ត៌មានសាធារណៈ មតិភាគ ច្រើនស្តីអំពីដំណោះស្រាយដែលអាចធ្វើបានដូចជា :

ចងក្រងនិងកត់ត្រាឯកសារ : ចាំបាច់ត្រូវមានព័ត៌មាន ច្បាស់លាស់និងត្រឹមត្រូវ ។ ឧទាហរណ៍ យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ លើផ្នែកជលផលធ្វើទៅបានល្អ ដោយសារមានការប្រមូលព័ត៌ មានបានច្រើន ។ ក្រុមការងារផ្នែកជលផលរបស់វេទិកានៃ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា បានរៀបចំករណីសិក្សា មួយចំនួនដែលកត់ត្រាអំពីឧបទ្វីបហេតុនៃការរំលោភលើការ នេសាទត្រី ។ ព័ត៌មានទាំងនេះបានផ្តល់នូវការពិពណ៌នានិង ព័ត៌មានជាក់លាក់លើមាត្រានៃច្បាប់ដែលត្រូវបានគេកំពុង រំលោភ ។ ភស្តុតាងនេះបានបើកកាយវិសាលភាពនៃការ រំលោភ និងផ្តល់នូវការគាំទ្រយ៉ាងរឹងមាំនៅពេលមានការ ជជែកក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាជាមួយអាជ្ញាធរ ។ ទោះបីជា បញ្ហាពិសេសជាទំនាស់សេដ្ឋកិច្ច វិធីសាស្ត្របែបនេះក៏ធ្លាប់ បានប្រើប្រាស់សម្រាប់បញ្ហា HIV/AIDS យ៉ាងមាន ប្រសិទ្ធភាពដែរ ។ លោកអ្នកគួរតែប្រមើលមើលឱ្យឃើញ នូវព័ត៌មានអ្វីដែលចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើការតស៊ូមតិឱ្យមាន ប្រសិទ្ធភាព ដោយមានការពិចារណាអំពីអ្វីដែលអ្នកត្រូវធ្វើ ការសម្រេចចិត្តចង់បាន និងអាចត្រូវបញ្ចុះបញ្ចូលបាន ។ គ្រប់ព័ត៌មានគួរតែមានជាសាធារណៈតាមដែលអាចធ្វើទៅ បាន (គួរមានទាំងភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស) ។

ការរៀបចំនិងអនុវត្តយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ

ប្រមាណមតិសាធារណៈ ការជួយគាំទ្របានច្រើនរបស់មតិសាធារណៈធ្វើឱ្យគេមើលឃើញថា យុទ្ធនាការនេះមានលក្ខណៈជាធម្មនុប (ភាពត្រឹមត្រូវ) ទាំងនៅចំពោះមុខអ្នកធ្វើច្បាប់និងអ្នកផ្តល់ជំនួយ ។ ការនេះនឹងជួយនៅក្នុងការទាក់ទងជាមួយនិងអ្នកសម្រេចចិត្ត ហើយធ្វើឱ្យការយល់ដឹងទៅលើបញ្ហាកាន់តែមានភាពជ្រាលជ្រៅ ។ ដូច្នេះអ្នកត្រូវធ្វើការសិក្សាដើម្បីកំណត់ថា តើអ្វីទៅដែលធ្វើឱ្យមនុស្សនៅក្នុងសហគមន៍ប៉ះពាល់បញ្ហា និងគំនិតសាធារណជនទូទៅគិតយ៉ាងដូចម្តេចចំពោះបញ្ហានោះ ។ ប្រសិនបើអ្នកនយោបាយមើលឃើញថាប្រជាជនភាគច្រើនយល់បែបណានោះ ពួកគេទាំងនោះពិតជាងាយយល់នឹងស្តាប់ដំណោះស្រាយបញ្ហាដែលស្នើឡើង ។

ផ្តល់ដំណោះស្រាយដែលអាចធ្វើទៅបាន : អ្នកសម្រេចចិត្ត និងអាជ្ញាធរតែងតែរកមើលដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហា ។ ពួកគេភាគច្រើនអាចកំណត់រកមើលបញ្ហាដោយខ្លួនគេ តែមិនដឹងជាត្រូវដោះស្រាយយ៉ាងដូចម្តេច ។ អ្នកសម្រេចចិត្តត្រូវការអនុសាសន៍របស់អ្នក ថាតើគេគួរចាត់វិធានការយ៉ាងណា ពីព្រោះគេមិនមានពេលដើម្បីគិតលំអិតទៅលើបញ្ហាសុភមង្គលនោះទេ ។ អ្នកត្រូវប្រមូលព័ត៌មានស្តីពីវិធីដោះស្រាយបញ្ហាដូចគ្នានៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក និងរៀនសូត្រពីបទពិសោធន៍អន្តរជាតិ និងនៅតាមតំបន់ ។

ការនេះរួមមានបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង គោលនយោបាយ ឬជម្រើសនៅក្នុងការដោះស្រាយដែលនាំទៅរកដំណោះស្រាយជោគជ័យនៃបញ្ហាណាមួយ ។ អ្នកសម្រេចចិត្ត និងមនុស្សមានឥទ្ធិពលចូលចិត្តស្តាប់អ្នក ប្រសិនបើអ្នកឧទ្ទេសនាមនូវដំណោះស្រាយដែលពួកគេអាចធ្វើបាន ។ នៅពេលអ្នកប្រមូលបានព័ត៌មាន រួចស្ទង់មតិសាធារណៈនិងបានកំណត់ទៅ

លើដំណោះស្រាយដែលអាចធ្វើទៅបានហើយ អ្នកត្រូវឱ្យអាជ្ញាធរដឹងពីការមិនពេញចិត្តរបស់មតិសាធារណៈ ហើយនិងឆន្ទៈរបស់អ្នកនៅក្នុងការជួយគេដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ។

ជំហានទី ២ ការបង្កើនការយល់ដឹងនិងការព្រួយបារម្ភ

យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ តាមធម្មតាត្រូវការការគាំទ្រឬការចាប់អារម្មណ៍ពីសាធារណជន ឬក្រុមមនុស្សដោយឡែកៗនៅខាងក្រៅ ។ ដូច្នេះអ្នកគួរតែធ្វើសកម្មភាពដែលលើកកម្ពស់ដល់ការយល់ដឹង និងការព្រួយបារម្ភស្តីពីបញ្ហា ។ បច្ចេកទេសធ្វើដូច្នេះរួមមានយុទ្ធនាការអប់រំសិក្ខាសាលា និងយុទ្ធសាស្ត្រដែលធ្វើតាមរយៈប្រព័ន្ធយោសនា ។

- **សកម្មភាពអប់រំ** : ដូចជាសិក្ខាសាលានិងកម្មវិធីចុះដល់ទឹកដី ជួយជម្រាបដល់ក្រុមជនដែលងាយរងគ្រោះពីសិទ្ធិរបស់គេ ប្រការដែលសិទ្ធិរបស់គេត្រូវបានទទួលរងការរំលោភ ហើយអ្វីខ្លះទៅដែលជាដំណោះស្រាយនិងធនធានដែលមាន ។ ឧទាហរណ៍ ការអប់រំមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងការបង្រៀនសហគមន៍ព្រៃឈើដែលស្របទៅតាមច្បាប់នាឆ្នាំ 1988 ដែលកំណត់ថាគ្មាននរណាម្នាក់មានសិទ្ធិកាប់ដើមឈើដែលអ្នកភូមិមូលដ្ឋានកំពុងយកជីវភាពរស់រាន ។
- **លិខិតនិងញត្តិ** ដែលធ្វើទៅឱ្យអាជ្ញាធរដែលមានការចុះហត្ថលេខារបស់មនុស្សច្រើននាក់ គឺជាវិធីពីរយ៉ាងសម្រាប់បង្ហាញពីការគាំទ្រ ឬការមិនពេញចិត្តរបស់សាធារណជន ។ ទាំងពីរនេះគឺជាវិធីល្អសម្រាប់ចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការ ពីព្រោះវាធ្វើឱ្យអ្នកដឹកនាំដឹងពីបញ្ហា ហើយឯកសារតែងទទួលបាននូវការគាំទ្រដ៏ទូលំទូលាយ ។

ការប្រមូលផ្តុំនិងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដើម្បីពង្រឹងយុទ្ធនាការរបស់អ្នកនិងផ្តល់ដំណឹងដល់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយ

ការប្រែប្រួលនៃការស្តាប់សម្តីសាធារណៈ

• **ការរៀបចំប្រារព្ធពិធីបុណ្យពិសេសៗ** : ដូចជាទិវានារី អន្តរជាតិជួយសាធារណជនឱ្យមានការយល់ដឹង ។ បើអ្នកសម្រេចចិត្តរៀបចំពិធីអ្វីមួយ អ្នកត្រូវអញ្ជើញមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសមាជិកសាធារណៈឱ្យមកផ្ទៀងផ្ទាត់ថា ដើរដង្ហែរកូន និងចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពដទៃទៀតដែលជួយលើកកម្ពស់ដល់ការយល់ដឹង ។ សកម្មភាពអាចធ្វើច្រើនថ្ងៃនៅពេលមុន និងក្រោយពិធីប្រារព្ធនោះ ដើម្បីប្រមូលបាននូវភាពខ្លាំងនិងការដឹងព្រមព្រៀងរបស់សាធារណជន ។ ការប្រារព្ធបែបនេះមានប្រយោជន៍ពិតប្រាកដទាល់តែសាធារណជនទូទៅមិនមានការយល់ដឹងទៅលើបញ្ហា ឬទាល់តែមានយុទ្ធនាការតស៊ូមតិបន្ទាប់ពីមានការប្រារព្ធបែបនេះ ។ ក្រៅពីនេះអ្នកត្រូវគិតផងដែរពីការកំណត់ពេលវេលា បើសិនយើងធ្វើឡើងខុសពេលវេលានាំឱ្យអ្នកមានដំណើរអវិជ្ជមានទៅវិញ ។

ឧទាហរណ៍ បើមិនមាននរណាម្នាក់មកចូលរួមនៅក្នុងពិធីនោះទេ នោះយុទ្ធនាការរបស់អ្នកនឹងបាត់បង់នូវធនធានរូប ។ ចូរធ្វើការស្រាវជ្រាវ : តើពិធីមុនមកពិធីបែបនេះច្បាប់ត្រូវបានរៀបចំនៅក្នុងតំបន់របស់អ្នកឬទេ ? តើប្រជាជនមានការយល់ដឹងពីបញ្ហានេះហើយឬនៅ ? តើគេនឹងចូលរួមក្នុងព្រឹត្តិការណ៍របស់អ្នកទេ ? នេះជាសំណួរចាំបាច់ដែលគេត្រូវសួរសម្រាប់ការប្រារព្ធពិធីជាសាធារណៈនានា ។

• **ប្រព័ន្ធឃោសនា** គឺជាមធ្យោបាយដែលមានប្រយោជន៍នៅក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ និងដាក់ការគាបសង្កត់ទៅលើអ្នកសម្រេចចិត្ត (សូមមើលផ្នែកខាងក្រោមដែលមានការរៀបរាប់ច្រើនពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធឃោសនា) ។ សេចក្តីប្រកាសផ្សាយព័ត៌មានតាមវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ គឺជាវិធីបញ្ជូនសាររបស់អ្នកទៅកាន់សាធារណជន ។ វិធីផ្សេងទៀតដែលគេអាចប្រើ ដើម្បីបញ្ជូនប្រព័ន្ធឃោសនារួមមាន :

- ១. អញ្ជើញអ្នកកាសែតឱ្យចុះធ្វើការសិក្សាបញ្ហាដោយផ្ទាល់ ។
- ២. ថតសុន្ទរកថារបស់មន្ត្រីធំៗហើយចាក់ផ្សាយឱ្យអ្នក

ភូមិស្តាប់ដើម្បីឱ្យគេបានដឹងពីការសន្យារបស់មន្ត្រីទាំងនោះ ហើយធ្វើឱ្យមន្ត្រីទាំងនោះកាន់តែមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ។

៣. ទូរស័ព្ទអនាមិកទៅកាន់បណ្តាញយោសនាដោយប្រាប់ពីការរំលោភច្បាប់ដែលអ្នកបានដឹងហើយដែលអ្នកគិតថាប្រព័ន្ធឃោសនានោះមានការចាប់អារម្មណ៍នៅក្នុងការយកព័ត៌មានបន្ថែមដោយធ្វើការស្រាវជ្រាវដោយខ្លួនគេលើបញ្ហានេះ ។

ជំហានទី ៣ សកម្មភាពដែលត្រូវបានរៀបចំ

សកម្មភាពដែលមានការរៀបចំផែនការ និងតាមដានច្បាស់លាស់អាចជំរុញឱ្យបានខ្លាំងក្លាដល់យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។ សកម្មភាពទាំងនេះអាចដាក់ការគាបសង្កត់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើអ្នកសម្រេចចិត្ត ឬក្រុមនានាឱ្យកែប្រែគោលនយោបាយ ឬយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យគេចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការចរចា ។ ខាងក្រោមនេះគឺជាសេចក្តីរៀបរាប់ខ្លីៗនៃសកម្មភាពខ្លះ ដែលមានការចាត់តាំងត្រឹមត្រូវ :

• **ការធ្វើពិធីការ** : ក្រុមនិងសហគមន៍ទាំងឡាយដែលជាជនរងគ្រោះពីគោលនយោបាយច្បាប់ និងទង្វើមិនសមរម្យនានាពិផ្នែកឯកជន ឬអាជ្ញាធរ អាចចូលរួមគ្នាដើម្បីធ្វើ **ពិធីការ** (ការមិនព្រមគាំទ្រ) ទៅលើក្រុមហ៊ុន ឬប្រទេសណាមួយរបស់ពួកគេ ។ ពិធីការជាអ្វីដែលក្រុមមួយដកការគាំទ្រផ្នែកនយោបាយ ហិរញ្ញវត្ថុ ឬទំនាក់ទំនងសង្គម ហើយបដិសេធការទិញ ឬចូលរួមក្នុងសកម្មភាពណាមួយ ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ក្រុមហ៊ុន ឬប្រទេសហើយមានការជំរុញលើកទឹកចិត្តឱ្យអ្នកដទៃចូលរួមផងដែរ ។ ពិធីការដ៏ខ្លាំងគឺជាពិធីការដែលមានការអំពាវនាវរកការគាំទ្រពីសំណាក់សាធារណជនលើទង្វើអយុត្តិធម៌ចំពោះបញ្ហាសាធារណៈ ឬសេដ្ឋកិច្ច ហើយការងារនេះទាមទារឱ្យមានការប្រមូលការគាំទ្រដើម្បីគាបសង្កត់ ។ ការផ្សព្វផ្សាយការអប់រំដល់ក្រុមរងគ្រោះ និងការព្រួយបារម្ភដល់ត្រូវតែធ្វើដើម្បីទទួល

ជោគជ័យ និងស្វែងរកចលនាអ្នកចូលរួមឱ្យបានច្រើន ។ ព្រឹត្តិការណ៍ផ្សាយព័ត៌មានការចែកចាយព័ត៌មាន និងការដើរកូននានាជាគំរូ សកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយឱ្យប្រជាជនដឹងអំពី ទង្វើ ឬគោលនយោបាយច្បាប់ដែលអយុត្តិធម៌នានាទាំងនោះ ។

ពេលខ្លះអាចគំរាមដល់ក្រុមហ៊ុន ឬ ប្រទេស ថាបណ្តាញក្រុមសកម្មជនមានផែនការដើម្បីសម្របសម្រួលឱ្យមានពហិការមួយដែលនឹងបង្កើតឱ្យមានកម្លាំងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីដាក់ការគាបសង្កត់ និងបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកធ្វើខុសឱ្យមានការចរចាគ្នារកដំណោះស្រាយស្តីអំពីទំនាស់ទាំងឡាយណាមួយ ។

• **បាតុកម្មនិងការជំរុញកូន** : មនុស្សមួយក្រុមធំមកជួបជុំគ្នាដើម្បីទាមទារលើរឿងអ្វីមួយ ។ វាជាហេតុការណ៍មួយល្អសម្រាប់ឱ្យអ្នកយកព័ត៌មានមកថតរូបភាពនិងផ្សព្វផ្សាយ ព្រោះវាធ្វើឱ្យគេមើលឃើញថាអ្នកដែលគាំទ្រជាកម្លាំងមួយដ៏ខ្លាំងដែលអាចគាបសង្កត់អ្នកបង្កើតច្បាប់បាន ។

បាតុកម្ម គឺជាការតវ៉ានៅកន្លែងមួយដែលជាកន្លែងយុទ្ធសាស្ត្រ ឬនៅកន្លែងណាមួយដែលជានិមិត្តរូបដូចជា នៅមុខ រដ្ឋសភា វិមានឯករាជ្យ ឬនៅកន្លែងផ្សេងទៀតនៅតាម បណ្តាខេត្ត ។

ការជំរុញកូន គឺជាការតវ៉ាដែលមិននៅមួយ កន្លែងហើយធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់កន្លែងជាយុទ្ធសាស្ត្រ នៅទីបំផុតច្រើនតែក្លាយទៅជាបាតុកម្ម ។ ទាំងនេះគឺជាការតវ៉ាជានិមិត្តរូបដើម្បីសម្តែងមតិ និងការសាមគ្គីការរបស់ក្រុមមួយ ឬបណ្តាញមួយទៅលើបញ្ហា ឬព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយ ។ ការធ្វើដូច្នេះអាចមានប្រសិទ្ធភាពខ្លាំង ប្រសិនបើគេរៀបចំឱ្យបានល្អ ។ តែអ្នកត្រូវដឹងថាវាត្រូវការថាមពល និងធនធានច្រើនហើយបើមានមនុស្សតិចចូលរួមនោះ វាអាចធ្វើឱ្យខូចដល់យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។ ដើម្បីឱ្យបាតុកម្មឬការដើរហែរកូនមានប្រសិទ្ធភាព វិធីល្អៗដែលត្រូវធ្វើការរៀបចំគឺ :

- ១. **ជម្រាបប្រាប់មនុស្សដែលចង់ចូលរួមឱ្យបានលឿនជាមុន**
- ប្តូរវប្បធម៌** ការជម្រាបនេះត្រូវមានរបៀបរៀបចំឱ្យបានល្អ អាចចុះទៅតាមផ្ទះ ឬអាចបើកពិធីអ្វីមួយជាមុនបន្តិច ដើម្បីផ្តល់ជាសញ្ញាឬអប់រំពួកគេស្តីពីបញ្ហាទាំងនេះ ។

២. ភ្ជាប់បណ្តាញសម្របសម្រួលជាមួយនិងអង្គការដទៃទៀត

ដើម្បីឱ្យក្រុមមនុស្សជាច្រើនដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ដឹងពី ព្រឹត្តិ ការណ៍ អាចជួយនៅក្នុងការរៀបចំព្រមទាំងចូលរួមក្នុងពិធី ។

៣. ជ្រើសរើសថ្ងៃដែលសមស្រប : ដូចជាចុងសប្តាហ៍

ឬថ្ងៃសម្រាកដើម្បីបានមនុស្សច្រើននាក់មកចូលរួម ។

ការប្រារព្ធពិធីដើរជាកូននៅថ្ងៃទី ១ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០២ ដែលបានចូលរួមដោយប្រជាជនកម្ពុជាជាមួយនិងបណ្តាញអ្នកដែលផ្ទុកមេរោគហ៊ីវនិងអ្នកកើតជំងឺអេដស៍ ។ ការដើរជាកូនបានទទួលជោគជ័យព្រោះមានការរៀបចំល្អ អនុវត្តដោយក្រុមចាប់អារម្មណ៍ហើយនាំទៅរកចំណងរឹងមាំជាងមុនជាមួយរដ្ឋាភិបាល ។

ការរៀបចំនៃការដើរជាកូន

៤. ជូនដំណឹងទៅបណ្តាញយោសនាឱ្យដឹងជាមុនអំពីព្រឹត្តិការណ៍ ហើយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យប្រាកដថានឹងមកចូលរួម យកល្អអ្នកគួរទាក់ទងជាមួយនិងគេឱ្យបានយ៉ាងតិចបីដងក្នុងអំឡុងពេលមួយខែ ។ ខិតខំប្រើវិធីទាក់ទងខុសៗគ្នា ដើម្បីឱ្យគេយល់ច្បាស់ពីអ្វីដែលអ្នកចង់និយាយ ។ ឧទាហរណ៍ អ្នកអាចធ្វើអ្វីម៉ែលមួយខែមុនរួចទូរស័ព្ទសួរមួយអាទិត្យមុនព្រឹត្តិការណ៍ បន្ទាប់មកទៅកាន់ការិយាល័យរបស់គេមួយថ្ងៃមុនព្រឹត្តិការណ៍ ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះនឹងរឹតតែមានប្រសិទ្ធភាពទៀត បើសិនជាត្រូវបានគេចុះផ្សាយក្នុងទំព័រកាសែត ឬ ត្រូវបានគេពិភាក្សានៅតាមវិទ្យុ ។ ដូច្នោះត្រូវខំធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានវត្តមានរបស់ប្រព័ន្ធយោសនានៅទីនោះ ។

៥. ជ្រើសរើសគោលដៅឱ្យត្រូវ ព្រឹត្តិការណ៍គួររៀបចំឡើងនៅជុំវិញបញ្ហាគ្រឹះធួន មិនចាំបាច់ដល់ទៅបញ្ហាជាគោលដៅទាំងមូលនោះឡើយ ។ ពង្រាងច្បាប់នៅពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលជាសកម្មភាពមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានគេផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងខ្លាំងបូករណីមួយនៅក្នុងតុលាការអាចជាគោលដៅមួយដែលអ្នកអាចរៀបចំបាតុកម្មរបស់អ្នកផ្តោតទៅលើនោះ ។ ប្រជាជននឹងមានការចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងលើរឿងជាក់ស្តែងណាមួយ ហើយគេមានការគិតគូរច្បាស់លាស់ល្អពីអ្វីដែលអ្នកកំពុងតែនិយាយនិងអ្វីដែលគេអាចធ្វើបានក្នុងរឿងនោះ ។

៦. ធ្វើឱ្យព្រឹត្តិការណ៍មានភាពអធិកអធមដោយមានទង់បដា អាចជាក្រដាសចែកផ្សាយ សុន្ទរកថា ការស្រែក និងពាក្យជាដើម ។

៧. ការតាមដានបន្ត អ្នកត្រូវចេះតភ្ជាប់ចលនាសម្បទានពីពេលមុន និងក្រោយព្រឹត្តិការណ៍ ដើម្បីជំរុញបន្ថែម

ដល់យុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។ ត្រូវធ្វើជាបន្តទៀតដោយរៀបចំសន្និសីទកាសែតឬបង្កើតអ្នកគាំទ្រថ្មីៗឱ្យចូលរួមនៅក្នុងយុទ្ធនាការនោះ ។

- **កូដកម្ម** កូដកម្មគឺនៅពេលដែលក្រុមកម្មករមិនព្រមនាំគ្នាចូលធ្វើការ ។ **កូដកម្ម**ត្រូវបានកម្មករកាត់ដេរធ្វើរួចទៅ ហើយនិងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅភ្នំពេញ ។ វាជាមធ្យោបាយរួមមួយដើម្បីទទួលបានសម្បទាននៅក្នុងការតវ៉ារួមរបស់កម្មករ ។ កូដកម្មអាចមានជាការដើរកូនបាតុកម្មនិងការនាំគ្នាមិនចូលធ្វើការ(កម្មករចូលរោងចក្រចុះវត្តមានតែមិនព្រមធ្វើការ) ឬធ្វើការមិនរហ័ស ។

- **សកម្មភាពដោយផ្ទាល់** ការប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រសកម្មភាពដោយផ្ទាល់មានន័យថា ចូលប្រឡូកនៅក្នុងបញ្ហាយ៉ាងពេញបន្ទុក ហើយមិនខិតខំបញ្ចុះបញ្ចូលអាជ្ញាធរឬបុគ្គលណាមួយទៀតដើម្បីដោះស្រាយនូវរឿងនេះទេ ។ ដោយមិនរង់ចាំឱ្យអាជ្ញាធរចេញការយល់ព្រម ឬក្រុមហ៊ុនធ្វើការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយជាផ្លូវការ សហគមន៍ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើការនៅក្នុងវិស័យនោះ ធ្វើការស្វែងរកដំណោះស្រាយនោះដោយផ្ទាល់ ។ ដូចដែលធ្លាប់បានបង្ហាញកន្លងមក ក្នុងករណីដែលទាក់ទងនឹងរឿងជលផលសកម្មភាពដោយផ្ទាល់អាចជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្បទានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ។ នៅពេលណាដែលគេប្រើវាបានសមស្របសកម្មភាពដោយផ្ទាល់អាចធ្វើឱ្យគេជ្រុតជ្រាបពីការមិនពេញចិត្ត ឬភាពចាំបាច់ដែលត្រូវឱ្យមានការកែប្រែ ។ គេតែងតែមានការព្រួយបារម្ភថា សកម្មភាពទាំងនេះអាចទៅជាអំពើហិង្សា តែនៅពេលដែលគេអាចគ្រប់គ្រងវាបានត្រឹមត្រូវកុំឱ្យក្លាយទៅជាមានហិង្សា ពេលនោះវាជាការសម្តែងចេញបានខ្លាំងក្លានូវការមិនពេញចិត្ត ហើយបែរជាទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍ពីសំណាក់ប្រព័ន្ធយោសនាសាធារណៈ និង

ការរៀបចំនិងការរៀបចំផ្តល់យុទ្ធសាស្ត្រការតវ៉ាស្តីមតិ

ចញ្ចូលអាជ្ញាធរតាំងពីដំបូង : អ្នកត្រូវបញ្ចូលអ្នកធ្វើគោលនយោបាយនៅក្នុងយុទ្ធនាការរបស់អ្នក តាំងតែពីពេលចាប់ផ្តើមដំបូង។ ប្រសិនបើគេដឹងពីទិសដៅនៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ហើយយល់ពីហេតុផលនៅពីក្រោយគោលបំណងរបស់អ្នក នោះគេអាចក្លាយទៅជាអ្នកតស៊ូមតិយ៉ាងប្រសើរ ។ សកម្មភាពទាំងឡាយគួរគ្រោងឡើងដើម្បីដាក់ការគាបសង្កត់ទៅលើពួកគេឱ្យបញ្ចូលអ្នក ឬអង្គការសង្គមស៊ីវិលទៅក្នុងការពិភាក្សាលើបញ្ហា ឬចាប់ផ្តើមដំណើរការដែលចាំបាច់សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហា។ អ្នកត្រូវដឹងឱ្យច្បាស់ជានិច្ចពីអ្វីដែលអ្នកចង់ឱ្យអាជ្ញាធរធ្វើជាជំហានបន្ត ឧទាហរណ៍ យុទ្ធនាការស្តីពីពលកម្មកុមាររបស់សម្ព័ន្ធដើម្បីលើកកម្ពស់ និងការពារសិទ្ធិមនុស្សនៅខេត្តសៀមរាប ផ្តើមឡើងដោយសិក្ខាសាលាដែលធ្វើនៅតាមលំដាប់ថ្នាក់ផ្សេងៗមានការចូលរួមពីអាជ្ញាធរខេត្ត ស្រុក មន្ទីរជុំវិញខេត្ត ឪពុកម្តាយនិងកុមារ ។ មន្ត្រីរាជការចូលរួមនៅក្នុងសិក្ខាសាលាជាបន្តបន្ទាប់ចំនួនបីបួនលើក រួចហើយសុំឱ្យចាត់បញ្ជូនតំណាងចំនួនពីរនាក់ពីសិក្ខាសាលាទៅចូលរួមការប្រជុំប្រចាំខែ។ អ្នកចូលរួមនៅក្នុងការប្រជុំប្រចាំខែ (ដោយរួមទាំងមន្ត្រីរបស់មន្ទីរស្ថាប័ននានាផង) បានផ្តួចផ្តើមគំនិតលើសកម្មភាពនៅពេលមានការរាយការណ៍ពីករណីរំលោភលើពលកម្មកុមារ ។ មួយភាគនៃជោគជ័យនេះបានមកដោយសារមានការគាបសង្កត់របស់សមាជិកសហគមន៍នៅមុនពេលមានសិក្ខាសាលា ។

អាជ្ញាធរចំពោះរឿងនេះ ។ ករណីសិក្សាលើផ្នែកផលផលប្រហែលជាឧទាហរណ៍មួយយ៉ាងល្អបំផុតនៃសកម្មភាពដោយផ្ទាល់នៅក្នុងបរិបទប្រទេសកម្ពុជា : សហគមន៍រាប់រងលើការធានា ការគោរពគោលការណ៍ ឬវិធាននៃច្បាប់ហើយឈប់នេសាទខុសច្បាប់ដែលបំផ្លាញមុខរបរចិញ្ចឹមជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ ។ សកម្មភាពបែបនេះចាំបាច់ត្រូវតែធ្វើនៅពេលដែលអាជ្ញាធរមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការស្នើសុំឱ្យជួយ ។

ជំហានទី ៤ សម្របសម្រួលការទំនាក់ទំនង

ការអប់រំនិងការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនមានសារៈសំខាន់ តែវាមិនគ្រប់គ្រាន់ទេសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ ។ នៅពេលដែលសាធារណជន និងអង្គការដែលមានឥទ្ធិពលមានការយល់ដឹងទៅលើបញ្ហា ហើយកំណត់បាននូវដំណោះស្រាយដែលអាចធ្វើទៅបាន នោះអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយប្រហែលជាមានការចាប់អារម្មណ៍ច្រើនលើការចាប់ផ្តើមពិភាក្សាស្តីអំពីបញ្ហា ។ ខាងក្រោមនេះគឺជាបច្ចេកទេសខ្លះៗសម្រាប់យកទៅប្រើនៅក្នុងការពិភាក្សាជាមួយនិងអ្នកសម្រេចចិត្តលើការពិគ្រោះពិភាក្សាសំខាន់ៗ ។

- **វេទិកាលើកម្រង ឬ ការពិភាក្សាតទល់គ្នា** : វេទិកាលើកម្រងនិងការពិភាក្សាតទល់គ្នា ធ្វើឱ្យតួអង្គទាំងឡាយដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហា មកជួបគ្នានៅចំពោះមុខសាធារណជន ។ ការនេះធ្វើឱ្យអ្នកទាំងនោះបានឡើងសម្តែងមតិ និងស្តាប់ការអះអាងនានាដែលជាធម្មតាគេមិនបានជួបប្រទះនិងមិនបានដឹង ។ ត្រូវអញ្ជើញ ឬបញ្ជូនបញ្ចូលអ្នកដឹកនាំនៅនឹងកន្លែងឱ្យចូលរួមនិងឱ្យគេឡើងសម្តែងមតិ ។ វេទិកា និងការពិភាក្សាដេញដោលគឺជាវិធីសម្រាប់ធ្វើឱ្យអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះទង្វើរបស់គេ ហើយនិងធ្វើឱ្យអ្នកភូមិដឹងថាគេមានអំណាចនៅក្នុងការប្រើឥទ្ធិពលទៅលើមេដឹកនាំរបស់គេដែលជាប់ឆ្នោតនោះ ។ ដូច្នេះវេទិកានិងការពិភាក្សាទល់មុខគ្នាបង្កើតបានជាការសន្តោស ។
- **ទស្សនកិច្ចសិក្សានៅខាងក្រៅ** : ទស្សនកិច្ចសិក្សាជាធម្មតា គឺធ្វើឡើងនៅថ្នាក់ជាតិ ដោយបញ្ជូនអ្នកធ្វើគោលនយោបាយនិងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍ ទៅបរទេស ដើម្បីបង្ហាញពីគំរូនៃការងារដែលអនុវត្តបានល្អ ។ គេអាចធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សានៅក្នុងតំបន់ឬមូលដ្ឋានផងដែរ ។ គេអាចរៀបចំឱ្យមេដឹកនាំសហគមន៍ និង អ្នកនយោបាយនៅក្នុងស្រុកនាំគ្នាទៅមើល ឃុំ ខេត្ត ផ្សេងទៀតដែលនៅទីនោះ គេបាន

ដោះស្រាយបញ្ហាដោយសន្តិវិធី

ដោះស្រាយបញ្ហាចេញ ឬអ្នកដែលមានការពាក់ព័ន្ធអាច
កំពុងតែដំណើរការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងល្អ ។ ទស្សនៈ
កិច្ចទាំងនេះធ្វើឱ្យអ្នកមានឱកាសនិយាយទៅកាន់អ្នកតាក់
តែងគោលនយោបាយហើយផ្តល់ឱ្យអ្នកដែលមានការពាក់
ព័ន្ធនូវឱកាស ដើម្បីបើកការពិភាក្សាជាមួយគ្នាជាលើក
ដំបូង ។ ការងាររបស់អ្នកក្នុងនាមជាអ្នកធ្វើការតស៊ូមតិ
ជានិច្ចកាល គួរតែលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការប្រាស្រ័យទាក់ទង
គ្នាដោយផ្ទាល់រវាងអ្នកតាក់តែងគោលនយោបាយ និង
សហគមន៍ដែលមានការពាក់ព័ន្ធដែលដឹងច្បាស់ពីរឿងរ៉ាវ
របស់គេច្រើនជាងអ្នកនៅខាងក្រៅ ។

• **ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់** : ដំណើរការពិគ្រោះ
យោបល់គឺជាទម្រង់នៃការនិយាយទាក់ទងគ្នាដែលមាន
លក្ខណៈស៊ីជម្រៅជាមួយនិងអ្នកធ្វើគោលនយោបាយ ។
តំណាងរបស់សហគមន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង
សមាជិកដទៃទៀតនៃសង្គមស៊ីវិល អាចទទួលបានការអញ្ជើញ
ពីអាជ្ញាធរ ដើម្បីផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើពង្រាងគោល
នយោបាយនិងច្បាប់ ។ ឧទាហរណ៍ តំណាងរបស់សហគមន៍
នេសាទត្រូវបានគេបញ្ជូលទៅក្នុងសិក្ខាសាលាថ្នាក់ជាតិ ដើម្បី
ផ្តល់ ប្រតិកម្មឆ្លើយតបដល់នាយកដ្ឋានជលផល ដោយ
អនុញ្ញាតឱ្យពួកគេផ្តល់អនុសាសន៍ទាក់ទងនឹងច្បាប់នេះ ។
ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ ជាធម្មតាកើតមានដោយសារ
មានការចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្តល់ជំនួយទ្វេភាគី ឬ
ពហុភាគីជាមួយនិងអ្នកផ្តល់ជំនួយ ពីព្រោះមានការទទួលបាននិង
ការគោរពសង្គត់ពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឬសមាគម ។
ក្រសួងខ្លះត្រូវកំពុងយល់ដោយខ្លួនគេពីសារៈសំខាន់នៃ
ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ដែលជាជោគជ័យមួយ ។

ជាទូទៅដំណោះស្រាយប្រកបដោយស្ថេរភាពទាំងឡាយត្រូវ
មានការទទួលស្គាល់ដោយតួអង្គដែលជាអ្នកពាក់ព័ន្ធ
ហើយនិងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ធនធាន
ដោយមិនពឹងផ្អែកទៅលើ សកម្មភាពឯកកោណមួយដើម្បី
ដោះស្រាយនូវបញ្ហាមនោរម្យនោះទេ ។
ដំណោះស្រាយសំខាន់បំផុតប្រកបដោយស្ថេរ
ភាពត្រូវតែមានការត្រួតពិនិត្យ ឬចូលរួមពីសហគមន៍
ដែលទទួលបាននូវផល ប៉ះពាល់ពីបញ្ហានោះផង ។

• **ការបញ្ចុះបញ្ចូល** : ការបញ្ចុះបញ្ចូលគឺជាការទៅ
ទាក់ទងដោយផ្ទាល់ជាមួយមន្ត្រីអាជ្ញាធរ ឬរដ្ឋាភិបាល ដើម្បី
បញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យពួកគេទទួលបានធ្វើជាតំណាងលើការព្រួយបារម្ភ
របស់អ្នកនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ។ អ្នកបញ្ចុះបញ្ចូលត្រូវតែជាអ្នក
ដែលមានឋានៈ ឬភាពស្របច្បាប់ដើម្បីអាចចូលដល់អ្នកធ្វើ
ច្បាប់ ។ ដូច្នេះការបញ្ចុះបញ្ចូលអាចមានភាពសមស្រប
សម្រាប់ដំណាក់កាលក្រោយៗនៅក្នុងយុទ្ធនាការ ក្រោយពី
បានប្រមូលកំលាំងធ្វើឱ្យគេមានការយល់ដឹង និងបណ្តាញ
ត្រូវបានចងក្រងរួច ។ ការជួយជ្រោមជ្រែងជួយជាឯកជន
របស់មន្ត្រីណាម្នាក់ មិនមែនមានន័យថាជាការគាំទ្ររបស់គេ
ជាសាធារណៈនោះឡើយ ។ ការភ័យខ្លាចពីការតបតរបស់
អ្នកនយោបាយដែលមានអំណាចនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលជា
រឿយៗជាក់កម្រិតទៅលើអ្វីដែលមន្ត្រីទាំងនោះចង់ធ្វើជា ចំហ ។
ការបញ្ចុះបញ្ចូលស្ថានទូតបរទេស ទីភ្នាក់ងារ ទ្រុឌពហុភាគី
អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលជាមិត្ត ឬបណ្តាញ
អង្គការក្នុងតំបន់ ឬសូម្បីតែអ្នកកាន់អំណាច នៅក្នុងបណ្តាញ
របស់អ្នកក៏អាចមានប្រសិទ្ធភាពដែរ ។

ការតភ្ជាប់ជាមួយសហគមន៍ : ក្រុមដែលសំខាន់ជាងគេត្រូវចូលរួមនៅក្នុងយុទ្ធនាការរបស់អ្នកគឺសហគមន៍ដែលទទួលបាននូវការប៉ះពាល់ ។ គេត្រូវការដឹងពីគោលបំណងរបស់អ្នកហើយគាំទ្រគោលបំណងទាំងនោះ ។ នៅក្នុងករណីខ្លះ ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីឱ្យមានការជឿជាក់ថា ចាំបាច់ត្រូវតែធ្វើយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។ អ្នកប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សានៅក្នុងគ្រួសារបានជួបនឹងបញ្ហានេះជាមួយនិងនារីដែលប្រកាន់តាមប្រពៃណី ហើយបណ្តោយឱ្យប្តីរបស់ខ្លួនរំលោភធ្វើបាបខ្លួន ។ នៅក្នុងករណីខ្លះទៀតអ្នកអាចនឹងធ្វើជាតំណាងឱ្យសហគមន៍ ហើយអ្នកចាំបាច់ត្រូវធ្វើឱ្យគេចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនេះ ហើយអប់រំគេលើបញ្ហាយ៉ាងទូលំទូលាយដើម្បីឱ្យគេអាចឈានទៅធ្វើការតស៊ូមតិបានដោយខ្លួនគេនៅពេលអនាគត ។

- **បង្កើតការតភ្ជាប់នានាជាមួយនិងសហគមន៍ :** មុនពេលចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ អ្នកត្រូវវាយតម្លៃមើលថាតើសហគមន៍ត្រូវការអ្វី ។ ជួបសម្ភាសន៍ ចូលរួមនៅក្នុងការប្រជុំរបស់គេ ហើយស្តាប់ការបកស្រាយពីកង្វល់របស់គេ ។ តើយុទ្ធនាការរបស់អ្នកពិតជាឆ្លុះបញ្ចាំងពីសេចក្តីត្រូវការរបស់គេដែរឬទេ ?

- **ចូលរួមជាមួយនិងសហគមន៍ តាំងពីពេលដំបូងនៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក :** នៅពេលដែលអ្នកកំណត់បានថាអ្វីទៅជាបញ្ហាគន្លឹះនោះ អ្នកត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានការចូលរួមរបស់សហគមន៍នៅក្នុងការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ប្រាប់គេពីបំណងរបស់អ្នកហើយសុំមតិឆ្លើយតបរបស់គេមកវិញ ។ វេទិកា ឬការប្រជុំជាមួយនិងសហគមន៍ ជាមួយនិងអ្នកដឹកនាំនៅនឹងមូលដ្ឋាន គឺជាវិធីសម្រាប់កំណត់ពីការឆ្លើយតបរបស់គេ ។ ត្រូវកំណត់ទិសដៅដែលបំពេញសេចក្តីត្រូវការច្បាស់លាស់របស់ប្រជាជន ។ ឧទាហរណ៍ល្អមួយនៃការធ្វើដូច្នោះ គឺករណីសិក្សាមួយស្តីពីអ្នកក្រនៅតាមទីក្រុង នៅពេលដែលប្រជាជនប្រាប់ទៅអង្គការដែលធ្វើការនៅតាមទី

ក្រុងថា សហគមន៍ដែលរស់នៅតាមសំណង់អណាធិបតេយ្យចង់ទៅរស់នៅកន្លែងថ្មីជិតក្រុង ដូច្នោះអង្គការទាំងនោះរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រតស៊ូមតិរបស់គេនៅជុំវិញការទាមទារនោះ ។

- **បញ្ចូលសមាជិកសហគមន៍នៅក្នុងតំណាងដឹកនាំសំខាន់ៗ** គោលបំណងនៃយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ គឺផ្តល់សិទ្ធិអំណាចទៅឱ្យមនុស្សដែលអ្នកខិតខំជួយ ។ នៅក្នុងប្រទេសមួយដូចជាប្រទេសកម្ពុជាដែលប្រជាជនភាគច្រើនមិនសូវមានការយល់ដឹង ឬមិនសូវមានជំនាញដូចបុគ្គលិករបស់អ្នក ដូចនេះការចូលរួមរបស់អ្នកជាមួយនិងគេ ប្រហែលជាឱកាសមួយល្អបំផុតនៅក្នុងការបង្រៀនគេឱ្យចេះធ្វើការតស៊ូមតិដោយខ្លួនឯង ។ វិធីស្រួលជាងគេនៅក្នុងកិច្ចការនេះគឺ ឱ្យសមាជិកឬអ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានរៀនសូត្រនិងគាំទ្រពីបុគ្គលិករបស់អ្នក ហើយដឹកនាំផ្នែកខ្លះនៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។ ភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងការឱ្យមានការសិក្សាដោយអនុវត្ត ជាឱកាសអប់រំល្អបំផុតដែលអ្នកអាចផ្តល់ជូនពួកគេ ។

- **រក្សាឱ្យមានជាមធ្យមនូវបណ្តាញទាក់ទង :** សមាជិកសហគមន៍គួរតែដឹងពីពិតមានសម្រាប់ហៅទាក់ទងជាមួយនិងអ្នកគ្រប់ពេល ការធ្វើដូច្នោះធ្វើឱ្យអ្នកដឹង បានជំរាបដំណឹងបើសិនជាមានបញ្ហាអ្វីមួយកើតឡើង ។ ត្រូវធ្វើឱ្យគេហ៊ានទាក់ទងជាមួយនិងបុគ្គលិករបស់អ្នក ហើយមានការទាក់ទងយ៉ាងស្និទ្ធស្នាលជាមួយបុគ្គលិកខ្លះ ឬទាំងអស់ ។ ការចូលរួមដោយផ្ទាល់ជាមួយនិងសហគមន៍នឹងជួយផ្តល់ភាពស្របច្បាប់ដល់អ្នកក្នុងការធ្វើយុទ្ធនាការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

- **បញ្ចូលសហគមន៍នៅក្នុងការអនុវត្ត :** នៅពេលគោលបំណងនិងផែនការការងារត្រូវបានដាក់ចេញរួចហើយការចូលរួមរបស់សហគមន៍មិនមែនចប់ត្រឹមប៉ុណ្ណឹងទេ ។ ត្រូវអញ្ជើញគេឱ្យមកចូលរួមនៅក្នុងបាតុកម្ម សកម្មភាពបញ្ចុះបញ្ចូល និងការប្រជុំនានា ។ ការនាំអ្នកតាក់តែងច្បាប់ឱ្យចុះ

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ

ទស្សនកិច្ចក្នុង និងក្រៅដើម្បីមើលសហគមន៍ក៏ជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយទៀតផងដែរ សហគមន៍នឹងមានលទ្ធភាពភ្ជាប់ខ្លួនគេក្នុងដំណើរការតស៊ូមតិ ហើយអ្នកតាក់តែងច្បាប់នឹងបានដឹងដោយផ្ទាល់ជាបឋមពីបញ្ហាដែលអ្នកខិតខំ ដោះស្រាយ ។

ជំហាន ៥ ការគ្រប់បណ្តាញ

បណ្ត ១ ឲ្យ បង្កើតឱ្យមានជាការគាំទ្រទូលំទូលាយសម្រាប់បញ្ហាមួយ ហើយផ្តល់ភាពស្របច្បាប់ដល់យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។ ដោយធ្វើការរួមគ្នាតាមរយៈបណ្តាញអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ទទួលបាននូវភាពស្របច្បាប់កាន់តែច្រើនជាមួយនិងមនុស្សដែលមានឥទ្ធិពលជាគោលដៅរបស់អ្នក ។ អត្ថប្រយោជន៍នៃការសហការគ្នាក្នុងមក នាំឱ្យគេបានទៅបង្កើត គណៈកម្មាធិការសហប្រតិបត្តិការដើម្បីកម្ពុជា (CCC) គឺ វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា

ហើយនិង Medicam ។ ការសម្របសម្រួលការងារគ្នានៃបណ្តាញនៅក្នុងវិស័យមួយ គឺជាការបង្ហាញឱ្យឃើញពីភាពខ្លាំងរបស់គេ ។ អ្នកត្រូវមើលថា តើបណ្តាញមានហើយឬនៅក្នុងវិស័យរបស់អ្នក ហើយត្រូវគិតគូរបញ្ចូលបណ្តាញនេះបូសមាជិករបស់បណ្តាញនេះ ទៅក្នុងយុទ្ធនាការ របស់អ្នកយុទ្ធនាការផ្នែកជលផលបង្ហាញពីសារៈសំខាន់ នៃបណ្តាញ ។ អ្នកតស៊ូមតិបង្កើតឡើងនូវសម្ព័ន្ធភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល (FACT) ដែលបើកឱ្យមានការសម្របសម្រួលការងារល្អទាំងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងនៅថ្នាក់ជាតិ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើការចូលរួមរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ។ ជោគជ័យមួយផ្នែកនៃយុទ្ធនាការផ្នែកជលផលនៅក្នុងការគ្រប់បង្កតំរដ្ឋាភិបាល គឺបានមកពីការប្រើប្រាស់បណ្តាញដែលល្អ ។

សិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយបង្កើនការយល់ដឹងរបស់សហគមន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធអំពីសហគមន៍ព្រៃឈើវត្តរំលឹយ៉ាវដោយមានបញ្ហានៃការប្រើប្រាស់ដីធ្លីមិនសមរម្យពីសំណាក់ផ្នែកឯកជន។ សកម្មភាពនេះបានបង្ហាញនូវគំរូល្អលើការបង្កើតបណ្តាញរវាងអង្គការ និងអង្គការ និងរវាងអង្គការជាមួយនិងអាជ្ញាធរតំបន់ ។ ថ្ងៃទី ៧-៨ មករា ឆ្នាំ ២០០០ ។

ពិនិត្យមើលឡើងវិញ និង ការកែប្រែយុទ្ធនាការ

ត្រួតពិនិត្យភាពរឹងមាំ និងភាពទន់ខ្សោយរបស់អ្នក

ទោះបីថាការវាយតម្លៃលើឥទ្ធិពលប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពធ្វើយុទ្ធនាការមិនមែនជាការស្រួលក្តី តែគេអាចពិនិត្យមើលឡើងវិញលើយុទ្ធនាការតាមពេលកំណត់ ឡើងទាត់ ដើម្បីវាយតម្លៃមើលថា តើធនធានដែលយកទៅប្រើប្រាស់បានល្អយ៉ាងណា តើបានសម្រេចអ្វីខ្លះ (វិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន) ហើយដកស្រង់មេរៀនទុកសម្រាប់អនាគត ។ អ្នកត្រូវធ្វើកាលវិភាគសម្រាប់ពិនិត្យមើលឡើងវិញតាមរបៀបត្រឹមត្រូវលើយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។ អ្នកត្រូវរៀបចំប្រតិទិនសម្រាប់ពិនិត្យមើលឡើងវិញលើភាពត្រឹមត្រូវនៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។

ការពិនិត្យមើលឡើងវិញនេះគួរមានបញ្ចូលនូវការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកដែលមានការពាក់ព័ន្ធច្រើន គ្នាបំផុតដោយរួមបញ្ចូលទាំងសហគមន៍ដែលរងនូវការប៉ះពាល់ដើម្បីកំណត់តម្លៃមួយច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវបំផុតនៃយុទ្ធនាការ ។ នេះជាផ្នែកសំខាន់ចាំបាច់នៃយុទ្ធនាការដែលមានជោគជ័យ ពីព្រោះវាធ្វើឱ្យគេគិតបានល្អិតល្អន់ពីដំណើរការទៅមុខដែលគេសម្រេចបានហើយនិងកំហុសទាំងឡាយនៅក្នុងវិធីសាស្ត្ររបស់គេ ។ អ្នកត្រូវគិតពីអ្វីដែលអង្គការរបស់អ្នកត្រូវការដឹងពីយុទ្ធនាការដើម្បីធ្វើឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។ ចូរចាំថាវាមិនជាថ្ងៃទេបើការពិនិត្យឡើងវិញទៅឃើញលទ្ធផលអវិជ្ជមាននោះ ព្រោះវានឹងជួយអ្នកឱ្យធ្វើនូវជំហានក្រោយទៀតបានល្អ ។ ខាងក្រោមនេះគឺជាបញ្ជីនៃសំណួរដែលអ្នកត្រូវការសួរនៅពេលពិនិត្យមើលឡើងវិញលើយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។

ការពិនិត្យមើលឡើងវិញលើយុទ្ធនាការរបស់អ្នកធ្វើឱ្យអ្នកដឹងពីចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយរបស់វា ។ អ្នកគួរ

ប្រើប្រាស់មេរៀនដែលត្រូវបានដកស្រង់ចេញពីការពិនិត្យមើលឡើងវិញ ដើម្បីធ្វើការកែសម្រួលវិធី និងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់អ្នកដើម្បីឈានទៅធ្វើការតស៊ូមតិឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ។ ឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើជាការពិនិត្យឡើងវិញលើយុទ្ធនាការរបស់អ្នកបង្ហាញថា វិធីរបស់អ្នកទទួលបានជោគជ័យក្នុងការចាប់ផ្តើមកិច្ចពិភាក្សាជាមួយនិងមន្ត្រីនៅតាមមូលដ្ឋាន តែមិនបានបញ្ចូលឱ្យមានការចូលរួមរបស់សហគមន៍ដែលទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ទេ នោះអ្នកគួរតែបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីបញ្ចូលឱ្យមានការចូលរួមរបស់គេ ។ យុទ្ធនាការនីមួយៗមានសំណួរផ្សេងៗដោយឡែកៗពីគ្នាដែលអ្នកតស៊ូមតិត្រូវសួរ :

បញ្ហាសំខាន់ៗសម្រាប់ពិចារណាលើម្ចីសម្រេចនូវយុទ្ធនាការ

- ពិនិត្យមើលចំណើរឿនឆ្លើយទៅមុខរបស់អ្នក**
នៅក្នុងការសម្រេចជោគជ័យលើគោលបំណងទាំងឡាយរបស់អ្នកដែលបានកំណត់មកជាមុន ។
- ប្រមាណលើឥទ្ធិពល** ទាំងវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃ យុទ្ធសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងតស៊ូមតិមួយៗដែលអ្នកបានអនុវត្តកន្លងមក ។
- ពិនិត្យមើលថាតើយុទ្ធវិធី (តាក់ទិច) របស់អ្នកបានឈានទៅដល់មនុស្សមានឥទ្ធិពលដែលជាគោលដៅទទួលបានជោគជ័យដែរឬទេ?**
- វិភាគលើការឆ្លើយតបទាំងវិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមានរបស់មនុស្សជាគោលដៅរបស់អ្នក ។**
- វិភាគទៅលើប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធឃោសនា វិភាគពីចម្លើយរបស់អ្នកលើការភ្ជាប់បណ្តាញ ដើម្បីពិនិត្យមើលថា តើអ្នកពិតជាបានធ្វើការបានល្អប្រសើរជាមួយនិងដៃគូទៅអនាគតរបស់អ្នកដែរឬទេ ?**
- ភាពជាអ្នកដឹកនាំការទទួលខុសត្រូវនានាដែលបានរាប់រង ។**

ពិនិត្យមើលឡើងវិញ និង ការកែប្រែយុទ្ធនាការ

ការទំនាក់ទំនងជាមួយអង្គការសំខាន់ៗ : រដ្ឋាភិបាល និង ប្រព័ន្ធឃោសនា

ធ្វើឱ្យមានឥទ្ធិពលលើដំណើរការការងារតំបន់ ច្បាប់

អវត្តមាននៃច្បាប់ និងវត្តមានច្បាប់ដែលសរសេរឡើងមិនបានល្អនិងហួសសម័យ បង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌តាមអំពើចិត្តហើយបណ្តាលឱ្យមានបញ្ហាផ្នែក នយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ។ ការតស៊ូមតិស្ថិតនៅជាមួយនឹងផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ គឺជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃយុទ្ធនាការប្រកបដោយជោគជ័យ តែកិច្ចការនេះច្រើនតែគេមិនសូវចាប់អារម្មណ៍ទៅវិញ ។ ការអធិប្បាយលំអិតស្តីពីដំណើរប្រព្រឹត្តិទៅនៃផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺមាននៅក្នុងផ្នែកខាងក្រោយនៃសៀវភៅនេះ ។ ខាងក្រោមនេះគឺសេចក្តីរៀបរាប់ត្រួសៗស្តីពីវិធីដែលអង្គការសង្គមស៊ីវិលអាចធ្វើការជាមួយនិងផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ ។

- **ដំណើរការផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ** : សមាជិកទាំងអស់របស់ព្រឹទ្ធសភា និងសភាជាតិ ហើយនិងនាយករដ្ឋមន្ត្រី មានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមច្បាប់ យោងទៅតាមមាត្រាទី៩១នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា ។ មន្ត្រីថ្នាក់ក្រសួងក៏អាចធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ទៅឱ្យទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីជាអ្នកធ្វើច្បាប់នោះជូនទៅឱ្យសភាជាតិ ។ ច្បាប់ដែលស្នើនោះត្រូវតែសរសេរឡើងដោយមានកំណត់បែងចែកជាមាត្រា ហើយមានភ្ជាប់មកជាមួយនូវសេចក្តីផ្តើមពីមូលហេតុចាំបាច់ត្រូវមានច្បាប់នោះ ។ សេចក្តីស្នើច្បាប់នោះបន្ទាប់មកត្រូវ

ធ្វើទៅឱ្យគណៈកម្មការមួយនៃគណៈកម្មការទាំង ៩ ដើម្បីសុំការពិនិត្យ ។ គណៈកម្មការនោះរួមមាន គណៈកម្មការកិច្ចការផ្ទៃក្នុងអង្កេតស្រាវជ្រាវ ហើយនិងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលជាតិប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ។ ក្រោយពីពិចារណាហើយ គណៈកម្មការនោះអាចបញ្ជូនសេចក្តីស្នើទៅសភាពេញអង្គដោយភ្ជាប់អនុសាសន៍ដែលថា សុំឱ្យសភាពិចារណា ឬមិនពិចារណា យោងតាមសភាពបន្ទាន់នៃតម្រូវការ ។

ការអនុវត្តជាអន្តរជាតិល្អបំផុត គឺសំដៅលើសកម្មភាព ឬច្បាប់ដែលធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ទាំងនេះគឺជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងច្បាប់ជាច្រើនដែលប្រទេសមួយចំនួនព្យាយាមអនុវត្តតាមដោយសារច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះត្រូវបានគេអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ឧទាហរណ៍ច្បាប់ឆ្នាំ១៩៩៨ស្តីអំពីជំងឺអេដស៍របស់ហ្វីលីពីនគឺជាមូលដ្ឋានសម្រាប់កម្ពុជា ។

- **តម្លាភាព** : ជាមួយនិងករណីលើកលែងដែលមានមិនច្រើននោះ ការធ្វើច្បាប់គឺជាដំណើរការមួយដែលត្រូវប្រព្រឹត្តិទៅជាសាធារណៈ ។ មាត្រាទី ៨៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញធានាថាសម័យប្រជុំសភាទាំងអស់ត្រូវបើកចំហជាសាធារណៈ លើកលែងតែមានការស្នើសុំជាពិសេសពីប្រមុខរដ្ឋ ព្រះមហាក្សត្រនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឬសមាជិកចំនួនមួយភាគដប់ ។ តែតាមពិតទៅសម័យប្រជុំសភាភាគច្រើននៅកម្ពុជា គឺបិទមិនបង្ហាញ

ការទំនាក់ទំនងជាមួយអង្គការសំខាន់ៗ : រដ្ឋាភិបាល និង ប្រព័ន្ធឃោសនា

ជាសាធារណៈទេ ។ ការខ្វះការចូលរួមរបស់សាធារណជននៅ ពេលនេះមានន័យថា អ្នកត្រូវតែចាប់ផ្តើមការតស៊ូមតិនៅមុន ពេលដែលច្បាប់មួយត្រូវបានគេពិភាក្សាដេញដោល បើអ្នក ចង់ឱ្យគេធ្វើច្បាប់នោះនៅក្នុងលក្ខណៈបែបណាមួយ ។

- **យុទ្ធសាស្ត្រតស៊ូមតិ** : យុទ្ធសាស្ត្រដែលគេប្រើដើម្បីធ្វើ ឱ្យឥទ្ធិពលទៅលើដំណើរការនីតិបញ្ញត្តិ គឺមានបរិយាយដូច នៅក្នុងសៀវភៅណែនាំខាងក្រោមនេះ

១. ការស្រាវជ្រាវនិងកត់ត្រាព័ត៌មាន : ការស្រាវជ្រាវ និងការចងក្រងឯកសារ ផ្តល់នូវហេតុផលសំខាន់ៗទាំង សម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិនិងអ្នកធ្វើច្បាប់ ។ នៅក្នុងករណីខ្លះ អ្នកធ្វើច្បាប់អាចមិនដឹងពីបញ្ហាណាមួយ ។ ជាញឹកញាប់ គេមិនមានធនធានដើម្បីធ្វើការសិក្សា ដើម្បីក្តាប់ឱ្យបាន ណែនាំចំពោះរឿងនោះ ។

២. ការបង្កើតឡើងនូវទំនាក់ទំនងក្នុងផ្លូវឯកជនផ្ទាល់ ជាមួយនិងអ្នកសម្រេចចិត្ត ហើយធ្វើឱ្យអ្នកសម្រេចចិត្ត ទាំងនោះមានចំណែកនៅក្នុងយុទ្ធនាការក៏ជាការសំខាន់ មួយដែរ ។ ការភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយអ្នកសម្រេចចិត្តទាំងឡាយ មានន័យថា ជួយអ្នកសម្រេចចិត្តទាំងនោះឱ្យយល់បានពី បញ្ហាចែករំលែកការយល់ដឹងនោះទៅឱ្យគេ ធ្វើអោយគេ មានជំនឿថាមានភារៈកិច្ច និង អំណាចសរសេរ ឬប្រើ ឥទ្ធិពលទៅលើផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ ហើយនិងផ្តល់ដល់គេ នូវព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់យកទៅបញ្ជាក់បន្ថែមលើ ហេតុផលលើកឡើងរបស់គេ ។ អ្នកតស៊ូមតិត្រូវការផ្តល់ ឱកាសដល់គេ ដើម្បីឱ្យឃើញបញ្ហាដោយផ្ទាល់តាម រយៈការចុះទស្សនៈកិច្ច ឬធ្វើការទាក់ទងជាមួយនិង សហគមន៍ដែលទទួលរងការប៉ះពាល់ ។

៣. ការធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ដើម្បីដាក់ស្នើទៅក្រសួង ។ ច្បាប់ត្រូវផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការស្រាវជ្រាវលើទម្លាប់ អនុវត្តន៍ជា អន្តរជាតិដែលល្អជាងគេ ជារួមមានទាំង អនុសាសន៍របស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលមាន ការពាក់ព័ន្ធធ្វើទៅតាមបរិបទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាពិនិត្យ មើលឡើងវិញដោយ អ្នកឯកទេសខាងច្បាប់និងផ្តល់ជូន អ្នកពាក់ព័ន្ធដើម្បីធ្វើការ វាយតម្លៃទៅលើសេចក្តីព្រាងនោះ ។ ទោះបីជាទង្វើនេះទាមទារ ការខិតខំ និងការធ្វើផែនការ ច្រើន ជាងការបញ្ចុះបញ្ចូល (Lobby) លើច្បាប់ដែលមានស្រាប់ក្តី តែជាញឹកញាប់ការធ្វើ សេចក្តីព្រាងច្បាប់គឺជាវិធីតែមួយគត់ ដើម្បីធ្វើឱ្យដំណើរការច្បាប់ ផ្តើមឡើងនៅក្នុងទិសដៅដើម្បី ស្នើឡើងនូវច្បាប់ថ្មីៗទាំង នោះទៅកាន់សភា ។

៤. ការបញ្ចុះបញ្ចូល យុទ្ធសាស្ត្រមួយទៀតដែលមាន ប្រសិទ្ធភាពគឺ បញ្ចុះបញ្ចូលក្រសួងដែលទទួលបន្ទុកលើច្បាប់ ណាមួយ ។ ការដែលគេអាចផ្តល់អនុសាសន៍ដល់សេចក្តីព្រាង ច្បាប់មួយនៅថ្នាក់ក្រសួង គឺវាមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ ធ្វើ ឱ្យច្បាប់ដែលគេអនុម័តទៅនោះពិតជាឆ្លុះបញ្ចាំង ពីកង្វល់ របស់សាធារណជន ។ ការផ្តល់ឱ្យក្រសួងនូវព័ត៌មានចាំបាច់ ផ្នែកបច្ចេកទេសហើយនិងធ្វើឱ្យក្រសួងមានឈ្មោះល្អចំពោះ ការងារនោះ អាចជួយច្រើននៅក្នុងការធ្វើឱ្យសេចក្តីព្រាង ច្បាប់ ដែលល្អមួយក្លាយទៅជាច្បាប់ពិតប្រាកដ ។ ការជួយ ក្រសួង នៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ក៏បានជួយផងដែរ ចំពោះអង្គការរបស់អ្នក ដើម្បីឱ្យមានបណ្តាញទាក់ទងជា មួយនិងរដ្ឋាភិបាល ប៉ុន្តែត្រូវមានការប្រយ័ត្នថា តួនាទីរបស់ អ្នក គឺគ្រាន់តែជាអ្នកប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់តែប៉ុណ្ណោះ ហើយ កិច្ចការនេះមិនត្រូវឱ្យប៉ះពាល់ដល់ឯករាជ្យភាពរបស់ អង្គការអ្នកទេ ។

ការផ្តល់នូវព័ត៌មានដល់អង្គការសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ : សៀវភៅណែនាំ : ជំនាញនិង ទំនាក់ទំនង

កត្តាដែលនាំទៅរកលទ្ធផលជាទីពេញចិត្ត : កត្តាទាំងនេះរួមមានទំនាក់ទំនងជាមួយនិងក្រសួង ការទាក់ទងក្រៅរដ្ឋាភិបាល ការសម្របសម្រួលការងារល្អ និងការយល់គ្នាបានច្បាស់រវាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាមួយនិងអង្គការអន្តរជាតិ ។ សកម្មភាពរបស់ប្រជាជនដូចជាបាតុកម្មតវ៉ាលើ ជម្លោះដីធ្លី ឬសកម្មភាពដោយផ្ទាល់ ដូចជាសហគមន៍រួមគ្នាចាប់ម៉ាស៊ីនបូមទឹកខុសច្បាប់ សុទ្ធតែផ្តល់ជាកម្លាំងនិងភាពស្របច្បាប់ឱ្យដល់ការខិតខំលើកការតស៊ូមតិ ។ ជាញឹកញាប់ការងារបញ្ចុះបញ្ចូលជាមួយនិងផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិមិនមែនជាការនាំទៅរកការបង្កើតច្បាប់ថ្មីទេ តែអាចជួយក្នុងការធ្វើសំណើច្បាប់ឱ្យមានសមធម៌ ច្រើនដោយផ្អែកទៅលើការអនុវត្តន៍បានល្អ ។ ការងារនេះអាចទទួលបានជោគជ័យនៅក្នុងប្រការដទៃទៀតដែរ គឺវាធ្វើឱ្យអ្នកដែលមានការពាក់ព័ន្ធដឹងពីសិទ្ធិរបស់គេ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីដែលជាប់ឆ្នោតនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ត្រូវតែដឹងពីបញ្ហាដែលខ្លួនត្រូវដោះស្រាយ ។ បុគ្គលិកអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងបុគ្គលិករដ្ឋាភិបាលត្រូវលើកកម្ពស់សមត្ថភាពរបស់គេនៅក្នុងការប្រើឥទ្ធិពលទៅលើអ្នកធ្វើច្បាប់នៅក្នុងដំណើរការនីតិបញ្ញត្តិហើយដាក់ការគាបសង្កត់ទៅលើរដ្ឋាភិបាលឱ្យដំណើរការនៃការអនុម័តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានផ្សេងៗ មានតម្លាភាពនិងមានលក្ខណៈចូលរួម ។

នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងឧកាសសន្និសីទជាតិលើកទីពីរស្តីអំពីជំងឺអេដស៍នៅកម្ពុជា ។ បណ្តាញអ្នកមានមេរោគហ៊ីវនិងអ្នកជំងឺអេដស៍ បានឧទ្ទេសនាមសេចក្តីថ្លែងការនៅចំពោះមុខនាយករដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីឱ្យពួកគេបានទទួលស្គាល់រដ្ឋបាលពេទ្យនិងសេវាថែទាំសុខភាព ។

៥. ធ្វើយុទ្ធនាការ ក្រោយពីដាក់ស្នើសេចក្តីព្រាងច្បាប់គឺជាការចាំបាច់ តាមធម្មតាច្បាប់មិននិយាយលំអិតរហូតដល់វិធីដែលគេយកច្បាប់ទៅប្រើនោះទេ រាជរដ្ឋាភិបាលអនុម័តច្បាប់ទៅតាម :

- អនុក្រឹត្យ
- សេចក្តីប្រកាស
- សេចក្តីសម្រេច
- សារាចរ

ឯកសារទាំងនេះមានការទាក់ទងច្រើនជាមួយនិងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាសាមញ្ញច្រើនជាងច្បាប់ទៅទៀត ពីព្រោះវាកំណត់ពីសេចក្តីលំអិតនៃវិធីដែលគេយកច្បាប់ទៅអនុវត្តជាក់ស្តែង ។ ដូច្នេះចាំបាច់អ្នកតស៊ូមតិ ត្រូវតែបន្តដាក់ការគាបសង្កត់ ទោះបីជាច្បាប់ត្រូវបានអនុម័តហើយក្តី ត្រូវតាមដានចំពោះការចេញគោលការណ៍ណែនាំជាបន្ថែមទៀត ។

ការទាក់ទងប្រព័ន្ធឃោសនា :

ជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយនៅក្នុងចំណោមយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗនៃការតស៊ូមតិគឺទាក់ទាញការយកចិត្តទុកដាក់របស់អ្នកធ្វើគោលនយោបាយ និងសាធារណជនទូទៅ ចំពោះបុព្វហេតុមួយ ដើម្បីឱ្យគេគាំទ្រឬមានការយល់ដឹងបុព្វហេតុនោះ ។ **យុទ្ធនាការតាមប្រព័ន្ធឃោសនារួមមាន** ការរៀបចំសារការបង្ហាញសារ ការស្វែងរក និងការដាក់គោលដៅលើក្រុមមនុស្សមានឥទ្ធិពលដែលមានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុង

ការទាក់ទងប្រព័ន្ធឃោសនា : ដើរតំណែង និង ប្រព័ន្ធឃោសនា

ការស្វែងរកការគាំទ្រ ដើម្បីដោះស្រាយប្រឈមបុព្វហេតុអ្វីមួយ ។ ទោះបីជាបណ្តាញយោសនានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានៅមានបញ្ហាទាក់ទងនឹងរឿងឯករាជភាព និងការយកព័ត៌មានដែលពិតក៏ដោយ ប៉ុន្តែវិទ្យុ កាសែត និងទូរទស្សន៍នៅតែមានសារៈសំខាន់ចាំបាច់ សម្រាប់អន្តងដល់មតិសាធារណៈ ។ អ្នកដែលអាចធ្វើការផ្សព្វផ្សាយនូវព័ត៌មាននេះបានគឺ បណ្តាញយោសនា កាសែត ស្ថានីយ៍វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាបញ្ជីនៃយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ធ្វើការជាមួយនិងបណ្តាញយោសនា :

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន និង សន្និសីទកាសែត

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : គឺជាសេចក្តីសង្ខេបមួយទំព័រដែលមានព័ត៌មានសំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលអង្គការនានាចែកជូនដល់កាសែតនិងស្ថានីយ៍ផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីឱ្យគេផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ គោលបំណងនៃការធ្វើដូចនេះគឺ ដើម្បីឱ្យប្រព័ន្ធយោសនាធ្វើការបោះពុម្ព ឬផ្សាយព័ត៌មានដល់អ្នកស្តាប់និងអ្នកអានឱ្យបានច្រើនគ្នា ។ សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន ច្រើនតែត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីទាក់ទាញអ្នកកាសែតឱ្យមកចូលរួមនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដូចជាសន្និសីទ ឬបាតុកម្ម ។ សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានគំរូមាននៅក្នុងសៀវភៅណែនាំនេះ ។

សន្និសីទកាសែត : ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាននៅត្រង់ថា អ្នកកាសែតត្រូវបានគេអញ្ជើញឱ្យមកទទួលយកព័ត៌មានស្តីពីរឿងអ្វីមួយ ។ សកម្មភាពនេះមានប្រយោជន៍នៅត្រង់ ការធ្វើឱ្យមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយ និងអ្នកដែលតំណាងឱ្យយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ។ សន្និសីទ កាសែតមានសារៈសំខាន់នៅត្រង់ការធ្វើឱ្យគេមានការចាប់អារម្មណ៍ភ្លាមៗ តែបើមិនមានសកម្មភាពអ្វីទៀតអម

មកជាមួយទេនោះ សន្និសីទកាសែតក៏គ្មានប្រសិទ្ធិភាពដែរ ។ ឧទាហរណ៍ អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ក្រុងបានរៀបចំសន្និសីទកាសែតមួយបានល្អ ដើម្បីតវ៉ានឹងគោលនយោបាយលើការវិនិច្ឆ័យរបស់ជនរងគ្រោះដោយអគ្គិភ័យនៅសង្កាត់ទន្លេបាសាក់របស់សាលាក្រុង តែដោយសារការខ្វះសាមគ្គីនិងការចងក្រងគ្នាបានល្អ អង្គការទាំងនោះមិនអាចធ្វើឱ្យមានការកែប្រែគោលនយោបាយរបស់សាលាក្រុងបានទេ ។

បង្កើតទំនាក់ទំនងការងារជាមួយនិងអ្នកកាសែត

វត្តមានរបស់ប្រព័ន្ធយោសនានៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍មួយមានឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់ទៅលើអាកប្បកិរិយារបស់អាជ្ញាធរ ។ នៅពេលដែលមន្ត្រីនានាដឹងថាពាក្យសំដីនិងសកម្មភាពរបស់គេត្រូវបានកត់ត្រាទុកនោះ គេនឹងមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ។ អ្នកតស៊ូមតិឱ្យជនក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងបានប្រើប្រាស់វិធីនេះបានល្អ គឺនៅពេលដែលសហគមន៍មួយមិនបានទទួលការយល់ព្រមពីអាជ្ញាធរដើម្បីកសាងកន្លែងមើលក្មេងមួយនៅក្នុងតំបន់សំណង់អាណាធិបតេយ្យ មេដឹកនាំសហគមន៍សម្រេចសង់កន្លែងមួយនៅពេលយប់ ហើយអញ្ជើញឱ្យអ្នកកាសែតទៅចូលរួមនៅក្នុងពិធីបើកនៅថ្ងៃបន្ទាប់មក ។ ដោយមានការចាប់អារម្មណ៍របស់សាធារណជនអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានមានការរអានៅក្នុងការរុះរើកន្លែងនោះ ។ ការមានបញ្ជី ឈ្មោះ អ្នកកាសែតដែលអ្នកធ្លាប់ មានបទពិសោធន៍ល្អជាមួយកន្លងមក គឺជាវិធីល្អសម្រាប់រៀបចំឱ្យមានឱកាសបែបនេះ ។

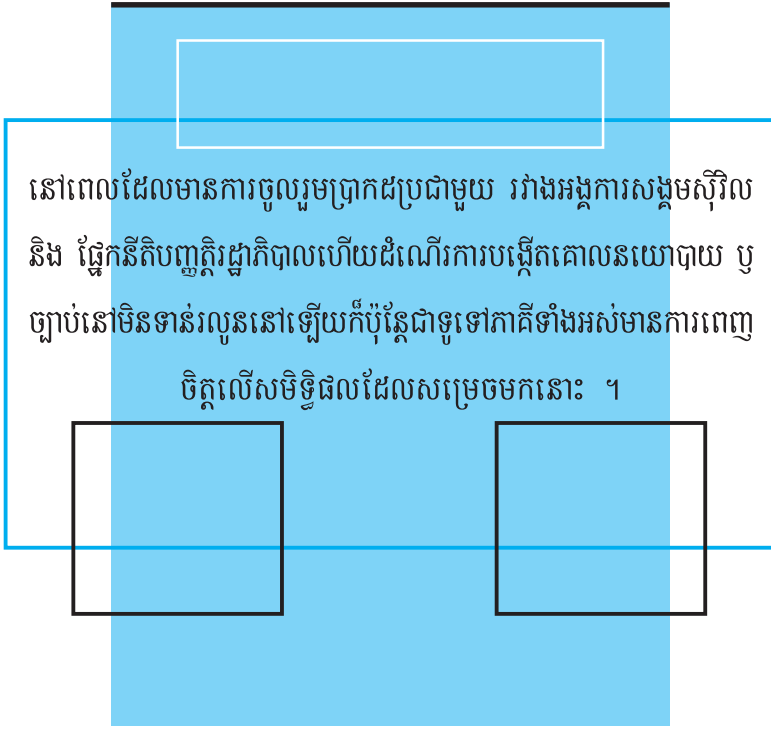
ដឹកនាំយុទ្ធសាស្ត្រដែលអាចទុកចិត្តបាន

យុទ្ធនាការតស៊ូមតិពីងផ្នែកមួយភាគធំលើ ប្រភពព័ត៌មានច្បាស់លាស់ និងការចែកចាយព័ត៌មានដែលគេអោយយកជាការបាន ដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈយល់ឃើញរបស់សាធារណជនទៅលើបញ្ហាមួយ ។ ដូច្នេះគេត្រូវតែ

ការផ្តល់ការគាំទ្រដល់សកម្មភាពនេះ ត្រូវធ្វើឱ្យបានល្អ និងមានសារៈសំខាន់ ។

ប្រមូល និងចងក្រងព័ត៌មានឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ សម្រាប់យកទៅប្រើនៅក្នុងប្រព័ន្ធឃោសនានិងយុទ្ធនាការឯ ទៀត ។ ពេលប្រាប់ព័ត៌មានរបស់អ្នកទៅកាន់ប្រព័ន្ធ ឃោសនា ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអង្គការរបស់អ្នក (និងអង្គការដៃគូ របស់អ្នក) យល់ស្របជាមុនលើអ្វីដែលត្រូវបញ្ចេញប្រាប់ទៅ ឱ្យអ្នកកាសែតដឹង ។ បើមិនមានការយល់ស្របគ្នាលើខ្លឹម សារនិងសេចក្តីលំអិតទេ នោះវានឹងធ្វើឱ្យរូបភាពខាងក្រៅនៃ យុទ្ធនាការរបស់អ្នកមិនល្អ ហើយធ្វើឱ្យខូចដល់បំណងនៃការ ប្រើប្រាស់បណ្តាញសារព័ត៌មានដែលមាននាទីប្រាប់ទៅសាធារណជនឱ្យបានច្បាស់ពីអ្វីដែលជាបញ្ហា ហើយនិងវិធីដែលអ្នក កំពុងតែខិតខំដោះស្រាយបញ្ហានោះ ។ ចូរមានការប្រុង ប្រយ័ត្ន ក្រែងមានផ្តល់ព័ត៌មានដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយគ្នា ឬ

ធ្វើឱ្យច្រឡំដល់អ្នកកាសែត បើសិនជាមានអ្នកនាំពាក្យលើស ពីម្នាក់សម្រាប់យុទ្ធនាការមួយ ។ ជាងនេះទៅទៀត ប្រព័ន្ធ ឃោសនាមិនមែនសុទ្ធតែរួចផុតទាំងស្រុងពីភាពលំអៀង ផ្នែកនយោបាយឡើយ ។ ដូច្នេះបើអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានមួយ ឬពីរ ដែលខុសពីការពិតនោះយុទ្ធនាការរបស់អ្នកអាចត្រូវបាន គេមើលច្រឡំ ។ មនុស្សគ្រប់គ្នាដែលធ្វើការនៅក្នុងយុទ្ធនា ការរបស់អ្នក គួរតែប្រាប់ទៅអ្នកក្រៅនូវរឿងតែមួយ ហើយ ត្រូវដឹងពីអ្វីដែលគេមិនត្រូវនិយាយប្រាប់អ្នកកាសែត ។ ប្រសិនបើជាអង្គការនានាដែលជាផ្នែកនៃយុទ្ធនាការរបស់អ្នក ចង់ផ្តល់ព័ត៌មានដោយឡែកៗពីគ្នា អ្នកត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឱ្យ អ្នកនាំពាក្យមិននិយាយតាំងនាមឱ្យបណ្តាញទាំងមូលទេ តែ មិនត្រូវនិយាយក្នុងនាមជាតំណាងឱ្យក្រុមរបស់គេប៉ុណ្ណោះ ។

សមិទ្ធិផលសម្រេចបាន ការលំបាកប្រឈមមុខ និង មេរៀនសម្រាប់អនាគត

សមិទ្ធិផលដែលសម្រេចបានពីការតស៊ូមតិ

នូវកម្ពុជា :

- របៀបវារៈផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិមួយចំនួនរួមទាំងច្បាប់ការងារ ឆ្នាំ១៩៩៧ និងច្បាប់ស្តីពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារដែលនៅ ពេលថ្មីៗនេះកំពុងត្រូវបានគេជជែកដេញដោលគ្នា ហើយ ត្រូវបានផ្ដួចផ្ដើមឡើងតាមរយៈយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។ ពង្រាងច្បាប់ផ្សេងៗទៀតដែលមានលក្ខណៈផុយស្រួយ ពាក់ព័ន្ធនឹងនយោបាយខ្លាំងមានដូចជា ច្បាប់ភូមិបាលថ្មី ច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍នេសាទ ច្បាប់ស្តីពីជំងឺអេដស៍ ហើយនិងច្បាប់ ព្រៃឈើ ត្រូវបានផ្ដួចផ្ដើមឡើងនៅ ក្រោមអានុភាពម្ចាស់ទុន ។
- ស្ថាប័នពហុភាគីខ្លះដូចជាធនាគារពិភពលោកបានចាប់ ផ្ដើមដាក់លក្ខខណ្ឌទៅលើប្រាក់កម្ចីចំពោះរដ្ឋាភិបាល ដោយទាមទារឱ្យរដ្ឋាភិបាលចូលរួមនៅក្នុងដំណើរ ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋា ភិបាល ហើយនិងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដទៃៗទៀត ។ ឧទាហរណ៍ លក្ខខណ្ឌលើកម្ចីចំពោះរដ្ឋាភិបាលដែលបើក ឱ្យអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចូលរួមនៅក្នុងការពិភាក្សា ស្តីពីគោលនយោបាយលើផ្នែកជលផល ។
- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានគេបញ្ចូលទៅក្នុង ការពិគ្រោះយោបល់អំពីសេចក្ដីណែនាំការប្រតិបត្តិថ្នាក់

- ក្រសួងនានា (សេចក្ដីប្រកាស អនុក្រឹត្យ សារាចរ ។ល ។) ដោយរួមទាំងអនុក្រឹត្យស្តីពីច្បាប់ភូមិបាលផង ។ ច្បាប់ អនុក្រឹត្យទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ព្រោះវា បានធ្វើឱ្យមានភាពច្បាស់លាស់នូវរបៀប អនុវត្តន៍ គោលនយោបាយធំៗទាំងឡាយ ។
- យុទ្ធសាស្ត្រតស៊ូមតិ ដូចជាសិក្ខាសាលាដែលមានការចូល រួមរបស់អង្គការ ទីភ្នាក់ងារអន្តរជាតិ និង តំណាង មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលជាន់ខ្ពស់ ការធ្វើសន្និសីទកាសែត និងការ ប្រជុំដែលមានធ្វើជាបន្តជាមួយនិងក្រសួងព្រមទាំង សមាជិកសភាជាតិ បានទទួលជោគជ័យនៅក្នុងការធ្វើ ឱ្យរដ្ឋាភិបាលចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ មួយចំនួន ។ ការនេះរួមមានទាំងបញ្ហាដែលមានចម្រូង ចម្រាស់ដូចជា តុលាការកាត់ក្តីឧក្រិដ្ឋជនអន្តរជាតិ ហើយ និងអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិស្តីពីការបំបាត់ការរើស អើងតាមគ្រប់រូបភាពដែលប្រឆាំងនឹងនារី ។
- សង្គមស៊ីវិលបានពុះពារហើយបានទទួលជោគជ័យច្រើន នៅក្នុងការធ្វើឱ្យគេបញ្ចូលខ្លួនទៅក្នុងការសម្រេចចិត្តស្តីពី ការរៀបចំគោលនយោបាយ ។ នៅពេលមានការភ្ជាប់ ទំនាក់ទំនងរវាងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនិងអ្នកធ្វើគោល- នយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលបានច្បាស់លាស់ ដំណើរការ មិនប្រព្រឹត្តទៅស្រួលទេ ប៉ុន្តែលទ្ធផលគឺបានជាទីពេញចិត្ត ដល់ភាគីទាំងសងខាង ។

សមិទ្ធិផលដែលសម្រេចបាន ការលំបាកប្រឈមមុខ និង មេរៀនសម្រាប់អនាគត

- ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនលើសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវសំខាន់ៗត្រូវបានលើកឡើង ។ ឧទាហរណ៍ អំពើពុករលួយនៅពេលនេះត្រូវបានគេនិយាយពេញមាត់ ។ ពីមុនមិនមាននរណាហ៊ាននិយាយទេ ហើយនៅពេលនេះរដ្ឋាភិបាលកំពុងតែពិភាក្សាដេញដោលលើច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ។
- អង្គការមួយចំនួនដែលធ្វើការលើការកសាងសមត្ថភាពលើការតស៊ូមតិ បានបង្កើនសកម្មភាពរបស់គេ ។ វេទិការបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការស្តារកម្ពុជានៅតែបន្តបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីលើកកម្ពស់ជំនាញនៅក្នុងការតស៊ូមតិ ។ អង្គការស្តារកម្ពុជាបានបង្កើតបណ្តាញតស៊ូមតិនៅខេត្តចំនួន ៤ ។
- រដ្ឋាភិបាលបានសម្តែងចេញនូវការប្តេជ្ញាបញ្ចូលទិសដៅប្រឆាំងនឹងភាពក្រីក្រ និងអនុគ្រោះដល់អ្នកក្រនៅក្នុងផែនការយូរអង្វែងរបស់ខ្លួន ។ មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ខ្ពស់ៗនិយាយដោយចំហពីភាពចាំបាច់ត្រូវបំបាត់អំពើពុករលួយហើយនិងជួយអ្នកក្រីក្រ ។ ការធ្វើការតស៊ូមតិនៅក្នុងប្រទេសមួយដែលបានសន្យាជួយអ្នកក្រីក្រ តែទ្រឹស្តីនិងពង្រឹងនីតិវិធីច្បាប់ គឺខុសគ្នាខ្លាំងជាងទង្វើសង្កត់សង្កិនជាចំហ ។ អ្នកតស៊ូមតិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអាចធ្វើការដោយមានការគាំទ្រជាទ្រឹស្តីហើយនិងការការពារពីរដ្ឋាភិបាល ហើយរំលឹកមន្ត្រីនានារបស់ពួកគេអំពីការតាំងចិត្តរបស់ពួកគេពីអតីតកាលកន្លងមក ។

**ការរំលឹកប្រយោជន៍ចំពោះការតស៊ូមតិ
នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា :**

- មន្ត្រីនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្តខ្លះ ត្រូវបានតែងតាំង

- ឡើងដោយគណបក្សរបស់គេ មិនមែនត្រូវបានជាប់ឆ្នោតតាមឯកត្តនាម(បុគ្គល) ទេ ។ ឧទាហរណ៍ អភិបាលខេត្តត្រូវបានតែងតាំងឡើងដោយគណបក្សដែលមានកោសិកាច្រើនជាងគេនៅក្នុងខេត្តនោះ ។ ទោះបីនៅក្នុងការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ក្តីដូចជាការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ អ្នកបោះឆ្នោតបោះឱ្យគណបក្សមិនមែនបោះឆ្នោតឱ្យបុគ្គលទេ ។ ការមិនមានការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់មានន័យថា មន្ត្រីនានាមិនសូវឈឺក្បាលនឹងការរិះគន់របស់ប្រជាជនក្នុងមណ្ឌលរបស់គេទេ ពីព្រោះថាការគម្រាមកំហែងនៃការបោះឆ្នោតទម្លាក់គឺមិនមែនមានលក្ខណៈដោយផ្ទាល់ឬទៅតាមបុគ្គលនិមួយៗនោះទេ ។ មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើនមិនយល់ច្បាស់ថាជាដំបូងពួកគេតំណាងឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ និង ទី២ តំណាងឱ្យគណបក្ស ។ ការនេះជាបញ្ហាចាំបាច់មួយសម្រាប់អ្នកដែលចង់ធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីបុព្វហេតុអ្វីមួយ ហើយកំណត់ឱ្យអ្នកនយោបាយទទួលខុសត្រូវទៅតាមពាក្យសុំដីរបស់គេ ។
- យន្តការនៃការធ្វើឱ្យមានសុពលភាពច្បាប់គឺមានភាពមិនច្បាស់លាស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ច្បាប់មិនត្រូវបានគេធ្វើឱ្យមានសុពលភាពតាមប្រព័ន្ធត្រឹមត្រូវនៅឡើយហើយអំពើពុករលួយមានន័យជាប្រាក់ជាជាង ច្បាប់ ដែលជាវិធីៗវាបានប្រាប់ឱ្យដឹងថា តើមុខនាទីប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌មានការអនុវត្តយ៉ាងដូចម្តេច ។ ការនេះមានន័យថាការផ្លាស់ប្តូរលើគោលនយោបាយសាធារណៈ មិនមែនសុទ្ធតែត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការផ្លាស់ប្តូរនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជនឡើយ ។
- ផ្នែកខាងការតស៊ូមតិរបស់ប្រទេសកម្ពុជានៅមានភាពក្មេងខ្ចីនៅឡើយ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើន

- មិនសូវមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការធ្វើយុទ្ធនាការ ហើយក៏មិនមានសមត្ថភាពធ្វើឱ្យយុទ្ធនាការទទួលបានជោគជ័យដែរ ។ សមត្ថភាពគឺនៅទាបខ្លាំងនៅក្នុងវិស័យដែលទាក់ទងជាមួយនិងរដ្ឋាភិបាល ។ គេមិនដឹងថា តើសង្គមស៊ីវិលនិងរដ្ឋាភិបាលប្រសព្វគ្នានៅត្រង់ណា បញ្ហានេះធ្វើឱ្យមានការពិបាកនៅក្នុងការកំណត់ថា តើសង្គមស៊ីវិលគួរប្រាស្រ័យជាមួយថ្នាក់ណាខ្លះក្នុងរដ្ឋាភិបាលដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាអ្វីមួយ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលត្រូវធ្វើការប្រឹងប្រែងរួមគ្នាដើម្បីអប់រំខ្លួនគេពីប្រព័ន្ធច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបើសិនជាគេចង់ឈានទៅសម្រេចជោគជ័យនៅក្នុងទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍របស់គេ ។

មេរៀនដែលបានរៀនសូត្រ : អ្នកតស៊ូមតិបានរៀនសូត្រច្រើនពីបទពិសោធន៍របស់ខ្លួននៅក្នុងពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ។ មេរៀនសំខាន់ៗមានដូចជា :

- **ត្រូវប្រាកដថាយុទ្ធនាការមានការគាំទ្រពីប្រជាជន**
បើមិនមានការគាំទ្រពីប្រជាជននិងមិនមានឯកសារសម្រាប់យកមកធ្វើអំណះអំណាងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទេនោះអ្នកនយោបាយមិនសូវអើពើលើបញ្ហាលើកឡើងប៉ុន្មានទេពីព្រោះនៅពេលអនាគតនយោបាយរបស់គេមិនរងការប៉ះពាល់ដល់រឿងនោះទេ ។
- **ចាប់ផ្តើមធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យបានឆាប់ :** កាលណាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលណាដែលបញ្ចុះបញ្ចូលបានឆាប់និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលអាចទទួលយកអនុសាសន៍បញ្ចូលទៅលើច្បាប់ថ្មី ឬច្បាប់កែសម្រួលបានកាន់តែឆាប់ ឱកាសល្អគឺអនុសាសន៍របស់ពួកគេត្រូវបានគេបញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់នោះកាន់តែមានច្រើន ។ អ្នកតស៊ូមតិដែលចាប់ផ្តើមធ្វើការតស៊ូមតិនៅពេលដែលពង្រាងច្បាប់ត្រូវបានធ្វើទៅ

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ហើយប្រហែលជាមិនទទួលបានជោគជ័យទេ គឺបណ្តាលមកពីការចូលប្រឡូកនៅក្នុងដំណើរការមានការយឺតពេក ។

- **កំណត់តួអង្គតស៊ូមតិនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល :** នៅពេលដែលមន្ត្រីម្នាក់មិនពេញចិត្តនឹងរឿងអ្វីមួយ ហើយការពិភាក្សាគ្នាលែងដំណើរការទៅមុខរួចនោះ អ្នកតស៊ូមតិអាចរកមើលមនុស្សសំខាន់ៗផ្សេងទៀតដែលមានចិត្តចង់ស្តាប់អំណះអំណាងរបស់យើង ព្រោះអ្នកទាំងនេះអាចដាក់ការគាបសង្កត់បន្ថែមលើអង្គនីតិបញ្ញត្តិ ។

ត្រូវចាំស្រេចចំពោះយុទ្ធវិធីពន្យារពេលជាទូទៅដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកគាត់តែឯម្យ៉ាង ការនេះរួមមាន :

១. ដាក់ការស្តីបន្ទោសទៅលើប្រធានឬប្រកាសថាគេមិនមានអំណាចដើម្បីចាត់ការទេ ។ ការឆ្លើយតបសមស្របមួយគឺប្រើវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយនិងលំដាប់ថ្នាក់ច្រើនបាន ព្យាករណ៍មើលពីជំហររបស់មន្ត្រីនៅមុនពេលទៅជួបជាមួយគេ ស្វែងរកការគាំទ្រពីមន្ត្រីនានាឱ្យបានច្រើន ហើយធ្វើឱ្យគេឯងដឹងពីការគាំទ្រនោះត្រូវពិចារណាលើការដៅ ឬធ្វើការជាមួយនិងស្ថាប័នផ្សេងៗទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាលឱ្យបានច្រើន ។
២. សុំឱ្យអ្នកតវ៉ាប្រមូលពត៌មានឱ្យបានច្រើនទាក់ទងនឹងការ តវ៉ារបស់គេ ឬឱ្យគេមានការទទួលខុសត្រូវលើការសម្រេចបានលើជំហានបន្ទាប់ (ការអនុវត្តន៍ល្អបំផុតគឺ អ្នកត្រូវបង្ហាញការស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកនៅមុនពេលប្រជុំដើម្បីអាចឆ្លើយបាននឹងសំណួរទាំងឡាយដែលអាចកើតមានឡើង) ។
៣. បង្កឱ្យមានភាពតានតឹងនៅក្នុងសហគមន៍ដែលទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ (ការឆ្លើយតបល្អបំផុតគឺ យល់ពីបំណងនិងសេចក្តីត្រូវការរបស់សហគមន៍ដែលទទួលរងនូវការ

ប៉ះពាល់ប្រភេទនៃការគ្រប់គ្រងដែលអាចដាក់ទៅលើសមាជិករបស់ខ្លួន ហើយនិងវិធីដែលអ្នកអាចជួយគេនៅក្នុងការឆ្លើយតបនឹងភាពតានតឹងនេះ ។ រក្សាទស្សនៈច្បាស់លាស់និងមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយនិងសមាជិកសហគមន៍) ។

៤.សន្យាចាត់វិធានការតែបែរជាមិនធ្វើ (ការឆ្លើយតបល្អបំផុតគឺ ប្រសិនបើមន្ត្រីម្នាក់ព្រមចាត់វិធានការហើយចូររកមើលថា តើជំហានបន្ទាប់ទៀតត្រូវធ្វើអ្វីដើម្បីឱ្យមន្ត្រីនោះចាត់វិធានការតាមការសន្យា ហើយតាមដានលើដំណើរការនោះឱ្យបានជាប់ ។ ការធ្វើដូច្នេះធ្វើឱ្យអ្នកដឹងភ្លាមបើមានការយឺតយ៉ាវ ។ ឱ្យអ្នកនយោបាយធ្វើការសន្យាជាសាធារណៈហើយបង្ខំឱ្យធ្វើតាមការសន្យា នោះ ។

- **ត្រូវមានឯកសារច្បាប់ឱ្យច្រើនទុកចម្រុងសម្រាប់ផែនការ** ផ្នែកឯកជនក៏មានប្រើយុទ្ធវិធីដើម្បីធ្វើការពន្យារពេលផង

ដែរ ។ ឧទាហរណ៍ ថៅកែឡូត៍នេសាទអះអាងថាគេមិនបានដឹងពីអនុក្រឹត្យប្រទេសបញ្ជាអ្វីផ្សេងឡើយ ។ ចូរបម្រុងឯកសារទាំងនោះទុកផ្តល់ដល់គេ ។

- **ចូរចាំថាការសម្រេចចិត្តទាំងអស់ត្រូវបានគេធ្វើលើយនៅមុនពេលប្រជុំធំៗ** ដូច្នេះការបញ្ចុះបញ្ចូលត្រូវធ្វើឱ្យបានយូរមុនការ ប្រជុំសម្រេចចិត្តសំខាន់ៗ ។
- **រក្សាការសម្របសម្រួលការងារល្អនៅក្នុងចំណោមអ្នកតស៊ូមតិ** : គេត្រូវមានទស្សនៈរួមគ្នាហើយរកមើលឧបសគ្គដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការប្តេជ្ញាចិត្តយូរទៅមុខរបស់សមាជិកនៅក្នុងសម្ព័ន្ធដើម្បីជៀសវាងការចុះទន់ខ្សោយនៃការសាមគ្គីរបស់សម្ព័ន្ធដែលអាចបំផ្លាញដល់យុទ្ធនាការ ។

អង្គការត្រួតពិនិត្យការបោះឆ្នោតចែកចាយព័ត៌មានដល់តំបន់ជនបទ

សេចក្តីផ្តើមរបស់មេធាវី , ការសំណុំរឿងប្រឈមមុខ និង មេរៀន

ករណីសិក្សាទីមួយ

សហគមន៍នេសាទ : សហគមន៍នេសាទ និង ការធ្វើឱ្យចេញខ្សែស្រឡាយលើយុទ្ធសាស្ត្រការតស៊ូមតិ

សហគមន៍នេសាទ : សហគមន៍នេសាទនិង ការធ្វើឱ្យចេញខ្សែស្រឡាយលើយុទ្ធសាស្ត្រការតស៊ូមតិ

នៅពេលនេះកម្ពុជា ជាប្រទេសទីបួនដែលមាន ឧស្សាហកម្មត្រីទឹកសាបធំជាងគេនៅក្នុងពិភពលោកដែល ផ្តល់ការងារឱ្យដល់មនុស្សជាងពីរលាននាក់ ហើយបំពេញ តម្រូវការជាតិប្រូតេអ៊ីនសាច់ដល់ទៅ៧៥%នៅក្នុងប្រទេស ។ គោលនយោបាយផ្នែកជលផលរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលត្រូវបាន អនុម័តនៅឆ្នាំ ១៩៨៨ គឺមានលក្ខណៈហួសសម័យ បើយក ទៅអនុវត្តពិតជាអាចគំរាមកំហែងដល់និរន្តរភាពនៃវិស័យ ជលផលនៅកម្ពុជា ។ ដោយឡែកសហគមន៍ដែលរស់នៅពីង ផ្នែកលើការនេសាទទទួលបាននូវការគំរាមកំហែងខ្លាំងពីការ នេសាទពាណិជ្ជកម្ម ។ ពួកគេបានបាត់បង់ការគ្រប់គ្រង លើការនេសាទដែលជាការគំរាមកំហែងមួយដល់ការរស់រាន យូរអង្វែងទៅមុខរបស់ផ្នែកជលផលព្រមទាំងសហគមន៍ ។ ជម្លោះលើរឿងឡូតីនេសាទជាមួយនិងសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានកាន់តែច្រើន ដែលជាករណីមួយធ្វើឱ្យគេធ្វើយុទ្ធសាស្ត្រ តស៊ូមតិមានជាប់ជាហូរហែរ ។

• បណ្តាញការងារផ្នែកបរិស្ថានរបស់អង្គការមិន មែនរដ្ឋាភិបាលផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើបណ្តា នេះ

នៅក្នុងការប្រជុំ ក្រុមការងារផ្នែកបរិស្ថានរបស់ វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកាលពីឆ្នាំ ១៩៩៩

អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រីបានលើកឡើងនូវករណីជម្លោះជលផល នៅខេត្តបាត់ដំបងដែលបានបញ្ចប់ដោយមានការបាញ់ប្រហារ មួយ ហើយគណៈកម្មាធិការទន្តេមេតង្កក់បានធ្វើបទឧទ្ធផល នាមមួយស្តីពីស្ថានភាពរួមនៃវិស័យជលផលនៅក្នុងប្រទេស កម្ពុជាដែលបង្ហាញពីទំហំនៃបញ្ហា ។ ក្រុមការងារបាន សម្រេចថាជម្លោះលើវិស័យជលផល គេត្រូវតែគិតគូរឱ្យបាន ច្រើន ហើយត្រូវបង្កើតឱ្យមានក្រុមការងារផ្នែកជលផល ដើម្បីពិភាក្សាលើករណីទាំងនេះ ។ វេទិកាសាធារណៈ មួយដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងនៅបាត់ដំបងនៅក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០០ ដោយមានការចូលរួមពីឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី អនុ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងកសិកម្ម អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងសមាជិក សហគមន៍ដែលរងនូវការប៉ះពាល់ ។ នៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន នៃវេទិកានេះរដ្ឋាភិបាលបានសន្យាថានឹងដោះស្រាយបញ្ហា ហើយកំណត់ទុកតំបន់នេសាទសម្រាប់សហគមន៍ ។ ទោះបី ជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលបានបង្ហាញឱ្យដឹងពីភាព ចាំបាច់ដែលត្រូវធ្វើការសិក្សាមើលទៅលើជម្លោះជលផលមុន ពេលធ្វើកំណែទម្រង់ ។

• បណ្តាញផ្នែកជលផលដែលត្រូវបានចងក្រងឡើង នៅក្នុងករណីសិក្សា

ក្រុមការងារផ្នែកជលផលបានចងក្រងករណីសិក្សា មួយស្តីអំពីជម្លោះនៅខេត្តបាត់ដំបង ហើយចែកចាយឯកសារ នោះទៅឱ្យអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបុគ្គលិករដ្ឋាភិបាលនិង ម្ចាស់ជំនួយនានា ។ គោលបំណងនៃរបាយការណ៍នេះគឺដើម្បី

ករណីសិក្សាទីមួយ

ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន នៅពេលជាមួយគ្នានេះការលើក
ទឹកចិត្តដល់សមាជិករបស់បណ្តាញឱ្យចេះរាយការណ៍ត្រឡប់
មកវិញស្តីពីជម្លោះផ្សេងទៀតដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់
ប្រហែលគ្នានៅក្នុងតំបន់របស់គេ។ នៅពេលគេដឹង
ពីបញ្ហាច្រើនទៀត សមាជិករបស់ក្រុមការងារបានចាប់ផ្តើម
ចងក្រងឯកសារលើករណីផ្សេងទៀត ហើយនិងផ្សព្វផ្សាយ
ព័ត៌មានថ្មីនេះ។

**• អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលរៀបចំសិក្ខាសាលា
ជំនាញថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ខេត្ត**

វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានបើកសិក្ខា
សាលាផ្នែកជលផលនៅតាមខេត្តដោយចាប់ផ្តើមនៅក្នុងខែ
តុលា ឆ្នាំ ២០០០ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងរបាយការណ៍ស្តីពី
ជម្លោះនេសាទកើតមានកាន់តែច្រើនឡើង។ សិក្ខាសាលា
ទាំងនោះទទួលបានជោគជ័យច្រើននៅក្នុងការផ្តួចផ្តើមឱ្យ
មានការពិភាក្សាគ្នាស្តីពីជលផលនៅថ្នាក់សហគមន៍ ដោយ
ធានាថាការពិភាក្សាមិនមែនមាននៅត្រឹមតែការប្រជុំរបស់
អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនោះទេ។

តំណាងរបស់សហគមន៍នេសាទ និងអង្គការមិនមែន
រដ្ឋាភិបាលត្រូវបាននាយកដ្ឋានជលផលអញ្ជើញឱ្យមកចូលរួម
នៅក្នុងសិក្ខាសាលាថ្នាក់ជាតិមួយស្តីពីការគ្រប់គ្រងជលផល
ដែលបានប្រារព្ធធ្វើឡើងនៅភ្នំពេញកាលពីខែធ្នូឆ្នាំ២០០០។
សិក្ខាសាលានេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយអង្គការតំបន់ដី
សើមអន្តរជាតិ (Wetlands International) ដែលបាន
ទទួលថវិកាពីអង្គការ Oxfam America ។ ការជួយរបស់
អង្គការ Oxfam អាចធ្វើឱ្យអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
អាចសុំការបញ្ជូនវត្ថុមានរបស់សង្គមស៊ីវិលនិងសមាជិក
សហគមន៍នៅក្នុងសិក្ខាសាលានេះ។ ទោះបីជាការពិភាក្សា
មានផ្ទៃផ្តាភ្ជាប់ តែសិក្ខាសាលាមិនបាននាំទៅរកការបង្កើតផែន

ការការងារមួយទេ ។ នេះគឺជាការបិទវត្ថុមួយដែលជាទីខក
ចិត្តនៅថ្នាក់ជាតិ ។ សិក្ខាសាលាត្រូវបានគេគិតថាបានទទួល
ជោគជ័យខ្លះ ពីព្រោះវាផ្តួចផ្តើមឱ្យមានការពិភាក្សាគ្នានៅ
ថ្នាក់មូលដ្ឋាន ហើយនាំឱ្យអ្នកមូលដ្ឋានមានស្មារតីម្ចាស់ការ
ទទួលខុសត្រូវ។

**• សហគមន៍ដែលទទួលបានការប៉ះពាល់មាត់វិមាន
ការផ្ទាល់**

នៅមុនពេលដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចាប់
ផ្តើមធ្វើការសិក្សាទៅលើបញ្ហាជលផល សហគមន៍នេសាទ
ដែលទទួលបាននូវការប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរបានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ
របស់គេរួចទៅហើយនៅក្នុងការដាក់ការគាបសង្កត់ទៅលើ
រដ្ឋាភិបាល។ ខុទ្ទកាល័យរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី គឺជាគោលដៅ
នៃលិខិតដែលប្រកបដោយការខឹងសម្បាររបស់សហគមន៍
ការធ្វើបាតុកម្មនៅមុខរដ្ឋសភាជាតិ និងការគាបសង្កត់ពី
អន្តរការីនៅក្នុងខុទ្ទកាល័យនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ទោះបីជាវិធី
ធ្វើការតស៊ូមតិបែបនេះពិតជាចេញមកពីបំណងពិតប្រាកដ
នៅក្នុងការគាបសង្កត់ទៅលើរដ្ឋាភិបាលក្តី តែគេពិបាកនឹង
វាស់វែងបានពីប្រសិទ្ធភាពរបស់វាណាស់។ អ្នកខ្លះមានការ
សង្ស័យថា បច្ចេកទេសទាំងនេះមានប្រយោជន៍ណាស់នៅ

សហគមន៍ជាច្រើនមានការអាក់អន់ចិត្តខ្លាំងឡើងៗដោយសារជម្លោះ
ដីខ្លាំងក្លានិងកង្វះដំណោះស្រាយលើបញ្ហានេសាទ។ ជាញឹកញាប់,
សហគមន៍មួយចំនួនបានសម្រេចដោះស្រាយបញ្ហាដោយផ្ទាល់ដៃ
ខ្លួនឯង។ ឧទាហរណ៍ការរឹបអូសឧបករណ៍នេសាទខុសច្បាប់ដូចដែល
បានបង្ហាញតាមរយៈរូបភាពខាងលើដែលកើតឡើងក្នុងខេត្តតាកែវ។

ក្នុងការជំរុញឱ្យរដ្ឋាភិបាលមានការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុង កម្រិតណាមួយ ។

តែលទ្ធផលនៃចំណាត់ការដោយផ្ទាល់នៅតាម លំដាប់សហគមន៍គឺច្បាស់ជាង ។ សូម្បីតែនៅពេលដែលមន្ត្រី របស់រដ្ឋាភិបាលនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកំពុងតែជាប់ រវល់ពិភាក្សាគ្នាលើការកែប្រែច្បាប់ក្តី ក៏នៅមានសហគមន៍ ខ្លះអនុវត្តគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់រួចទៅហើយ ។ ឧទាហរណ៍ នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះការបូមទឹកពង្រឹង ស្រះ បឹង ការឆក់ ត្រី ហើយនិងការអូសអូនដោយប្រើគ្រឿង ចក្រគឺជាការខុសច្បាប់ ។ ចំពោះអ្នកដែលមានទំនាក់ទំនង នៅក្នុងនាយកដ្ឋានជលផលនៅតែបន្តធ្វើដូច្នោះ ដែលគំរាម កំហែងដល់និរន្តរភាពនៃធនធានជលផលសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ សេចក្តីត្រូវការរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ។ សមាជិក សហគមន៍ចាប់ផ្តើមអនុវត្តច្បាប់ដោយដកហូតគ្រឿងចក្រនិង ម៉ាស៊ីនបូមទឹកយកធ្វើជាកសិកម្ម និងចាប់អ្នកប្រព្រឹត្តល្មើស នៅពេលដែលចាំបាច់ ។ ដោយប្រឈមនឹងភស្តុតាងដែលចេះ តែមានច្រើន ផ្នែកមន្ទីរការិយាល័យជលផលនៅតាម មូលដ្ឋានត្រូវសារភាពកំហុស ហើយគោរពសិទ្ធិរបស់ សហគមន៍ ។ សកម្មភាពដោយផ្ទាល់បែបនេះរបស់អ្នករស់ នៅក្នុងមូលដ្ឋាន ឈានទៅកែលំអដីវិភាពរស់នៅចំពោះមុខ របស់សហគមន៍នេសាទបានច្រើនជាងការពិភាក្សានៅលំដាប់ ថ្នាក់លើៗ ។ សកម្មភាពដោយផ្ទាល់រូបរួមសាមគ្គីសហគមន៍ ធ្វើឱ្យសហគមន៍មានលទ្ធភាពច្រើននៅក្នុងការនេសាទ សកម្ម ភាពដោយផ្ទាល់នៅតាមសហគមន៍អាចបង្ហាញដល់អ្នកធ្វើ ច្បាប់ថា លទ្ធភាពទទួលបានសិទ្ធិនេសាទគឺជារឿងរបស់ សហគមន៍ តែមិនមែនជារឿងរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ទេ ហើយវាបង្ហាញឱ្យឃើញថាសហគមន៍មានលទ្ធភាពគ្រប់ គ្រងធនធានជលផលដោយខ្លួនគេ ។ នៅក្នុងករណីនេះសកម្ម

ភាពដោយផ្ទាល់ ធ្វើឱ្យមានការប្រែប្រួលជាវិជ្ជមានទោះបីជា មិនទាន់មានការកែប្រែច្បាប់ក្តី ។

• នាយករដ្ឋមន្ត្រីកាត់បន្ថយឡូតីនេសាទសម្បទាន

នៅថ្ងៃទី២៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០០ នាយករដ្ឋមន្ត្រី បានប្រកាសការកាត់បន្ថយទំហំឡូតីនេសាទសម្បទាន ហើយ បង្វែរទៅឱ្យការនេសាទជាលក្ខណៈ គ្រួសារវិញតាមរយៈ អនុក្រឹត្យជាបន្តបន្ទាប់ដែលចេញឱ្យតាមបណ្តាខេត្តនានា ។ ឡូតីនេសាទណាដែលមានតម្លៃតិចជាង ៣០លាន រៀលត្រូវ បានបំបាត់ចោល ហើយបង្វែរទៅឱ្យសហគមន៍ប្រើប្រាស់ វិញ ។ សេចក្តីផ្តើមការណ៍នេះធ្វើឱ្យសហគមន៍អាចគ្រប់ គ្រងបានច្រើនលើការនេសាទនៅនឹងមូលដ្ឋាន ។ តែបញ្ហា នៅតែមាន ទោះបីតំបន់ឡូតីនេសាទមានការកាត់បន្ថយក្តីតែ ប្រវែងព្រំ ប្រទល់ឡូតីនេសាទមានការកើនឡើងដែល បណ្តាលឱ្យមានជម្លោះកាន់តែច្រើនថែមទៀតរវាងគ្រួសារ នេសាទ និងម្ចាស់សម្បទាន ។

• អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលសាកល្បងគម្រោង សំណាមន៍នេសាទ

ក្នុងខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០១ កន្លងមកនេះ Oxfam/ GB បានចាប់ផ្តើមធ្វើការសាកល្បងគម្រោងកម្មវិធីមួយទៅ លើសហគមន៍នេសាទ ដើម្បីវាយតម្លៃពិក្រិបិតនៃភាពជា កម្មសិទ្ធិលើតំបន់នេសាទសហគមន៍នោះ និងដើម្បីកសាង សមត្ថភាពអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងនាយកដ្ឋានជល ផលក្នុងការរៀបចំសហគមន៍នេសាទ ។ គម្រោងកម្មវិធីសាក ល្បងនេះបានជួបប្រទះការលំបាកមួយចំនួនដោយសារការ លំបាកនៅក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងនាយកដ្ឋានជលផល ខេត្ត និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងដោយសារភាពមិន ច្បាស់លាស់នៃការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គការផ្សេងៗ និង អ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃៗទៀត ។ សហគមន៍មានបទពិសោធន៍

ពិបាកក្នុងការទទួលបាននូវសេចក្តីសម្រេចសម្រាប់ការដាក់ ព្រំដែន ហើយចំពោះអ្នកដែលទទួលបានជោគជ័យនៅតែ ពុំទាន់បានការកំណត់ខ្សែព្រំដែននៅឡើយ ។

• **ការពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីគោលនយោបាយជលផល**

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចចូលរួមនៅក្នុង ការធ្វើពង្រាងអនុក្រឹត្យសហគមន៍ជលផល ដែលមានបំណង រក្សាធនធានជលផលតាមរយៈការចូលរួមរបស់សហគមន៍ នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើធនធានទាំងនោះ និងនៅក្នុង ការពិគ្រោះយោបល់ដែលមានកម្រិតព្រំដែនស្តីពីច្បាប់ថ្មី នៃការនេសាទ ។ ពីដំបូងនាយកដ្ឋានជលផលមានការ អស់អែកនៅក្នុងការចូលរួមក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ ជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងសហគមន៍ ដោយស្មើឱ្យ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើការស្នើសុំយោបល់ជាលាយ លក្ខណ៍អក្សរ តែអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅតែទទួលបាន ក្នុងការបញ្ជូនបញ្ជូនម្ចាស់ជំនួយ អង្គការ និង ទិដ្ឋភាពងារ ដទៃទៀតដែលមានការពាក់ព័ន្ធក្នុងការតស៊ូមតិដោយជោគ ជ័យចំពោះការសុំឱ្យបញ្ជូនអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទៅ ក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ ។

ការពិគ្រោះយោបល់ ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅតាម សហគមន៍ផ្សេងៗ ដើម្បីសុំចម្លើយត្រឡប់ចំពោះអនុក្រឹត្យ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០១ ។ នាយកដ្ឋានជលផល Oxfam/America និង Wetlands International បានរៀបចំសិក្ខា សាលាមួយដើម្បីធ្វើឱ្យមនុស្សគ្រប់ស្រទាប់មានការយល់ដឹង ដូចគ្នាស្តីអំពីសហគមន៍នេសាទ ។ នៅក្នុងសិក្ខាសាលា ប្រធាននាយកដ្ឋានជលផលបានបង្ហាញពង្រាងនៃអនុក្រឹត្យ ស្តីពីសហគមន៍នេសាទ ហើយនិយាយថាគាត់ស្មាតមន៍មតិ យោបល់នានា ។ ដោយកត់សំគាល់ឃើញថាអនុសាសន៍របស់

គេជាច្រើនត្រូវបានដាក់បញ្ចូល អ្នកចូលរួមបានសរសេរ លិខិតសរសើរនាយកដ្ឋានដែលធ្វើការបានល្អ ។ នាយកដ្ឋាន ជលផលបានបញ្ជូនអនុក្រឹត្យទៅក្រសួងកសិកម្ម តែអនុក្រឹត្យ នោះមិនទាន់បានចុះហត្ថលេខាទេ ហើយសំណៅថ្មីក៏មិនទាន់ មានបញ្ចូលអនុសាសន៍ណាមួយរបស់សហគមន៍ ឬ អង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាលឡើយ ។ អនុក្រឹត្យនេះបានបាត់ដោយមិន ដឹងជាធ្លាក់ទៅដល់ថ្នាក់ណាទេហើយក៏មិនឃើញមានចម្លើយ ជាវិជ្ជមានដែរ ។

ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនិងរដ្ឋាភិបាលស្តីអំពី ច្បាប់ទំនងជាមិនទទួលបានជោគជ័យ គឺរដ្ឋាភិបាលយល់ព្រម ចូលរួមពិគ្រោះយោបល់ តែនៅក្រោមការគាបសង្កត់ច្រើន របស់ម្ចាស់ជំនួយតែប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនចង់បោះបង់ការគ្រប់ គ្រងលើដំណើរការនោះទេ ។ ការពិគ្រោះយោបល់មានធ្វើតែ នៅតាមខេត្តមួយចំនួនតូច ហើយបើតាមមើលទើបតែបាន ចាប់ផ្តើមនៅថ្នាក់ជាតិតែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែនៅតែមានការចូល រួមពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធំៗមួយចំនួន ហើយក៏ មិនមានការចូលរួមពីសហគមន៍ដែរ ។ ការមិនចូលរួម នេះអាចមកពីភាពតានតឹងក្នុងការពិគ្រោះយោបល់លើក មុនៗជាមួយនិងសមាជិកសហគមន៍ ។ សូម្បីតែក្រុមដែល គេបានអញ្ជើញឱ្យមកចូលរួមនោះក៏មិនត្រូវបានគេប្រាប់អស់ ពីពេលវេលាដែលត្រូវធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ដែរ នេះជា ហេតុនាំឱ្យមានការចូលរួមតិចតួច ។ ទោះបីមាន ឬមិន មានការពិគ្រោះយោបល់ក្តី ការកែប្រែលើគោលនយោបាយ ជលផលហាក់ដូចជាមិនមាន ។

• **អ្នកតស៊ូមតិបង្កើតជាសម្ព័ន្ធមួយ**

ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងការខកចិត្ត និងទំនាក់ទំនង ដែលចុះខ្សោយជាមួយនាយកដ្ឋានជលផលកាន់តែពិបាក

សម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិក្នុងការបង្កើតបណ្តាញមួយដែលហៅថា ក្រុមសម្ព័ន្ធសកម្មភាពផ្នែកជលផល (FACT) ដែលបានធ្វើការប្រជុំប្រចាំខែនៅភ្នំពេញ ហើយដើរតួជាមធ្យោបាយមួយផ្សេងទៀតសម្រាប់ធ្វើការចរចាក្រៅពីវេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ ការរៀបចំជាបណ្តាញបែបនេះជួយធ្វើឱ្យមានការសម្របសម្រួលការងារកាន់តែល្អរវាងក្រុមដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ ហើយធ្វើឱ្យពួកគេចូលរួមកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ។

យុទ្ធនាការតស៊ូមតិ

• ការរៀបចំបណ្តាញការងារ

ការបង្កើត FACT និងអង្គការដែលជាក្រុមចាប់អារម្មណ៍លើបញ្ហានេសាទរបស់វេទិកាសេរី បានបង្ហាញពីភាពចាំបាច់នៃបណ្តាញដ៏មានប្រសិទ្ធភាពរវាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន សង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋាភិបាល ។ ពេលចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការតស៊ូមតិមានយុទ្ធនាការសិក្ខាសាលាសារធារណៈជាច្រើនដែលបានរៀបចំដោយគ្មានការសម្របសម្រួលគ្នា និងមិនបានបញ្ចូលគ្រប់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ទង្វើនេះបានធ្វើឱ្យមានការលំបាកដើម្បីបង្កើតឱ្យមានចលនាតស៊ូមតិមួយដ៏ពិតប្រាកដ ។ ដើម្បីបង្កើតផែនការការងារនិងយកវាទៅអនុវត្តបាន ទាល់តែបុគ្គលគ្រប់រូបចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនិងប្រកបដោយឆន្ទៈ ។ បើសិនជានរណាម្នាក់ក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងនេះមិនមានឱកាសផ្តល់អនុសាសន៍នៅក្នុងការកំណត់គោលបំណង ឬការធ្វើផែនការទេនោះ គេអាចនឹងមិនយល់ស្របគ្នាលើយុទ្ធនាការដែលត្រូវធ្វើ ។ បណ្តាញអាចជាមធ្យោបាយដ៏មានប្រសិទ្ធភាពបំផុតដើម្បីធានាថាសម្លេងទាំងអស់ត្រូវបានគេស្តាប់ ។ ដំណើរការចងក្រងជាបណ្តាញមិនមែនតែងតែងាយស្រួលនោះទេ ។ គេត្រូវធ្វើការបែងចែកការងារមួយឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពរវាងអង្គការ

និងភាពស្មុគស្មាញ ដែលនឹងកើតមានឡើងនៅពេលពួកគេខិតខំប្រឹងធ្វើការសម្របសម្រួលរវាងក្រុមផ្សេងគ្នា ។

• សកម្មភាពដោយផ្ទាល់របស់សហគមន៍

ផ្ទុយទៅនឹងការសន្និដ្ឋានអំពីសកម្មភាពដោយផ្ទាល់ករណីជលផលបង្ហាញថា សហគមន៍ដែលគាំទ្រច្បាប់ទម្លាប់ជាជាងការមិនគោរពតាមច្បាប់ ។ ជាធម្មតាសកម្មភាពដោយផ្ទាល់ត្រូវបានគេគិតថាជាការមិនគោរពច្បាប់នៅក្នុងលក្ខណៈខ្លះ តាមការពិភាក្សាទៅលើករណីនេះឃើញថាផ្ទុយពីការគិត ។ ដូចនេះបាតុកម្មដែលមានការរៀបចំនិងយុទ្ធនាការសរសេរជាលិខិត ប្រហែលជាមិនសូវមានប្រសិទ្ធភាពដូចការសម្រេចចិត្តរបស់សហគមន៍នៅក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ដែលពួកគេត្រូវការដោយខ្លួនឯង អ្នកតស៊ូមតិបានធ្វើសារទៅរដ្ឋាភិបាលសំដែងពីភាពចាំបាច់ត្រូវរក្សានីតិវិធីច្បាប់ ។ ករណីជលផលគឺស្ថិតនៅក្នុងចំណោមករណីដំបូងៗដែលនៅក្នុងនោះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយនិងសហគមន៍ក្នុងនាមជាដៃគូ អង្គការមើលឃើញពិតម្ល៉ៃនៃសកម្មភាពរបស់សហគមន៍ហើយមិនខិតខំប្រឹងកែប្រែយុទ្ធនាការដែលកំពុងមានរបស់សហគមន៍ ។

• ប្រព័ន្ធឃោសនា

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលប្រើប្រាស់ពេលវេលាដើម្បីធ្វើដំណើរពីទីក្រុងទៅកាន់តំបន់នេសាទ ដើម្បីកសាងទំនាក់ទំនងជាមួយនិងអ្នកកាសែតដែលគេបានអញ្ជើញឱ្យរួមដំណើរជាមួយក្នុងពេលធ្វើទស្សនៈកិច្ចសិក្សា ។ អង្គការ

បណ្តាញអាចជាមធ្យោបាយមួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាពបំផុតដើម្បីធានាថាសម្លេងអ្នកតស៊ូមតិមានប្រសិទ្ធភាពនិងទទួលបានឱកាសដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ។

ត្រូវរក្សាការទាក់ទងនេះដោយចែកចាយរបាយការណ៍ដល់ប្រព័ន្ធឃោសនាដែលបានរួមដំណើរទស្សនៈកិច្ចជាមួយ ។

មេរៀនដែលបានរៀនសូត្រពីយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ

• សកម្មភាពដោយផ្ទាល់របស់សហគមន៍អាចមានប្រសិទ្ធភាពច្រើន

ការតស៊ូមតិមិនមែនសុទ្ធតែត្រូវធ្វើជាមួយនិងអ្នកធ្វើគោលនយោបាយនៅថ្នាក់លើនោះទេ ។ តាមពិតទៅសកម្មភាពដែលធ្វើនៅតាមលំដាប់ថ្នាក់សហគមន៍កន្លងមកក៏មានប្រសិទ្ធភាពល្អទៅលើការរស់នៅរបស់អ្នកដែលពឹងផ្អែកលើការនេសាទច្រើនជាងការធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូល ឬការពិគ្រោះយោបល់នៅថ្នាក់ជាតិទៅទៀត ។ ក្នុងការរឹបអូសយកម៉ាស៊ីនបូមទឹក គ្រឿងប្រដាប់ឆក់ គ្រឿងម៉ាស៊ីន ហើយនាំយកមកកាន់នាយកដ្ឋានជលផល សហគមន៍មូលដ្ឋានបានទទួលជោគជ័យនៅក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ ការរួបរួម និង ការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់សហគមន៍របស់គេ ហើយថែមទាំងបង្កើនលទ្ធភាពរបស់គេនៅក្នុងការនេសាទ ។ សហគមន៍ដែលមានការរៀបរយត្រឹមត្រូវ មានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដែននេសាទដែលរដ្ឋាភិបាលប្រគល់ឱ្យបានច្រើនជាងសហគមន៍ដែលមិនមានការរៀបរយត្រឹមត្រូវ ។ និយាយដូច្នោះមិនមែនមានន័យថា ការបញ្ចុះបញ្ចូល និង ការពិគ្រោះយោបល់មិនមានសារៈសំខាន់នោះទេ ។ ច្បាប់ជលផលដែលមានការកែប្រែត្រឹមត្រូវអាចធ្វើឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋានមានសិទ្ធិច្រើន ។ ផ្ទុយទៅវិញករណីជលផលនេះបង្ហាញថាដោយសារការកែទម្រង់ច្បាប់មានភាពយឺតយ៉ាវ វាត្រូវតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិងសកម្មភាពដោយផ្ទាល់នៅតាមសហគមន៍ ។ ជាញឹកញាប់ចម្លើយតបផ្នែកច្បាប់គឺងាយសម្រេចបានបើសិនជាស្ថានភាពជាក់ស្តែងមានការប្រែប្រួល

ទៅហើយនោះ ។ អ្នកធ្វើច្បាប់កាន់តែមានឆន្ទៈអនុម័តគោលនយោបាយ បើសិនជាការប្រែប្រួលមានរួចស្រេចទៅហើយនោះ ។

• បណ្តាញការងារគឺជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលមានប្រសិទ្ធភាពមួយ ជម្លោះលើការនេសាទមិនមែនជារឿងថ្មីទេ ប៉ុន្តែការតស៊ូមតិដើម្បីសិទ្ធិនេសាទរបស់សហគមន៍គឺនៅថ្មីនៅឡើយ ។ បណ្តាញការងារ និង ការសម្របសម្រួលការងាររវាងក្រុមផ្សេងៗដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ គឺជាការចាំបាច់នៅក្នុងការចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការ ហើយបានជួយច្រើននៅក្នុងការឈានទៅសម្រេចបានជោគជ័យ ។ ការធ្វើការតាមរយៈវេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ហើយនិងការបង្កើត **FACT** អាចធ្វើឱ្យអ្នកតស៊ូមតិចូលរួមនិងសម្របសម្រួលសកម្មភាពរបស់គេ ហើយផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងការបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រដែលប្រកបដោយប្រសិទ្ធផលបំផុត ។

• ការពិគ្រោះយោបល់នានាអាចមានប្រសិទ្ធភាពដែលមានកំណត់

តាំងពីសកម្មភាពយុទ្ធនាការតស៊ូមតិផ្នែកជលផលបានចាប់ផ្តើមឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ មក អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសហគមន៍បានផ្តល់អនុសាសន៍ជាច្រើនទៅក្នុងគោលនយោបាយដែលកំពុងរៀបចំឡើងដោយរដ្ឋាភិបាល ។ តែជាអកុសលពង្រាងនៅក្នុងពេលថ្មីៗបំផុតនៃអនុក្រឹត្យស្តីពីសហគមន៍នេសាទ មិនបានបញ្ចូលមតិស្នើឡើងដោយសហគមន៍ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលឡើយ ។ ការនេះបង្ហាញឱ្យឃើញបញ្ហាពីរយ៉ាង ទីមួយអ្នកធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលផ្នែកជលផលបានគិតថា ដំណើរការបញ្ចុះបញ្ចូលបាន

ជាមួយនិងសមាជិកក្រុមនេះទេ ។ ដូច្នេះអ្នកធ្វើយុទ្ធនាការ គួរតែយល់ពីដំណើរការច្បាប់ ហើយតាមដានយុទ្ធនាការនេះ រហូតដល់ដំណាក់កាលអនុវត្តន៍ការងារ ។ ទីពីរទោះបីមាន ការពិគ្រោះយោបល់ហើយក្តី ក៏គោលនយោបាយដែលដាក់ ចេញមកនោះអាចមិនស្របតាមមតិស្នើសុំទេ ។ ការធ្វើការ ជាមួយនិងដំណើរការនីតិបញ្ញត្តិអាចមានការយឺតយ៉ាវហើយ ផលប្រយោជន៍ ដែលសហគមន៍អាចទទួលបានមិនទាន់ពេលដែល គេចង់បាន ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានដឹងថាគេចាំបាច់ ត្រូវជំរុញបន្តលើការងាររបស់រដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងការបន្តភាព ជិតស្និទ្ធជាមួយនិងក្រសួងនានា ។ ស្ថាប័ននានារបស់រដ្ឋមិន ចង់ឱ្យគេប្រាប់គ្រប់អ្វីៗទាំងអស់ដែលខ្លួនកំពុងតែធ្វើខុសនោះ ទេ ប៉ុន្តែគួរប្រាប់គេពីការប្រែប្រួលជាវិជ្ជមាននៅពេល អនាគតដែលជាប្រយោជន៍ដល់គ្រប់ភាគីទាំងអស់ដែលចូល រួម ។

• **ការកែប្រែលើគោលនយោបាយមិនមែនធានាដល់ការ កែប្រែនៅក្នុងការអនុវត្តទេ**

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានដឹងថាបញ្ហាសហគមន៍ នេសាទ គឺជារឿងពិបាកពិព្រោះមិនមានច្បាប់ ឬបទបញ្ជា ពីមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ដែលអាចបង្ខំឱ្យអាជ្ញាធរខេត្តដោះស្រាយ ជម្លោះជលផលបានទេ ។ ទោះបីអ្នកនយោបាយមានឆន្ទៈ ហើយក្តី ក៏នាយកដ្ឋានជលផលមិនមានមធ្យោបាយសម្រាប់ អនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនេះដែរ ដោយរួមទាំងកម្មវិធី សហគមន៍នេសាទនោះផង ។ ជម្លោះភាគច្រើនមិនត្រូវបាន ដោះស្រាយ ហើយទោះបីមានការអនុម័តលើអនុក្រឹត្យនៅ ក្នុងការកាត់បន្ថយឡូតីនេសាទក្តី ក៏សហគមន៍នៅតែមិនបាន ទទួលអ្វីច្រើនពីធនធានជលផលដែរ ។ បុគ្គលិករបស់អង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសកម្មជនរបស់សហគមន៍នៅតែខ្លាច ចំពោះសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេនៅឡើយ ។

ករណីសិក្សាទីពីរ

ភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុង : សហគមន៍តាមទីក្រុងរួមបញ្ចូលគ្នាដើម្បីសិទ្ធិរបស់ពួកគេ

ភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងនិងយុទ្ធសាស្ត្រការកាត់បន្ថយ

អ្នកក្រនៅក្នុងក្រុងភ្នំពេញដែលមានសរុបចំនួន ២០០ ០០០នាក់ ត្រូវជាមួយភាគប្រាំនៃប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ។ ពួកគេភាគច្រើនរស់នៅក្នុងភាព "អណាធិបតេយ្យ" រស់នៅតាមផ្ទះឈើដែលមិនមានសុវត្ថិភាព ឬខុសច្បាប់ ហើយច្រើនតែនៅតំបន់មានលិចទឹកជំនន់ ។ សាលាក្រុងច្រើនតែចាត់ទុកអ្នកទាំងនេះថា ជាឧបសគ្គចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងហើយដេញគេឱ្យទៅរស់នៅតាមតំបន់ក្រៅក្រុងដែលមិនមានការរៀបចំបានល្អ ។ កន្លែងទាំងនេះមិនត្រឹមតែនៅឆ្ងាយពីកន្លែងធ្វើការរបស់គេប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងជាទីកន្លែងដែលគ្មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាមូលដ្ឋាន និងមិនមានការការពារពីទឹកជំនន់ផង ។ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌបែបនេះ សហគមន៍ភាគច្រើនត្រូវប្រឈមនឹងការរស់នៅតាមកន្លែងមិនស្របច្បាប់នៅទីក្រុងវិញក្នុងរយៈពេលមិនដល់មួយឆ្នាំកន្លះផង ។

• ការឆ្លើយតបលើកិច្ចការ យុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងឆ្នាំ១៩៩៩ [Urban Poverty Reduction Strategy (UPRS)]

UPRS បែរចេញពីការប្រឈមដាក់គ្នារវាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងសាលាក្រុង ហើយធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកភាពជាដៃគូគ្នារវាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល សាលាក្រុង និង សហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ។ មន្ត្រីនានាចាប់ផ្តើមមើលឃើញអង្គការមិនមែន

រដ្ឋាភិបាលថាជាអង្គការមានប្រយោជន៍នៅក្នុងការងារដោះស្រាយបញ្ហាដែលគេមិនអាចដោះស្រាយបាន ។ ដោយមានការយល់ព្រមច្នៃរបស់រដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលយល់ឃើញថាវាមានភាពងាយស្រួលច្រើនដើម្បីធ្វើការឆ្ពោះទៅរកទិសដៅរបស់គេនៅក្នុងការផ្តល់សេវាដល់សហគមន៍ក្រីក្រនៅតាមទីក្រុង ។

• ចរាដ៏យឺតយ៉ាវក្រុមប្រឹក្សាគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ (CDMCs)

ផ្នែកមួយនៃ UPRS គឺការបង្កើត CDMC ។ ក្រុមទាំងនេះត្រូវធ្វើជា "ស្ថាន" រវាងសហគមន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានតាមរយៈ មន្ទីរស្រុក ឬខ័ណ្ឌ ។ ប៉ុន្តែការចាប់ផ្តើមយឺតយ៉ាវនៃដំណាក់កាលទីពីររបស់គម្រោងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅក្នុងភ្នំពេញរបស់កម្មវិធីតាំងទីលំនៅនៃមនុស្សរបស់សហប្រជាជាតិ (UN-Habitat) បានធ្វើឱ្យ CDMC មិនមានការតម្រូវតម្រង់ការងាររយៈពេលមួយឆ្នាំ ។ គេប្រជុំគ្នាមិនបានញឹកញាប់ហើយមិនមានអាណត្តិច្បាស់លាស់សម្រាប់ធ្វើការងារ ។ អភិបាលខ័ណ្ឌនីមួយៗដែលតាមការបញ្ជារបស់សាលាក្រុងទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់លើការចេញសេចក្តីប្រកាស ភាគច្រើនដែលបង្កប់ឱ្យទីលំនៅក្នុងខ័ណ្ឌរបស់គាត់ ហើយគាត់ក៏ជាប្រធាន CDMC ក្នុងសង្កាត់របស់ខ្លួនផងដែរ ។ ការណ៍នេះបង្កើតឱ្យមានទំនាស់ (Conflict of interest) ដែលមិនទាន់ត្រូវបានដោះស្រាយឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ ។

ករណីសិក្សាទីពីរ

• អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលលើយន្តការចងក្រងសហគមន៍

មានអង្គការនៅតាមសហគមន៍ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលយ៉ាងច្រើនដែលកំពុងតែធ្វើការជាមួយនិងអ្នកក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ អង្គការទាំងនោះរួមមាន SUPF, URC, USG, UPWD, Khemera, CSARO, PADEK, UPDF និង ANS ។ យុទ្ធសាស្ត្រដែលអង្គការទាំងនេះយកមកប្រើក៏ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាហើយសុទ្ធតែផ្តោតលើការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យដល់មេដឹកនាំសហគមន៍នៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហារួម ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលថែមទាំងធ្វើការតស៊ូមតិដើម្បីការកែលំអដល់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ។ ទោះមានប្រមិនមានការយល់ព្រមជាផ្លូវការក្តី អង្គការផ្សេងៗបានជួយសហគមន៍ដោយកសាងសាលារៀន និងផ្តល់សេវាអនាម័យតាមតម្រូវការ ។ ការតាមសង្កត់ជាប្រចាំរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងទសវត្សទី ៩០ បានធ្វើឱ្យមន្ត្រីនានាមានការបន្ទុកបន្ថែម ហើយអនុញ្ញាតឱ្យមានការសាងសង់យ៉ាងហោចណាស់មានមួយករណីដែលនៅក្នុងនោះអ្នកដឹកនាំថ្នាក់ស្រុកបានជួយលើកគម្រោងនេះផងដែរ ។

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានលើកទឹកចិត្ត ដល់អ្នកដឹកនាំថ្មីៗរបស់សហគមន៍គិតគូរឱ្យបានជាមុនលើការវេទិកាលំនៅ ។ ដោយកំណត់បានពីកន្លែងតាំងទីលំនៅថ្មីសហគមន៍បាននិយាយជាមួយនិងសាលាក្រុងស្តីពីការផ្គត់ផ្គង់របស់សាលាក្រុងនៅពេលដែលទីកន្លែងរស់នៅថ្មីបានស្នើឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលមានលក្ខណៈមិនគ្រប់គ្រាន់ ។ ទោះបីជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលខិតខំរកកន្លែងរស់នៅថ្មីដែលល្អក្តី សហគមន៍ភាគច្រើននៅតែជ្រើសរើសការរស់នៅតាមសំណង់អាណាធិបតេយ្យ ព្រោះកន្លែងថ្មីស្ថិតនៅឆ្ងាយពីទី

ក្រុងពេកសម្រាប់អ្នកដែលធ្វើដំណើរមកធ្វើការក្នុងទីក្រុង ។ អង្គការជាក់លាក់ មួយចំនួននិងយុទ្ធសាស្ត្រនានារបស់គេរួមមាន :

• កម្មវិធីតាំងទីលំនៅសម្រាប់មនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UN-Habitat)

UN-Habitat បានមកធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៥ មកម្ល៉េះ ។ យុទ្ធសាស្ត្ររបស់គេគឺផ្តល់ថវិកានិងចងក្រងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍របស់សហគមន៍និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ដោយជួយគេនៅក្នុងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលសហគមន៍អ្នករស់នៅក្នុងសំណង់អាណាធិបតេយ្យត្រូវការ ។ ក្នុងពេលថ្មីៗនេះចំណុចគួរយកចិត្តទុកដាក់របស់គេគឺ បែរទៅរកគោលការណ៍ណែនាំលើការតាំងទីលំនៅជាថ្មី បើទោះបីជាគេមានផែនការផ្ទេរការងារនេះទៅឱ្យរដ្ឋាភិបាលនៅត្រឹមខែកក្កដាឆ្នាំ២០០៣ក្តី ។

• សម្ព័ន្ធភាពអាស៊ីលើម្សិសិទ្ធិមានផ្ទះសំបែង (ACHR)

បណ្តាញ ACHR រួមមានអង្គការនៅតាម សហគមន៍និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលអាចប្រើប្រាស់ ម្លប់របស់ ACHR អន្តរជាតិ (ACHR Umbrella) ដើម្បីធ្វើការតស៊ូមតិឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរលើគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ។ ការងាររបស់គេនៅក្នុងប្រទេសអាស៊ីដទៃទៀតក៏ផ្តល់ ផងដែរនូវឧទាហរណ៍ដ៏មានប្រយោជន៍ប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះសម្រាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងស្រុក ។ ACHR លើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើតាមវិធីរបស់ "ក្រុមសន្សំប្រាក់" ដោយលើកឡើងថាបើសិនជាក្រុមសន្សំដែលរឹងមាំនៅតាមសហគមន៍ចាក់បូសនោះ សហគមន៍ក្លាយទៅជាមានការចងបាច់ជាមួយគ្នាបានយ៉ាងរឹងមាំហើយអាចធ្វើការនៅក្នុងទម្រង់មួយដែលមានការរួបរួមគ្នា ។

• មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ជនក្រីក្រក្នុងទីក្រុង (UPDF)

ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយ ACHR សហព័ន្ធសាមគ្គីដើម្បីជនក្រីក្រនៅតាមទីក្រុង (SUPF) និង សាលាក្រុង ។ UPDF បានធ្វើការចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៨ មកដើម្បីផ្តល់កម្ចីសមល្មមដល់អ្នកក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងដែលត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យរើទីលំនៅ ។ ក្នុងការងារជាមួយនិងម្ចាស់ជំនួយ មន្ត្រីសាលាក្រុង សមាជិកសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើការរួមគ្នា UPDF មានបំណងធ្វើជាតំណាងឱ្យភាគីទាំងអស់ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ។ កម្មវិធីដែលត្រូវបានសម្រាប់យកទៅប្រកបការងាររកចំណូល ជាទូទៅទទួលបានជោគជ័យ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ UPDF មានបញ្ហានៅក្នុងការទារមកវិញនូវកម្ចីសម្រាប់ សង់ផ្ទះសំបែង គឺកម្មវិធីត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យគ្រួសារដែលត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យរើទីលំនៅ ។ សហគមន៍គិតថាគេមិនគួរត្រូវសងប្រាក់ខ្ចីវិញទេ ពីព្រោះគេមិនយល់ស្របលើការរើទីលំនៅ នោះ ។

អត្ថិភ័យនៅតំបន់ទន្លេបាសាក់

អត្ថិភ័យចំនួនពីរដងដែលកើតឡើងនៅ ខែ ឧសភា និង ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០១ ធ្វើឱ្យមានការចាប់អារម្មណ៍លើបញ្ហានៃការរស់នៅរបស់មនុស្សនៅតាមសំណង់អណាធិបតេយ្យ ។ ដោយសារផ្ទះទាំងអស់ត្រូវបានសង់ជាប់គ្នាប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ហើយធ្វើអំពើលើ ដូច្នេះអត្ថិភ័យឆាប់លឿនណាស់ធ្វើឱ្យមនុស្សចំនួន២ម៉ឺននាក់គ្មានផ្ទះសំបែង ។ ក្រោយពីមានអត្ថិភ័យភ្លាម អង្គការ USG និងអង្គការដទៃទៀតបានទៅចែកជំនួយនៅនឹងកន្លែង ។ សាលាក្រុងបានឆ្លើយតបដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចែកអំណោយសង្គ្រោះនៅកន្លែងណាផ្សេងពីទីតាំងលំនៅដីជាផ្លូវការនោះទេ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើតាមការ

ដាក់កំហិតបែបនេះ ដោយគិតថាវាជាវិធីតែម្យ៉ាងដើម្បីធ្វើឱ្យជនរងគ្រោះអាចទទួលជំនួយបាន ។ ការនេះបង្កើតឱ្យមានបញ្ហាក្រោយពីមានអត្ថិភ័យមួយទៀតកើតឡើងនៅក្នុងខែធ្នូ ។ កាលពីមុនអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលគោរពតាមការខិតខំរបស់រដ្ឋាភិបាលលើការរើទីលំនៅ ហើយគិតថាខ្លួនមិនមានជម្រើសណាផ្សេងទេ គឺត្រូវតែធ្វើតាមម្តងទៀត ។ UN-Habitat ក៏បានជួយផងដែរលើការរៀបចំទីតាំងរស់នៅថ្មី ទីមួយសម្រាប់ជនរងគ្រោះ ដែលជាការធ្វើឱ្យរដ្ឋាភិបាលរឹតតែពង្រឹងគោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ខិតខំប្រើប្រាស់រឿងអត្ថិភ័យដើម្បីទាក់ទាញការយកចិត្តទុកដាក់ពីប្រព័ន្ធឃោសនាចំពោះបញ្ហារបស់អ្នកក្រីក្រនៅតាមទីក្រុង តែសន្តិសីទកាសែតមិនបានទទួលជោគជ័យទេនៅក្នុងការធ្វើឱ្យមានការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់មកលើបញ្ហានោះ ។

ការសងការគ្នារបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងការពង្រីកផ្លូវជាតិលេខ១

ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) បានធ្វើការពង្រីកផ្លូវជាតិលេខ ១ ដោយចែងថាអ្នកដែលត្រូវរើទីលំនៅនឹងត្រូវទទួលបានសំណងទូទាត់ ។ ADB សុំឱ្យមានអ្នកតាមដានឯករាជ្យមួយទៅលើគម្រោង ហើយវេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក៏បានបង្កើតក្រុមអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ធ្វើការតាមដាន ។ ពីដំបូងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមិនធ្លាប់ធ្វើការជាមួយគ្នាទេហើយមានការពិបាកនៅក្នុងការសម្របទៅតាមសម្ព័ន្ធយុទ្ធនាការដែលចងជាបណ្តាញ ។ គេត្រូវរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររបស់គេឡើងវិញដើម្បីឱ្យអង្គការនីមួយៗមានចំណែកនៅក្នុងយុទ្ធនាការទាំងមូលជាជាងបង្កើតឱ្យមានជាកម្មវិធីតូចៗដាច់ៗពីគ្នា ។ ក្នុងលក្ខណៈជាក្រុមមួយដែលមានការសហការគ្នា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

ករណីសិក្សាទីពីរ

ខាងឆ្វេង : ការខូចខាតដោយអគ្គិភ័យនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០០២ នៅប្រាក់តាន់ប៉ា

ការចរចារបស់គណៈកម្មការសហគមន៍ជាមួយអាជ្ញាធរ ដើម្បីធានាឱ្យមានទីតាំងលំនៅឡើងវិញ មានភាព សមរម្យដែលត្រូវបានជ្រើសរើសយោងតាមលក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យរបស់សហគមន៍ ។

ទាំងនោះបានរៀបចំការទាមទារមួយដោយសុំឱ្យមាន គោលនយោបាយច្បាស់លាស់មួយស្តីពីការរើទីលំនៅ ។ សាលាក្រុងបានចូលរួមនៅក្នុងសន្និសីទរបស់អង្គការទាំងនោះ នៅខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០១ ស្តីពីបញ្ហានេះ ប៉ុន្តែនៅមិនទាន់ ឆ្លើយតបលើការទាមទាររបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង ADB ដែលសុំឱ្យមានគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិមួយស្តី ពីការរើទីលំនៅ ។

ការអភិវឌ្ឍន៍ជំរុញមានក្រោយពេលមានអគ្គិភ័យ នៅប្រាក់តាន់ប៉ា

នៅថ្ងៃទី ២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០២ សហគមន៍មួយ ដែលរស់នៅលើដំបូលប្រាក់តាន់ប៉ាត្រូវបានភ្លើងឆេះ ហើយ មនុស្សចំនួន៣០០គ្រួសារត្រូវជម្លៀសចេញ ។ នៅពេលនោះ សាលាក្រុងបានអនុវត្តន៍នយោបាយពិមុនរបស់គេ ដោយបង្ខំ ឱ្យធ្វើការរើទៅនៅកន្លែងផ្សេង ។ សំណាងល្អអង្គការ UNDP នៅពេលនោះកំពុងតែពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវការ ផ្តល់ថវិកាសម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្រ UPRS ហើយអង្គការមិន

មែនរដ្ឋាភិបាលអាចប្រើប្រាស់ឥទ្ធិពលនេះ ដើម្បីជំរុញរដ្ឋាភិ បាលឱ្យរងចាំ ។ អង្គការបានធ្វើឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ តាមរយៈប្រព័ន្ធយោសនា ហើយទូរស័ព្ទជាច្រើនសារទៅកាន់ សាលាក្រុងដើម្បីបន្ថែមការគាបសង្កត់របស់ម្ចាស់ជំនួយ ។ ទីជម្រកបណ្តោះអាសន្នត្រូវបានសង់ឡើងដរាបណាក្រុងបាន កន្លែងសមស្របមួយដែលសហគមន៍នោះព្រមរើទៅនៅ ។ រយៈពេលរងចាំនេះបានបន្ថយបន្ថយភាពតានតឹងរវាង សហគមន៍ និង រដ្ឋាភិបាល ហើយធ្វើឱ្យអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អាចក្រោងផែនការបានសមស្របលើទីតាំងថ្មីនោះ ដោយធ្វើ ឱ្យមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិ បាល និងអង្គការនៅតាមសហគមន៍ អាចប្រើប្រាស់បទ ពិសោធន៍ល្អនេះធ្វើជាគំរូមួយទុកសម្រាប់ដោះស្រាយជាមួយ និងរដ្ឋាភិបាល លើរឿងបណ្តេញមនុស្សចេញនៅពេល អនាគត ។

យុទ្ធសាស្ត្រនៅក្នុងការតស៊ូមតិ

- **ការចងក្រងសហគមន៍**

ការចងក្រងសហគមន៍គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រយ៉ាងសំខាន់ ដែលបានប្រើប្រាស់ដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាច្រើន ដោយធ្វើការលើរឿងភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុង ។ ទិសដៅ គឺចង់ធ្វើឱ្យមេដឹកនាំសហគមន៍ និងអាជ្ញាធរបានជួបគ្នាដើម្បី បង្កើតជាដំណោះស្រាយដែលភាគីទាំងសងខាងយល់ព្រម ទៅវិញទៅមក ។ អ្នកតស៊ូមតិប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសពីរជា សំខាន់ ចងក្រងសហគមន៍នៅជុំវិញការព្រួយបារម្ភ ឬបញ្ហា និងបង្កើតក្រុមសន្សំប្រាក់ដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចេះ រូបរួមគ្នា ។ បច្ចេកទេសទាំងពីរនេះមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុង ការធ្វើឱ្យសហគមន៍បានចូលរួមគ្រប់ជំហានទាំងអស់នៃ ដំណើរការ ដើម្បីឱ្យគេគិតថាទទួលបានជោគជ័យជាងគេ ជាជាងជម្រើសរបស់ស្ថាប័នខាងក្រៅ ។

- **ការបញ្ចុះបញ្ចូល**

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើនគិតថាមាន ប្រសិទ្ធភាពខ្លាំងជាង បើគេធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលមន្ត្រីមូលដ្ឋាន ជាជាងមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ ។ ដូច្នេះគេផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ របស់គេទៅលើមន្ត្រីរាជការនៅនឹងមូលដ្ឋាន និងអាជ្ញាធរ ស្រុក ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលប្រើប្រាស់ការប្រជុំ ប្រចាំសប្តាហ៍របស់ UN-Habitat ជាមួយនិងផ្នែកទទួល បន្ទុកលើការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងរបស់សាលា ក្រុងភ្នំពេញដើម្បីធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលលើបញ្ហាផ្សេងៗ និង ចេញធ្វើការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់ជាមួយនិងមន្ត្រីខ័ណ្ឌនិង ក្រុង ។ ទិសដៅចុងបញ្ចប់គឺផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់មេដឹក នាំសហគមន៍នៅក្នុងការបន្តការងារបញ្ចុះបញ្ចូលដោយគ្មាន វត្តមានរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។

- **ប្រព័ន្ធឃោសនា**

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមានការយឺតយ៉ាវនៅក្នុងការ ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធឃោសនាឱ្យបានសមស្រប ។ ស្ថានភាពនៅ ប្តូរគ្នា (នៅទីនោះសហគមន៍ត្រូវបានគេហាមមិនឱ្យសង់ ឡើងវិញលើជម្រករបស់គេដែលត្រូវបានបំផ្លាញ) បានទាក់ ទាញការយកចិត្តទុកដាក់គ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកកាសែតល្អមធ្វើ ឱ្យសាធារណៈជនមានការចាប់អារម្មណ៍ ។ ក្រោយពីមាន បទពិសោធន៍ល្អបែបនេះមក អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបាន ចាប់ផ្តើមយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើអំណាចនៃការផ្សព្វផ្សាយ តាមប្រព័ន្ធឃោសនា ។ ឥឡូវនេះបុគ្គលិករបស់អង្គការមិន មែនរដ្ឋាភិបាលមានលេខទូរស័ព្ទរបស់អ្នកកាសែត ហើយ តែងតែប្រាប់គេនៅពេលមានវិបត្តិអ្វីមួយកើតឡើង ។ ក្រៅ ពីនេះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅមានព្រឹត្តិប័ត្រឯករាជ្យ ដែលបានចែកចាយទៅឱ្យសហគមន៍និងសាលាក្រុង ប៉ុន្តែ ដោយសារតែមានការបោះពុម្ពផ្សាយមានចំនួនតិចនោះវាមិន អាចយកធ្វើជាតំណាងឱ្យកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រុមទាំង ឡាយនៅទីក្រុងបានឡើយ ។

មេរៀនដែលបានរៀនសូត្រពីយុទ្ធសាស្ត្រការតស៊ូមតិ

- **ការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយនិងកម្មវិធី**

ទោះបីជាមានការជឿនលឿនច្រើននៅក្នុងទំនាក់ទំនង របស់សហគមន៍នីមួយៗជាមួយនិងអាជ្ញាធរស្រុកក្តី តែ ចលនាការតស៊ូមតិមានទ្រង់ទ្រាយធំដើម្បីអ្នកក្រីក្រនៅតាមទី ក្រុងបានឆ្លងកាត់នូវការតស៊ូដែរ ។ ទំនាក់ទំនងរវាងអ្នក តស៊ូមតិ និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលជាទូទៅមានភាពតានតឹង ។ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៩ មកសាលាក្រុងកាន់តែប្រកាន់ជំហរតឹង តែងប្រឆាំងនិងការខិតខំរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ហើយស្ថានភាពដូចជាការរើទីលំនៅជាថ្មីក្រោយមានអគ្គិ ភ័យនៅឆ្នាំ ២០០១ បង្ហាញពីការមិនមានឆន្ទៈធ្វើការសម្រុះ

សម្រួល ។ ការមិនទទួលជោគជ័យលើការរៀបចំគោលនយោបាយសម្រាប់រយៈពេលយូរអង្វែង ដែលជាការបង្ខំឱ្យបញ្ហានេះត្រូវបានពិនិត្យដោះស្រាយទៅតាមករណីមួយៗដោយឡែកៗ ហើយធ្វើឱ្យសហគមន៍មិនមានឱកាសរួបរួមគ្នាដើម្បីបង្កើនកំលាំងនៅក្នុងការតស៊ូមតិ ។

• កសាងសមត្ថភាពរបស់អង្គការនៅតាមមូលដ្ឋាន និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

ក្រុមនានានៅក្នុងមូលដ្ឋានបានទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីការធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយប្រើប្រាស់បណ្តាញរបស់គេដើម្បីរៀនសូត្រពីដំណោះស្រាយផ្សេងទៀតចំពោះបញ្ហារួម ។ សមាជិកសហគមន៍ក៏ត្រូវបានគេបង្រៀនដែរថា ការប្រឹងប្រែងរួមគ្នាមានប្រសិទ្ធភាពជាងយុទ្ធនាការដែលធ្វើទៅមិនស្រុះគ្នា ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើននៅតែមើលឃើញថា តំបន់ភូមិសាស្ត្រគឺជាលក្ខណៈកំណត់របស់សហគមន៍ ដូច្នេះគេមិនធ្វើការតស៊ូមតិដើម្បីបញ្ហារួមដែលសហគមន៍ផ្សេងៗអាចមានការពាក់ព័ន្ធគ្នាឡើយ ។ កម្មវិធីដូចជា កម្មវិធីស្តីពីសិទ្ធិលើផ្លូវច្បាប់ និងសិទ្ធិនារីរបស់អង្គការ USG មានបទពិសោធន៍ទទួលជោគជ័យគ្រប់គ្រាន់ជាមួយនិងកម្មវិធីជួបអ្នកលក់ដូរតូចតាចដើម្បីបង្ហាញថាការតស៊ូមតិដែលផ្តោតទៅលើបញ្ហាមួយ មានប្រសិទ្ធភាពជាងការតស៊ូមតិដែលផ្តោតលើតំបន់ភូមិសាស្ត្រ ។ ដូច្នេះអ្នកតស៊ូមតិដើម្បីអ្នកក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងគួរតែចាប់ផ្តើមសម្របសម្រួលយុទ្ធសាស្ត្ររបស់គេដើម្បីបញ្ចូលឱ្យបានច្រើននូវអ្នកក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងដែលទទួលបានការប៉ះពាល់ ។

• បណ្តាញការងារ

ទោះបីជាការងាររបស់វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការពង្រីកផ្លូវជាតិលេខ ១ ត្រូវបានគេមើល

ឃើញថាបានទទួលជោគជ័យដោយសារមានការចូលរួមរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលច្រើនក្តី តែជាទូទៅគេមានការសម្របសម្រួលការងារតិចតួច ។ នៅក្នុងចំណោមក្រុមបណ្តាញការងារ គេបានដាក់ចេញនូវគោលបំណងតស៊ូមតិជាក់លាក់តិចតួចដែលត្រូវកំណត់ ហើយថែមទាំងគោលបំណងជាក់លាក់ទាំងនោះមិនច្បាស់លាស់ទៀតផង ។ ការប្រជុំរបស់ក្រុមការងារត្រូវបានគេមើលឃើញថាមិនសូវមានប្រយោជន៍ ដោយមិនមានចេញសកម្មភាពអ្វីក្រៅពីការពិភាក្សាទេ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនីមួយៗគួរតែប្រើប្រាស់ភាពដូចគ្នានៃយុទ្ធនាការតស៊ូមតិ ដើម្បីរួមបញ្ចូលការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គេ ។ គួរឱ្យស្តាយ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលច្រើនតែគិតគូរតែនៅតំបន់តូចៗដោយមិនដឹងពីជោគជ័យ ឬបរាជ័យរបស់សហគមន៍នៅក្បែរខាងទេ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការនៅតាមសហគមន៍គួរតែមើលឃើញពីចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយរបស់គេផ្ទាល់ ហើយផ្តោតទៅលើយុទ្ធសាស្ត្រខ្លះដែលឆ្លើយតបបានល្អទៅនឹងអ្វីដែលគេធ្វើហើយមានដំណើរការល្អ ។ ឧទាហរណ៍ក្រុមដែលមានសមាជិកច្រើនមានបុគ្គលិកជំនាញបច្ចេកទេសអាចជួយបង្កើតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ហើយជួយបណ្តុះបណ្តាលសមាជិកសហគមន៍ ចំណែកក្រុមដែលមានជំនាញច្បាស់លាស់លើការតស៊ូមតិអាចធ្វើការលើផ្នែកនយោបាយ ។ ការបែងចែកការងាររបៀបនេះនឹងជួយឱ្យក្រុមមានអ្នកផ្តល់ជំនួយ ដោយមិនចាំបាច់ទៅប្រកួតប្រជែងគ្នារកជំនួយសម្រាប់កិច្ចការប្រហាក់ប្រហែលគ្នានោះទេ ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ក : សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

និង ប្រតិបត្តិការ

គោលបំណងនៃសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានគឺចង់ជម្រាបសារព័ត៌មានព្រឹត្តិការណ៍ ឬបញ្ហាអ្វីមួយតាមរយៈពាក្យពេជ្រសំខាន់ៗដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាអ្នកត្រូវធ្វើច្បាប់ចម្លងទាំងឡាយទៅកាន់សារព័ត៌មានជាភាសាខ្មែរ ឬអង់គ្លេស អាស្រ័យទៅតាមសារព័ត៌មាននោះ ។ សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានគួរមាន :

- មិនលើសពីមួយទំព័រ
- មានព័ត៌មានទាំងអស់ទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិការណ៍ឬបញ្ហាអ្នកណា អ្វី នៅពេលណា (ទាំងម៉ោងទាំងថ្ងៃខែ) ទីកន្លែងណា និង ហេតុអ្វីក៏វាមានសារៈសំខាន់ ។
- មានចំណងជើងដែលបញ្ជាក់យ៉ាងខ្លីនិងលំអិតពីហេតុផលដែលសារព័ត៌មានធ្វើឱ្យមានការចាប់អារម្មណ៍ ("មានមនុស្សក្រីក្រនៅភ្នំពេញ" ចំណងជើងនេះមិនធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធឃោសនាមានការចាប់អារម្មណ៍ច្រើនដូចចំណងជើងថា "ភាពក្រីក្រនៅតាមទីក្រុងធ្វើឱ្យអត្រាអ្នកកើតជំងឺអេដស៍ឡើងខ្ពស់" នោះទេ) ។
- គូសបញ្ជាក់លើចំណុចសំខាន់ៗ ដោយសរសេរអក្សរឱ្យដិតខ្លាំង ឬធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានលក្ខណៈលេចខុសពីអក្សរដទៃទៀត ។
- ផ្តល់ព័ត៌មានច្បាស់លាស់សម្រាប់ធ្វើការទាក់ទងដល់នរណាម្នាក់ដែលដឹងច្បាស់ពីបញ្ហាដោយរួមទាំងលេខទូរស័ព្ទ និងភាសាដែលចេះ ។

ការណែនាំខ្លះៗដទៃទៀតដែលអ្នកគួរចាំទុកនៅក្នុងចិត្ត :

- កុំបញ្ជូនសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានច្រើនពេកទៅកាន់មនុស្សដដែលៗ ។ ប្រសិនបើអ្នកចាប់ផ្តើមធ្វើចំនួន ៤ ឬ ៥ ក្នុងមួយអាទិត្យ នោះនឹងមិនមានអ្នកមើលទេ ។

ធ្វើសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាននៅពេលណាដែលមានហេតុផលច្បាស់លាស់នៅក្នុងការជម្រាបឱ្យគេដឹង ពោលគឺរង់ចាំព្រឹត្តិការណ៍មួយដែលប្រព័ន្ធឃោសនាអាចផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ ។

- ចូរធ្វើសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានជាមុន (យ៉ាងហោចណាស់ ៤-៥ ថ្ងៃមុន) តែកុំឱ្យមុនយូរពេករហូតនាំឱ្យគេភ្លេច ។ ការ រំលឹកមុនមួយថ្ងៃ ឬ ក្នុងថ្ងៃព្រឹត្តិការណ៍ក៏ជាការល្អដែរ ។ ចូរចាំថាការសែតមិនមែនចេះតែចេញរាល់ថ្ងៃនោះទេ ។ ពេលខ្លះអ្នកត្រូវធ្វើសេចក្តី ផ្សាយនោះទៅដល់កាសែតឱ្យបានមុនពេល ដើម្បីគេអាចយកវាទៅចុះនៅក្នុងកាសែតរបស់គេ ហើយឱ្យគេផ្សាយមុនពេលព្រឹត្តិការណ៍របស់អ្នក ។ យកល្អអ្នកគួរតែកំណត់ពេលវេលានៃការរៀបចំរបស់អ្នក ឱ្យត្រូវនឹងថ្ងៃខែរបស់កាសែតខ្មែរធំៗ ។
- មិនត្រូវផ្សាយតែតាមកាសែតខ្មែរប៉ុណ្ណោះទេ ចូរធ្វើព័ត៌មានទាំងនោះតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច ដែលភាគច្រើនពួកគេមានការិយាល័យនៅទីនេះ ។
- អ្នកអាចសុំឱ្យកាសែតរង់ចាំចុះផ្សាយព័ត៌មាន បើអ្នកចង់ធ្វើសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានទៅបានឆាប់ដើម្បីធ្វើការសម្របសម្រួលលើ ការចាប់អារម្មណ៍របស់ ប្រព័ន្ធឃោសនា និងសម្របសម្រួលព្រឹត្តិការណ៍ដែលរៀបចំពិសេសណាមួយ ។ នៅប្រទេសកម្ពុជា អ្នកអាចសុំឱ្យការសែត Cambodia Daily រង់ចាំរហូតដល់ថ្ងៃសុក្រដើម្បីអាចឱ្យសេចក្តីប្រកាសនោះត្រូវបានយកទៅចុះផ្សាយនៅក្នុងកាសែត Cambodia Daily និង Phnom Penh Post នៅថ្ងៃជាមួយគ្នា ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ក : សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

- អ្នកអាចដកស្រង់សម្តីរបស់អ្នកឯកទេស នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសពតិមានរបស់អ្នក ដែលបង្ហាញពីភាពមានមានទំនាក់ទំនងនៃបញ្ហា ព្រមទាំងប្រាប់ទៅឱ្យអ្នកកាសែតដឹងពីអ្នកដែលត្រូវធ្វើការសម្ភាសជាមួយ ។ អ្នកយកពតិមានល្អមិនមែនគ្រាន់តែទទួលយកសេចក្តីដកស្រង់សេចក្តីប្រកាសពតិមានរបស់អ្នកដោយមិនផ្ទៀងផ្ទាត់ប្រភពរបស់វានោះទេ ។ អ្នកសារពតិមាននិងស្វែងរកមនុស្សដែលអ្នកចង់ឱ្យគេរាយការណ៍អំពីស្ថានការណ៍ ។

ពតិមានចុងក្រោយបង្ហាញពីសេចក្តីប្រកាសពតិមានដែលមិនល្អ ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាសេចក្តីប្រកាសពតិមានបីជាគំរូ ។ គំរូពីរដំបូងគឺជាសេចក្តីប្រកាសពតិមានដែលល្អធ្វើតាមការណែនាំដូចដែលនិយាយមកខាងលើ ។ សេចក្តីប្រកាស

លោក សុខ សំរឿន ឆ្លើយសំណួររបស់អ្នកយកពតិមានបន្ទាប់ពីសន្តិសិទ្ធិកាសែត

គំរូនៃសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានដើម្បីជម្រាបអំពីព្រឹត្តិការណ៍

ផ្នែកសញ្ញាអង្គការរបស់អ្នក

ទីកន្លែងរបស់អង្គការ

ទូរស័ព្ទ :.....ទូរសារ :.....

អាសយដ្ឋាននៅក្នុងវិបសៃ

ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន

(ឈ្មោះអង្គការ)

(ចំណងជើងព្រឹត្តិការណ៍)

កាលបរិច្ឆេទ:.....

កម្មវត្ថុនៃសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

សេចក្តីពន្យល់បន្ថែមស្តីអំពីព្រឹត្តិការណ៍

(ខ្លឹមសារសំខាន់ៗ មិនដែលជាប់ច្បាប់នូវព័ត៌មានដូចជាតំបន់ដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រឹត្តិការណ៍និងទង្វើទាំងឡាយដែលកំពុងត្រូវបានប្រារព្ធឡើង)

(ខែ ថ្ងៃ ឆ្នាំ)

(ទីកន្លែង)

(អ្នកសារព័ត៌មានត្រូវបានអញ្ជើញដើម្បីយកព័ត៌មាននិងថតរូបភាពផ្សេងៗ)

កថាខ័ណ្ឌដំបូងគួរតែរាយឈ្មោះអ្នកចូលរួមសំខាន់ៗដែលចូលរួមក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយរបស់អ្នក ។ ឧទាហរណ៍ ដូចជា: **នាមនិងមុខនាមប្រាប់មន្ត្រីថ្នាក់ក្រសួង** ផ្សេងៗ និង **អ្នកមានមុខនាមខ្ពស់** ព្រមទាំង **មុខតំណែង** ដែលមកពីអង្គការចាត់តាំងរបស់លោក-អ្នក និងសមាជិកផ្សេងទៀតនៃសាខាដែលនឹងមកចូលរួមនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នោះ ។

សូមនិយាយពន្យល់រៀបរាប់ឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីអ្នកដែលបានគាំទ្រចំពោះសកម្មភាពរបស់អ្នក ។ ប្រសិនបើអាច សូមបង្ហាញទាំងឈ្មោះស្ថាប័នផ្តល់ជំនួយទាំងឡាយ ព្រមទាំងបង្ហាញឱ្យដឹងអំពីចំនួនទឹកប្រាក់ដែលពួកគេបានចូលរួមធ្វើវិភាគទាននោះផង ។ ត្រូវបង្ហាញនូវហេតុផលឱ្យបានច្រើនហើយច្បាស់លាស់ថា តើលុយត្រូវបានយកទៅសម្រេចធ្វើអ្វីខ្លះ ។ បើអ្នកអាច គួរបង្ហាញឈ្មោះអ្នកជួយគាំទ្រផ្សេងៗទៀតនៅក្នុងគម្រោងនេះផង ។

ការពិពណ៌នាសង្ខេបរបស់អង្គការលោក-អ្នក, ដោយរួមនូវសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អង្គការ, តួអង្គសំខាន់ៗ, កាលបរិច្ឆេទនៃការចាប់ផ្តើមនិងការពិពណ៌នាសង្ខេបនៃគម្រោងផ្សេងៗទៀតដែលលោក-អ្នកពាក់ព័ន្ធជាមួយ ហើយដែលគាំទ្របេសកកម្មរបស់លោក-អ្នកផងដែរ ។ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យកថាខ័ណ្ឌនេះខ្លី, តែវាជាឱកាសល្អសម្រាប់ជម្រាបតួអង្គដែលមានឥទ្ធិពលរបស់លោក-អ្នកឱ្យបានដឹងអំពីការងារ និងកម្លាំងបណ្តាញរបស់លោក-អ្នក ។

ឧបសម្ព័ន្ធ គ : សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

គំរូសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : ការប្រកាសនូវការជួបប្រជុំ និង ការបញ្ចុះបញ្ចូលថ្នាក់មន្ត្រី

រូបសញ្ញាសំគាល់ ឬ ឈ្មោះអង្គការទាំងឡាយដែលបង្កើតបណ្តាញ

ទីតាំងរបស់អង្គការ

ទូរស័ព្ទ.....ទូរសារ.....

អាសយដ្ឋាននៅក្នុងវែបសៃ

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

(ឈ្មោះអង្គការទាំងឡាយដែលចូលរួម)

កាលបរិច្ឆេទ :.....

កម្មវត្ថុនៃសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

បណ្តាញការងារ HIV/AIDS នឹងដើរកូនដើម្បីប្រឆាំងនឹងកង្វះយន្តការក្នុងការទទួលបានថ្នាំពេទ្យ និងដាក់ស្នើនូវការ
ទាមទារមួយចំនួនទៅក្រសួងសុខាភិបាល ។

(ថ្ងៃ, ខែ, ឆ្នាំ)

(ទីតាំងដែលដំណើរកូននឹងចាប់ផ្តើម និង បញ្ចប់)

បន្ទាប់ពីដំណើរកូនរួច, ក្រុមសកម្មជននឹងប្រមូលគ្នានៅ ..... ដើម្បីដាក់ជូននូវសំណើនៃការទាមទារនានា
មួយចំនួនសំដៅទៅរកឯកឧត្តម ..... និងមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលសំខាន់ៗនៅទីនោះ។ នាយកអង្គការ ..... ព្រម
ទាំងនាយកអង្គការ..... និងអង្គភាព ..... និងអំពាវនាវ ជម្រាបមន្ត្រី
ថ្នាក់ខ្ពស់នានាអំពីបញ្ហាដែល បណ្តាញចង់ជួយដោះស្រាយឱ្យប្រសើរឡើង ។

អង្គការ (សរសេរគ្រប់ឈ្មោះអង្គការដែលចូលរួមគាំទ្រ) រៀបចំដំណើរកូន, និងបញ្ចុះបញ្ចូលមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលដែលជាកំលាំង ស្រួច
ក្នុងចលនាដើម្បីនាំយកនូវបញ្ហា HIV/AIDS ដើម្បីដាក់ឱ្យទៅជាគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល ។ ផ្នែកសារ
ព័ត៌មានត្រូវបានអញ្ជើញដើម្បីចូលរួមក្នុងជំនួបរវាង NGOs និងក្រសួងនៅ..... ថ្ងៃទី..... នៅម៉ោង ..... ដើម្បីជា
ឱកាសក្នុងការចត្តារូប និង សំណួរ-ចម្លើយ ។

សេចក្តីពិពណ៌នាសង្ខេបរបស់អង្គការលោក-អ្នក សេចក្តីថ្លែងការបេសកកម្ម តួអង្គសំខាន់ៗ កាលបរិច្ឆេទនៃការចាប់ផ្តើម និងការ
ពិពណ៌នាសង្ខេបនៃគម្រោងផ្សេងៗទៀតដែលលោក-អ្នកពាក់ព័ន្ធជាមួយ ហើយដែលគាំទ្របេសកកម្មរបស់ លោក-អ្នក ផងដែរ ។

លេខអង្គការអន្តរជាតិ : ដ ៧៧៧៧៧

ឧទាហរណ៍ ចំពោះទង្វើដែលពុំគួរធ្វើ

ការបញ្ជូនព័ត៌មានដំបូង

ភាពក្រីក្រនៅតែជាបញ្ហាសម្រាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ

១០ សីហា ២០០២

អ្នកជំនាញជាច្រើនមកពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលចំនួន ៥ នៅក្នុងស្រុកដែលបានឧទ្ទេសនាមការស្រាវជ្រាវបានផ្តល់នូវសំណើរក្នុងឱកាសសន្និសីទកាលពីពេលថ្មីៗនេះថា ភាពក្រីក្រនៅក្នុងទីក្រុងនៅតែជាបញ្ហាសម្រាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ ។ បន្ទាប់មកពួកគេបានបង្ហាញអំពីអ្វីដែលអង្គការរបស់ពួកគេបាននិងកំពុងធ្វើលើបញ្ហា និងបានស្នើសុំបង្កើនការជួយគាំទ្រពីសំណាក់ម្ចាស់ផ្តល់ជំនួយលើសកម្មភាពទាំងនេះ ។ ពួកគេមានអារម្មណ៍ថាការស្វែងរកនូវការជួយគាំទ្រពីម្ចាស់ជំនួយគឺមានភាពងាយស្រួល ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍ថ្មីៗនេះបានធ្វើឱ្យភាពក្រីក្រនៅទីក្រុងកាន់តែមានកំណើនឡើងចំពោះការសំគាល់ឃើញរបស់សាធារណជន ។

នៅប៉ុន្មានថ្ងៃទៀត អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាច្រើននឹងមានការប្រជុំជាមួយមន្ត្រីក្នុងស្រុកមួយចំនួនដើម្បីធ្វើការពិភាក្សាអំពីសន្និសីទនិងសមិទ្ធផលស្រាវជ្រាវរបស់ពួកគេ ។ ក្រោយពីកិច្ចពិភាក្សាទាំងនេះអង្គការទាំងអស់រំពឹងថានឹងបានរៀបចំគម្រោងផែនការសកម្មភាពដែលរួមបញ្ចូលនូវការគាំទ្រនៅក្នុងស្រុក ។ លោក..... ប្រធានផ្នែកកម្មវិធីរបស់អង្គការក្នុងស្រុកមួយបាននិយាយថា " ការបញ្ជូនសហគមន៍ឱ្យចូលរួមគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ " ។ អង្គការរបស់លោក ..... កំពុងឈរមុខគេក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទៅលើការងារអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ដើម្បីដោះស្រាយភាពក្រីក្រនៅទីក្រុង ។ ពួកគេជឿថាសហគមន៍ទាំងឡាយគួរមានសិទ្ធិជ្រើសរើសនូវទីតាំងដើម្បីតាំងទីលំនៅរបស់ពួកគេឡើងវិញ ។

ដោយសារកម្មវិធីទាំងនេះត្រូវការការគាំទ្រជាសាធារណៈ យើងចង់ឱ្យលោកមានការកត់ត្រាបញ្ហាខ្លះៗក្នុងកំណត់ត្រារបស់លោក ។

អរគុណចំពោះការគាំទ្រកន្លងមករបស់អ្នក ។

លោក (ឈ្មោះ.....)

សំគាល់ :

នេះគឺជាឧទាហរណ៍នៃសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានដែលគ្មានប្រសិទ្ធភាពដោយមូលហេតុមួយចំនួន ។ ទីមួយ ខ្លះនូវព័ត៌មានទាក់ទងទៅនឹងព្រឹត្តិការណ៍ ឬ សកម្មភាពជាក់លាក់ណាមួយ ។ បន្ថែមពីលើនេះទៅទៀត វាមានលក្ខណៈទូលំទូលាយពេកមិនទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍ពីសារព័ត៌មាន ឬម្ចាស់ជំនួយនោះទេ ។

ឧបសម្ព័ន្ធ គ : សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

ការទំនាក់ទំនងប្រព័ន្ធផ្សាយព័ត៌មាននៅកម្ពុជា

សេវា	ឈ្មោះ	ទូរស័ព្ទ-ច្រក	អ៊ីមែល
០០០	០០០០ ០០០០	426០227 / 426០226	<u>០០០០០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០ ០	០០០០០០ ០០០០០០០០	219០107 / 219០107	<u>០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០០០០០០០០ ០០០០	០០០០ ០០០០០០០០០	016០918០385	<u>០០០០០០០@០០០.០០០០០០០០០០០០.០០០</u>
០០០០០០០០ ០០០០	០០០០០០ ០០០០០០០០០.០០.	352០654,362០654	<u>០០០០០០០០០០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០០០០០០០០ ០០០០០	០០០០០០០ ០០០០០០០០០០០០០០	426០602, 426០573	<u>០០០០@០០០០០.០០០.០០</u> <u>០០០.០០០០០០០០០០០០០.០០០</u> <u>០០០០@០០០០០.០០០០០.០០០.០០</u> <u>០០០០០០០@០០០០០.០០០០០.០០០.០០</u>
០០០,០០០,០០០.	០០០០ ០០០០០០០០	012០898០204	<u>០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០០០០០០	០០០០ ០០០	015០911០376,424០033	<u>០០០០០០០@០០០០០០០.០០០</u>
០០០០០ ០០០០ ០០០០	០០០០០០០០ ០០០០០០,០០០.&០០.	426០568,210០309	<u>០០០០០០០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u> <u>០០០.០០០០០០០០០០០០០.០០០</u>
	០០០០០០០០ ០០០០០០០០០០០០០០០០	011០855០007	<u>០០០០០០០.០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
	០០០០ ០០០០០០០០០០,០០០០០០០០០ ០០.,	011០845០677	<u>០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០០០០០០០០	០០ ០០០០០០០០	215០193,215០194	<u>០០០០០០០០០០០@០០០០០០.០០០</u>
០០០០០០០		426០613,426០613	
		015០912០512	
០០០០០០០០ ០០០០០០០០	០០០០ ០០០	426០288,426០223	<u>០០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
ប្រព័ន្ធផ្សាយព័ត៌មានភាសាខ្មែរដែលបានប្រើសម្រាប់			
០០០០០០០០	០០ ០០០០០, ០០០.	015០917០153,801០418	
០០០០០០០០០ ០០០០០			
០០០ ០០០០០០០០០០០	០០០០ ០០ ០០០០, ០០០.	801០149,364០515	
០០០០០០ ០០០០០០០	០០០ ០០០០០០០០, ០០.	362០881, 362០472	<u>០០០០០០.០០០០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០០០០		012០938០333	
០០០០០០០០០០០ ០០០០០	០០០ ០០០០០០០០		<u>០០០០០០០០០០០០០០០០០@០០០០០០០.០០០.០០</u>
០០០០០០០០ ០០០០		983០423,369០982	<u>០០០០០០០98@០០០០០០០.០០០.០០</u>

ឧបសម្ព័ន្ធ ១ : ដំណើរការតាក់តែងច្បាប់

សេចក្តីពន្យល់ទៅលើរបបសម្ព័ន្ធនៃដំណើរការតាក់តែងច្បាប់

I. ធ្វើពង្រាងច្បាប់ស្នើច្បាប់

ក. ពង្រាងច្បាប់ដែលរៀបចំដោយអង្គកម្មវិធីប្រតិបត្តិ

១. ក្រសួងដែលមានការពាក់ព័ន្ធ (ក្រុមការងារផ្នែកច្បាប់ និងនាយកដ្ឋានដែលមានការពាក់ព័ន្ធក្នុង ក្រសួង) របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាផ្តើមពង្រាងច្បាប់ មួយជាក់លាក់ ។ (ចំណាំ : សំណៅផ្សេងៗនៃ ពង្រាងច្បាប់នានា គួរត្រូវបានផ្ញើទៅវិញទៅមក រវាងក្រសួង និងស្ថាប័នដែលមានការពាក់ព័ន្ធ (ក្រុមការងារតាក់តែងច្បាប់) ។ នៅពេលដែល ពង្រាងច្បាប់ត្រូវបានធ្វើហើយ ក្រសួងដាក់ស្នើ ច្បាប់ដែលព្រាងមកនោះទៅឱ្យក្រុមប្រឹក្សាអង្គចៅ ក្រមរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។
២. ក្រុមប្រឹក្សាអង្គចៅក្រមពិនិត្យពង្រាងច្បាប់ដែល ដាក់ស្នើឡើងដោយក្រសួងដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ។ (ចំណាំ : ពង្រាងនោះអាចត្រូវបានផ្ញើឱ្យគ្នាទៅ វិញទៅមករវាងក្រុមប្រឹក្សាអង្គចៅក្រមនិងក្រសួង ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ) ។
៣. គណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួងពិភាក្សាលើច្បាប់ព្រាង ដែលនៅក្នុងនោះប្រធាននៃស្ថាប័នដែលមានការ ពាក់ព័ន្ធ (ជាទូទៅរដ្ឋមន្ត្រីរដ្ឋលេខាធិការ) ត្រូវបាន អញ្ជើញឱ្យមករាយការណ៍ពីពង្រាងច្បាប់នោះ ។
៤. ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីពិនិត្យឡើងវិញទៅលើពង្រាង ច្បាប់ ហើយអនុម័ត ។ បន្ទាប់មកដាក់សំណើទៅ ជាមួយនិងសេចក្តីបញ្ជាក់ពីមូលហេតុទៅគណៈ កម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍រដ្ឋសភានិងតំណាងទាំងអស់ ។

ខ. ច្បាប់ដែលស្នើឡើងដោយអង្គកម្មវិធីបញ្ជា

(សមាជិកសភានិងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា)

៥. សមាជិកសភាជាតិអាចធ្វើការស្នើច្បាប់ ។ យោល ទៅតាមជំពូកទី៦នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សភាជាតិ សមាជិកសភាម្នាក់អាចធ្វើការស្នើច្បាប់បានដែល គេហៅថាសេចក្តីស្នើ "ច្បាប់ស្នើ" ។ ច្បាប់ដែលស្នើ នោះត្រូវមានសរសេរជាលាយ លក្ខណ៍អក្សររំលងចែកទៅតាមមាត្រា ហើយមាន ភ្ជាប់មកជាមួយនូវសេចក្តីពន្យល់ពីបុព្វហេតុថា ចាំបាច់ត្រូវតែមានច្បាប់នោះ ។ ច្បាប់ស្នើឡើងនោះ បន្ទាប់មកត្រូវបានបញ្ជូនជាបន្តទៅឱ្យគណៈកម្មការ ដែលមាននាទីពិនិត្យមើលច្បាប់នោះ ។ សមាជិក សភាដែលជាអ្នកស្នើច្បាប់នេះអាចរាយការណ៍ទៅ គណៈកម្មការដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ។
៦. យោលទៅតាមជំពូកទី៦នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ ព្រឹទ្ធសភា សមាជិកព្រឹទ្ធសភាអាចស្នើច្បាប់ ។ ក្រោយពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសធ្វើអនុសាសន៍ គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍របស់ព្រឹទ្ធសភាធ្វើច្បាប់ ស្នើនោះទៅសភាជាតិ ។

II. ឆ្លងច្បាប់

៧. សភាជាតិពិភាក្សាដេញដោលហើយអនុម័តលើ ពង្រាងច្បាប់ ។
  - ៧.១ គណៈកម្មការនៃគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ពិនិត្យមើលលើពង្រាងច្បាប់ ឬច្បាប់ស្នើ ហើយបញ្ជូនជាបន្តទៅគណៈកម្មការទទួលបន្ទុក ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ១ : ដំណើរការតាក់តែងច្បាប់

៧.២ នៅពេលដែលពង្រាងច្បាប់ ឆ្នាក់ ទៅដល់ គណៈកម្មការរដ្ឋសភាហើយ ជំហានជាបន្ទាប់ មកទៀតគឺដូចគ្នា មិនថាអ្នកណាជាអ្នកធ្វើ ពង្រាង ឬដាក់ស្នើច្បាប់នោះទេ ។ ក្រោយពី គណៈកម្មការបានទទួលសំណើសុំ ឬពង្រាង ហើយ ជំពូកទី៦ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ រដ្ឋសភាផ្តល់ជម្រើសបីយ៉ាង ។ គណៈកម្មការ អាច ៖

- ធ្វើអនុសាសន៍ទៅកាន់សភាទាំងមូលសូមកុំ ឱ្យពិចារណាលើពង្រាងច្បាប់នោះ ។
- សុំឱ្យសភាទាំងមូលសម្រេចថាតើគួរលើក យកពង្រាងច្បាប់នោះមកពិចារណាឬទេ ។
- សុំឱ្យសភាទាំងមូលពិចារណាលើពង្រាង ច្បាប់ " នៅក្នុងភាពបន្ទាន់" ។

៧.៣ សភាជាតិ អនុម័តលើពង្រាងច្បាប់ ហើយ ដាក់ស្នើទៅព្រឹទ្ធសភាដើម្បីសុំការពិនិត្យឡើង វិញ ។

៨. ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យឡើងវិញនូវច្បាប់អនុម័តដោយសភា ជាតិ ។

៨.១ គណៈកម្មការនៃគណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍ ពិនិត្យឡើងវិញលើពង្រាងច្បាប់ ឬច្បាប់ស្នើសុំ ហើយបញ្ជូនច្បាប់នោះទៅគណៈកម្មការ ទទួលបន្ទុក ។

៨.២ នៅពេលដែលពង្រាងច្បាប់ឆ្នាក់ដល់គណៈកម្មការ របស់ព្រឹទ្ធសភា ជំហានជាបន្ទាប់ទៀតគឺដូចគ្នា មិនថាអ្នកណាជាអ្នកព្រាងឬស្នើច្បាប់ទេ ។ ក្រោយពេលដែលគណៈកម្មការបានទទួល ពង្រាងឬសំណើហើយជំពូកទី៦ នៃបទបញ្ជា ផ្ទៃក្នុងរបស់ព្រឹទ្ធសភា ផ្តល់ជម្រើសបីយ៉ាង ។ គណៈកម្មការអាច ៖

- ធ្វើអនុសាសន៍ទៅកាន់សភាទាំងមូល សូមកុំឱ្យពិចារណាលើពង្រាងច្បាប់នោះ ។

- សុំឱ្យសភាទាំងមូលសម្រេចថាតើគួរលើក យក ពង្រាង ច្បាប់នោះមកពិចារណាឬទេ ។
- សុំឱ្យសភាទាំងមូលពិចារណាលើពង្រាងច្បាប់ " នៅក្នុងភាពបន្ទាន់" ។

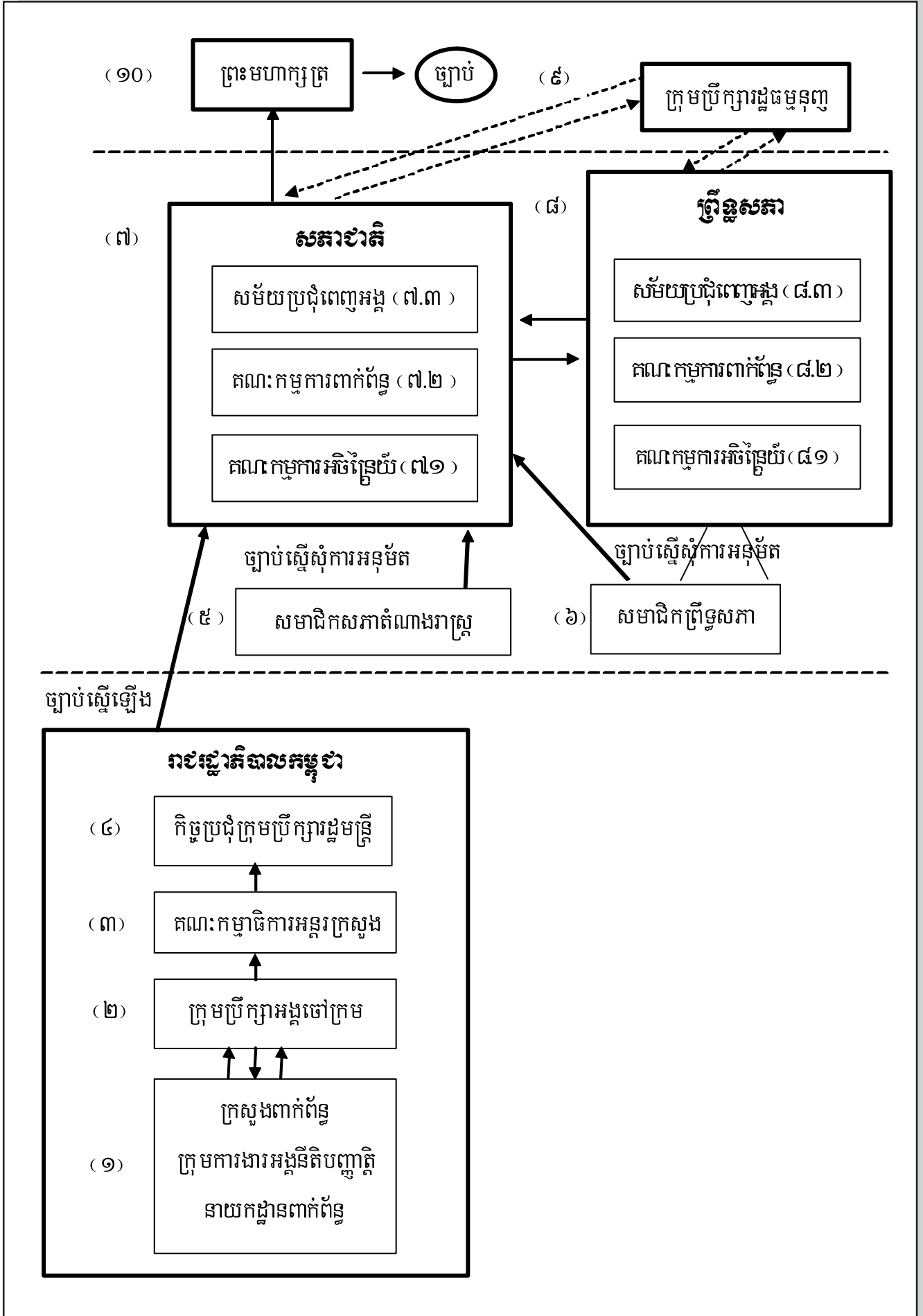
៨.៣ ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យនិងអនុម័តលើពង្រាងច្បាប់ ឬច្បាប់ ស្នើឡើង ។ (ចំណាំ ៖ ព្រឹទ្ធសភាអាច បញ្ជូនអនុសាសន៍របស់ខ្លួនទៅកាន់សភាជាតិ ហើយសុំឱ្យសភាពិនិត្យមើលឡើងវិញលើពង្រាង ឬច្បាប់ ស្នើនោះ) ។

សភាជាតិនៅតែអាចអនុម័តវាដដែលហើយ ដាក់ថ្វាយ ទៅព្រះមហាក្សត្រដើម្បីសុំការ ប្រកាសឱ្យប្រើ) ។

៩. ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមានអំណាចស្របទៅតាមរដ្ឋ ធម្មនុញ្ញនៅក្នុងការបកស្រាយច្បាប់ មិនថាច្បាប់ ដែលអនុម័តដោយសភាជាតិឬច្បាប់ដែលពិនិត្យឡើង វិញដោយព្រឹទ្ធសភាទេ ទាំងពីរត្រូវតែមានភាព ស្របទៅនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ ពង្រាងច្បាប់ឬច្បាប់ដែល ស្នើឡើង គឺគេមិនអាចទទួលយកបានទេបើច្បាប់នោះ សំដៅកាត់បន្ថយទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈហើយបង្កើន បន្ទុកទៅលើពលរដ្ឋ ។ (ចំណាំ ៖ នៅមុនពេល អនុម័តច្បាប់ សភាជាតិ ឬព្រឹទ្ធសភាអាចស្នើសុំ ទៅក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញលើ ពង្រាងច្បាប់ ។ នៅក្នុងករណីច្បាប់ទាក់ទងនឹងការ បង្កើតអង្គការនិងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងទាំងឡាយរបស់ សភាជាតិ និងព្រឹទ្ធសភានោះ សភាជាតិនិងព្រឹទ្ធសភា អាចសុំទៅក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញឱ្យពិនិត្យមើលលើរដ្ឋ ធម្មនុញ្ញភាពនៃច្បាប់នោះមុនពេលអនុម័ត) ។

១០. សភាជាតិ ថ្វាយច្បាប់ ដែល អនុម័ត រួចជូន ព្រះមហាក្សត្រដើម្បីសុំការប្រកាសឱ្យប្រើ ប្រាស់ ព្រះមហាក្សត្រឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រឹត្យ ដើម្បីប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់នេះ ។ ច្បាប់ដែលបាន អនុម័តនេះក្លាយជាកម្មវត្ថុ សម្រាប់ធ្វើ ឱ្យមាន សុពលភាព ។

របាយការណ៍ស្តីពីការងារការងារតាក់តែងច្បាប់

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
អង្គការ អង្គការ

ញតិធ្វើជូនសាលាក្រុងភ្នំពេញ

យើងខ្ញុំជាហត្ថលេខីខាងក្រោមមានអារម្មណ៍ថា សហគមន៍ក្រីក្រនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញត្រូវបានគេបោះបង់ចោលជាយូរមកហើយ ។ យើងចង់បង្ហាញនូវការគាំទ្ររបស់ពួកយើងចំពោះគោលនយោបាយដែលហៅថា " សហគមន៍តាំងទីលំនៅអាណាធិបតេយ្យ " ដោយការបង្កើតឱ្យមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់ដូចជា សេវាកម្មខាងអនាម័យ សាលារៀន និង ការការពារសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ក្នុងការជ្រើសរើសនូវការតាំងទីលំនៅឡើងវិញ ប្រសិនបើការតាំងទីលំនៅឡើងវិញនោះជាការចាំបាច់ ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះការងាររបស់លោកកន្លងមក ហើយសង្ឃឹមថាលោកនឹងបន្តការងារជាមួយអ្នកដឹកនាំសហគមន៍ នៅទីនោះ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយនៅពេលខាងមុខ ។

សូមអរគុណ ។

ឈ្មោះ	អាសយដ្ឋាន	ហត្ថលេខា
១.		
២.		
៣.		
៤.		
៥.		
៦.		
៧.		
៨.		
៩.		
១០.		
១១.		
១២.		
១៣.		
១៤.		

លិខិតគំរូឆ្លើយតបទៅរដ្ឋាភិបាល

**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
បាបាបា បាបាបា**

(ឈ្មោះអង្គការ)

(ផ្នែក)

ខ្ញុំបាទឈ្មោះ..... មុខនាទីជា..... មកពី.....ដែលមានអាសយដ្ឋាននៅ

។

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តម រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង.....

“ជាទីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់”

កម្មវត្ថុ : “កម្មវត្ថុនៃលិខិត”

មូលហេតុ : ខ្ញុំបាទសុំធ្វើសេចក្តីស្នើដល់ឯកឧត្តមដោយសេចក្តីគោរព ដើម្បីមេត្តាឯកឧត្តមជួយគាំទ្រនូវ (ឈ្មោះ ច្បាប់ និងលេខ) ។សកម្មជនសហគមន៍ជាច្រើននៅខេត្ត..... បាននិងកំពុងធ្វើការតស៊ូចំពោះបញ្ហានេសាទ ខុសច្បាប់ ដែលរំលោភលើច្បាប់ខាងលើនេះ ។ ប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវការរាជរដ្ឋាភិបាលដើម្បីមេត្តាបង្កើននូវសុពលភាពច្បាប់ នានាដែលការពារសិទ្ធិពួកគេ ។ ខ្ញុំបាទមានបំណងប្រាថ្នាចង់ឃើញនូវការបញ្ចប់ការរងទុក្ខលំបាករបស់គ្រួសារ ទាំងឡាយដែលកំពុងធ្វើការតស៊ូលើបញ្ហានេសាទនេះ ។

ដូច្នោះអង្គការ (ឈ្មោះអង្គការ) របស់យើងខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់ក្រសួងកសិកម្មស្វែងរកមេត្តា ជួយធ្វើ ឱ្យមានសុពលភាពច្បាប់ដែលបានជម្រាបជូនដូចខាងលើនៅក្នុងខេត្ត..... ដោយសេចក្តី អនុគ្រោះបំផុត ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ឯកឧត្តមឈរលើស្មារតីប្រឆាំងនឹងសកម្មភាពខុសច្បាប់ ហើយជំរុញអ្នកមានមតិ អំពើរំលោភច្បាប់ដើម្បីឱ្យពួកគេមានការគោរពច្បាប់ឡើងវិញ ។ ជាពិសេសបុគ្គលដែលប្រើប្រាស់សម្ភារៈខុសច្បាប់ ដូចជាម៉ាស៊ីនបូមទឹក និង ឧបករណ៍ចាប់ត្រីដោយប្រើថាមពលអគ្គីសនី ។

ខ្ញុំបាទសូមជូនពរដល់ឯកឧត្តមមានសុខភាពល្អ និង ជោគជ័យលើគ្រប់ការងាររបស់ឯកឧត្តម ។

សូមឯកឧត្តមមេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីយើងខ្ញុំ ។

ធ្វើនៅ..... ថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ.....

ហត្ថលេខា និង ឈ្មោះ

លោក-អ្នកស្រី .....

គម្រោង “A” សម្រាប់ការតស៊ូមតិ

<http://www.huccp.org/pr/advocacy/index.stm>

យុទ្ធសាស្ត្រសកម្មនិយមបង្ហាញនៅលើ វេប សាយ

<http://www.netaction.org/training/>

ការគិតគូរជាយុទ្ធសាស្ត្រនៅក្នុងយុទ្ធនាការតស៊ូមតិទាំងឡាយ

<http://www.comminit.com/strategic.html>

ការកសាងឧបករណ៍ប្រើប្រាស់និង គ្រឿងជំនួយផ្សេងៗ

<http://www.comminit.com/materials.html>

មជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរសហគមន៍ ការតស៊ូមតិ (IOI)

<http://www.communitychange.org/advocacy.htm>

ការផ្តល់យោបល់នៃការតស៊ូមតិសម្រាប់របៀបវារៈ ធំៗ

<http://www.massagenda.com/prodshow/>

របៀបចាប់ផ្តើមក្នុងការរៀបចំសហគមន៍

<http://comm-org.utoledo.edu/papers97/startco.htm>

ការផ្តល់ជាយោបល់សម្រាប់សកម្មភាពនៃសកម្មភាពផ្ទាល់និងអហិង្សា

<http://www.actupny.org/documents/CDdocuments/CDindex.html>

សៀវភៅណែនាំប្រជាពលរដ្ឋស្តីអំពីការបង្កើតសហគមន៍

<http://www.vcn.bc.ca/citizens-handbook/>

សេចក្តីណែនាំរបស់វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិសម្រាប់សរសេរករណីសិក្សាអំពីការតស៊ូមតិ

<http://www.advocacy.org/publications/pdf/tellingyourstory.pdf>

យុទ្ធសាស្ត្រតស៊ូមតិរបស់ OXFAM អាមេរិច

<http://www.oxfamamerica.org/publications/art1106.html>

សេចក្តីណែនាំរបស់ធនាគារពិភពលោកក្នុងការប្រមូលនូវប្រភពទុនទាំងឡាយ

[http://lnweb18.worldbank.org/essd/essd.nsf/GlobalView/cs-mobilizetfunding.pdf/ \\$File/cs-bilizefunding.pdf](http://lnweb18.worldbank.org/essd/essd.nsf/GlobalView/cs-mobilizetfunding.pdf/$File/cs-bilizefunding.pdf)

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់អប់រំអ្នកតស៊ូមតិទាំងឡាយ (សម្រាប់អង្គការអាមេរិចប៉ូន្តូអាចអនុវត្តបានដោយប្រទេស ដទៃទៀត)

<http://www.ascd.org/advocacykit/>

ខាងក្រោមនេះជាចំណុចជាគំនិតអោយដឹងអ្នកតស៊ូមតិទាំងឡាយ

សេចក្តីណែនាំអំពីការគាំទ្រចំពោះ HIV/AIDS

<http://www.ippf.org/hiv aids/advocacyguide/index.htm>

សេចក្តីណែនាំអំពីការគាំទ្រចំពោះសុខភាពបន្តពូជ

<http://www.ippf.org/pubs/advocacyguide.htm>

